

Utgiftsområde 24

Näringsliv

Utgiftsområde 24 – Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Näringsliv.....	7
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling.....	8
2.3	Skatteutgifter	9
2.4	Mål för utgiftsområdet.....	10
3	Näringspolitik.....	11
3.1	Mål för näringspolitiken	11
3.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	11
3.3	Resultatredovisning.....	12
3.3.1	Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft	14
3.3.2	Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse.....	21
3.3.3	Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv	29
3.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	32
3.5	Förvaltningen av bolag med statligt ägande	33
3.5.1	Ändrat uppdrag för AB Göta kanalbolag.....	33
3.5.2	Vissa frågor om bolag med statligt ägande.....	34
3.6	Politikens inriktning	36
3.7	Budgetförslag.....	43
3.7.1	1:1 Verket för innovationssystem	43
3.7.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	43
3.7.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	45
3.7.4	1:4 Tillväxtverket	46
3.7.5	1:5 Näringslivsutveckling	47
3.7.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser ..	49
3.7.7	1:7 Turismfrämjande.....	50
3.7.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning	51
3.7.9	1:9 Geovetenskaplig forskning	52
3.7.10	1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	53
3.7.11	1:11 Bolagsverket.....	54
3.7.12	1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.....	56
3.7.13	1:13 Konkurrensverket.....	57
3.7.14	1:14 Konkurrensforskning.....	58
3.7.15	1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	59
3.7.16	1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	60
3.7.17	1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	61
3.7.18	1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	61
3.7.19	1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	62
3.7.20	1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	63
3.7.21	1:21 Patent- och registreringsverket	63
3.7.22	1:22 Stöd vid korttidsarbete	64
3.8	Övrig statlig verksamhet.....	65
3.8.1	Bolagsverket	65
3.8.2	Revisorsinspektionen	65
3.9	Övriga förslag.....	66
3.9.1	Kreditgarantier för gröna investeringar	66
4	Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	67
4.1	Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	67

4.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	67
4.3	Resultatredovisning.....	68
4.3.1	Öka Sveriges export.....	68
4.3.2	Öka utländska direktinvesteringar i Sverige.....	74
4.3.3	Stärka Sveriges handelspolitiska intressen.....	75
4.3.4	Effektivisera den inre marknaden.....	76
4.3.5	Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur.....	78
4.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	79
4.5	Politikens inriktning.....	80
4.6	Budgetförslag.....	85
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	85
4.6.2	2:2 Kommerskollegium.....	87
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet.....	88
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande.....	89
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	90
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen.....	90
4.6.7	2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning.....	91
4.6.8	Exportkreditnämnden.....	92
4.6.9	Låneram för AB Svensk Exportkredit.....	95

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen godkänner att AB Göta kanalbolags uppdrag ändras i enlighet med regeringens förslag (avsnitt 3.5.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 80 000 000 000 kronor (avsnitt 3.9.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina som kan klassificeras som bistånd i enlighet med den definition som används av biståndskommittén Development Assistance Committee (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 888 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2025 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 150 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.9).
8. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2025 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Verket för innovationssystem	286 870
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 410 855
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	881 268
1:4 Tillväxtverket	426 447
1:5 Näringslivsutveckling	254 042
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	75 303
1:7 Turismfrämjande	109 613
1:8 Sveriges geologiska undersökning	404 039
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11 Bolagsverket	152 881
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	12 327
1:13 Konkurrensverket	216 726
1:14 Konkurrensforskning	10 804
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	39 910
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	68 850
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	11 000
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472
1:21 Patent- och registreringsverket	356 807
1:22 Stöd vid korttidsarbete	365 000
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	36 259
2:2 Kommerskollegium	115 250
2:3 Exportfrämjande verksamhet	484 367
2:4 Investeringsfrämjande	103 772
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	23 517
2:6 Bidrag till standardiseringen	45 136
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	100 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	8 315 298

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 952 000	2026–2030
1:5 Näringslivsutveckling	162 100	2026–2027
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 000	2026–2027
1:14 Konkurrensforskning	9 750	2026–2028
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	4 128 850	

2 Näringsliv

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsnämnden, Bolagsverket, Konkurrensverket och Revisorsinspektionen.

Statligt ägda bolag och stiftelser som berörs i det följande är bl.a. Almi AB, V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE), Saminvest AB, samt Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Norrlandsfonden.

Inom utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK).

Vidare anslås medel för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2023	Budget 2024 ¹	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Näringspolitik	6 263	8 110	9 775	7 407	7 294	7 446
1:1 Verket för innovationssystem	286	287	284	287	293	299
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 357	3 462	3 500	3 411	3 419	3 633
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	834	864	864	881	859	886
1:4 Tillväxtverket	509	465	457	426	429	424
1:5 Näringslivsutveckling	326	391	384	254	228	157
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	68	73	73	75	77	78
1:7 Turismfrämjande	105	105	105	110	115	115
1:8 Sveriges geologiska undersökning	303	380	367	404	358	319
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	15	14	14	14	14	14
1:11 Bolagsverket	81	125	124	153	145	164
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8	12	12	12	12	12
1:13 Konkurrensverket	189	208	207	217	224	229
1:14 Konkurrensforskning	11	11	11	11	11	11
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	40	40	40	40	40	40
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	33	65	72	69	19	19
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	212	173	1 823	11	11	1
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	21	23	23	17	17	17
1:19 Finansiering av rättegångskostnader		18	18	18	18	18
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269	679	679	269	269	269
1:21 Patent- och registreringsverket	350	346	348	357	365	371
1:22 Stöd vid korttidsarbete	-760	365	365	365	365	365
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	580	770	767	908	927	803
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	26	27	27	36	37	38
2:2 Kommerskollegium	94	105	107	115	118	120
2:3 Exportfrämjande verksamhet	323	401	398	484	495	378
2:4 Investeringsfrämjande	68	78	77	104	108	98
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	26	28	26	24	24	24
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	45	45	45
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	12	100	99	100	100	100
Äldreanslag	1 099	734	199			
2024 1:23 Brexitjusteringsreserven	309	234				
2024 1:24 Elstöd	790	500	199			
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	7 942	9 614	10 740	8 315	8 221	8 249

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2024 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 10 740 miljoner kronor. Regeringens förslag till anslag för 2025 för utgiftsområdet innebär att 8 315 miljoner kronor anvisas. För 2026 beräknas anslagsnivån till 8 221 miljoner kronor och för 2027 till 8 249 miljoner kronor.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2025–2027 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	9 552	9 552	9 552
Pris- och löneomräkning ²	62	106	142
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 300	-1 437	-1 445
varav BP25 ³	660	832	1 200
Överföring till/från andra utgiftsområden	0	0	0
Övrigt			
Ny utgiftsram	8 315	8 221	8 249

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2025 fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter och investeringar.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2025 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2025
Transfereringar ¹	4 326
Verksamhetsutgifter ²	3 982
Investeringar ³	8
Summa utgiftsram	8 315

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2023 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2024 (skr. 2023/24:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2024	2025
Lönebaserat utrymme i fåmansföretag (A2)	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar (A3)	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar (A4)	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m. (A6)	0	0
Sjöinkomstavgifter (A8)	50	50
Skattelättnader för utländska nyckelpersoner (A13)	1 040	1 530
Lättnader i beskattningen av personaloptioner (A17)	-	-
Utjämnning av förvärvsinkomst över tiden (A31)	-	-
Kostförmån vid tjänsteresa och representation (A34)	-	-

	2024	2025
Gåvor till anställda (A36)	-	-
Skattefri förmån av kost i särskilda fall (A37)	0	0
Nedsatt bilförmånsvärde vid omfattande körning i tjänsten (A41)	140	140
Kapitalvinst på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter (B3)	4 030	4 100
Tonnagebeskattning (B4)	90	90
Matching-credit-klausuler i dubbelbeskattningsavtal (B6)	-	-
Koncernbidragsdispens (B7)	0	0
Förenklingsregel för ränteavdragsbegränsning (B8)	-	-
Förenklingsregel för finansiell leasing (B9)	-	-
Avsättning till periodiseringsfond för juridiska personer (B13)	40	0
Begränsad avdragsrätt för representationsmåltider (B21)	-	-
Avsättning till säkerhetsreserv (B22)	-80	-80
Fastighetsskatt på lokaler i hyreshus (B24)	-15 230	-15 380
Fastighetsskatt på industrienheter (B25)	-2 390	-2 410
Kapitalvinstbeskattning på andelar i onoterade bolag (C3)	3 060	3 180
Kapitalvinstbeskattning på kvalificerade andelar (C4)	13 040	13 560
Utdelning i form av andelar i dotterföretag (C5)	-	-
Investeraravdrag (C12)	30	30
Ersättning för skiljemannauppdrag (D8)	-	-
Ingen särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 66 år (D10)	1 090	1 090
Ingen särskild löneskatt för anställda som fyllt 66 år (D11)	5 530	5 770
Restaurang- och cateringtjänster, mervärdesskattesats 12% (E15)	14 320	15 040
Rumsuthyrning, mervärdesskattesats 12% (E16)	4 630	4 860
Omsättningsgräns för mervärdesskatt (undantag från skatteplikt) (E19)	450	750
Nedsatt energiskatt på el inom industrin (F13)	16 950	17 990
Nedsatt energiskatt på el i datorhallar (F14)	u	u
Skattereduktion för sjöinkomst (G1)	40	40

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-". Skatteutgifter som upphör eller har upphört anges med "u". Negativa belopp innebär att skatteutgiften är en s.k. skattesanktion.

Källa: Regeringens skrivelse 2023/24:98.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, med färre handelshinder, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige.

3 Näringspolitik

3.1 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

För att tydliggöra sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag redovisas näringspolitiken under tre delmål. Dessa är:

- ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft,
- stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse,
- starkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I tabell 3.1 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra. Det näringspolitiska målets årliga resultat mäts med två indikatorer. De insatser inom utgiftsområdet som genomförs för att påverka det näringspolitiska målet sorteras under de tre delmålen. Varje delmål har i sin tur indikatorer som avser att visa den årliga utvecklingen inom respektive delmål. Insatserna som genomförs under respektive delmål bedöms i sin tur utifrån indikatorer anpassade för de specifika insatserna. Det förväntas därför inte någon direkt linjär koppling mellan indikatorer från enskild insats till det övergripande målet.

Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att kunna göra generella bedömningar av utvecklingen för det näringspolitiska målet och för respektive delmål.

För en närmare beskrivning av delmålen se budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24, avsnitt 3.5.1).

Tabell 3.1 Mål och indikatorer inom näringspolitiken

Mål	Stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag		
Indikatorer	Relativ enhetsarbetskostnad Exportförmåga		
Delmål	Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft	Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse	Starkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv
Indikatorer	Företagens kompetensbehov	Företagens utgifter för forskning och utveckling	Antal företag med positiv sysselsättningsutveckling
	Företagens kapitalförsörjning	Andel företag med innovationsverksamhet	Snabbväxande företag
	Riskkapitalinvesteringar	Andel företag med innovationssamarbeten	Nystartade företag
	Tillväxthinder för småföretag	Näringslivets utsläppsintensitet	Mångfald bland operativa företagsledare
		Patent, varumärken och mönsterskydd	

Anm.: Det finns inga nya data för indikatorerna tillväxthinder för småföretag och mångfald bland operativa företagsledare.

3.3 Resultatredovisning

Den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen bygger huvudsakligen på resultat som avser 2023, men även resultatet av åtgärder som vidtagits under 2024 beaktas i den utsträckning det finns relevant underlag tillgängligt.

En årligen återkommande dialog avses som tidigare att föras med näringsutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen.

Resultat kopplat till det övergripande målet

Med konkurrenskraft avses den svenska ekonomins produktivitet i jämförelse med andra länders ekonomier. För att mäta den svenska konkurrenskraften används två ekonomiska indikatorer som sammantaget visar på denna produktivitet och svenska företags konkurrensförmåga på internationella marknader.

Inom näringspolitiken genomförs insatser som stärker och förbättrar företags ramvillkor, verkar för marknader med effektiv konkurrens, stärker företags förutsättningar för innovation och förnyelse samt stärker förutsättningarna för entreprenörskap. Aktiviteterna inom området ska sammantaget leda till att företag i Sverige, både existerande och potentiella, ges goda förutsättningar att utveckla sin kompetens, effektivitet och innovationsförmåga på väl fungerande marknader. På så sätt kan företag utvecklas, växa och sysselsätta fler i hela Sverige och stärka den svenska konkurrenskraften.

För att åstadkomma en stärkt konkurrenskraft behövs insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften utvecklas beror även på utvecklingen i omvärlden. Eftersom konkurrenskraft innehåller många olika aspekter kan den också mätas på många olika sätt. Nedan redovisas relativt arbetskraftskostnad och exportförmåga som övergripande mått på konkurrenskraften i det svenska näringslivet.

Tabell 3.2 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000 = 100

	2019	2020	2021	2022	2023
Relativ enhetsarbetskostnad	85,7	86,8	89,6	83,2	77,8
Exportförmåga	90,9	93,1	94,7	94,0	97,0

Källa: OECD Economic Outlook No 115.

Den relativa enhetsarbetskostnaden (arbetskraftskostnaden för att producera en enhet) speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Ökade lönekostnader och lägre produktivitetstillväxt påverkar måttet negativt. En god produktivitetstillväxt möjliggör för ökade löner utan att konkurrenskraften försämras. I Sverige sjönk den relativa enhetsarbetskostnaden mellan 2013 och 2019. Under 2020 och 2021 steg den relativa enhetsarbetskostnaden, bl.a. till följd av en stärkt växelkurs. Under 2023 har den relativa enhetsarbetskostnaden sjunkit relativt mycket, bl.a. till följd av en försvagad växelkurs, vilket innebär ett förbättrat konkurrensläge.

Exportförmåga mäts som utvecklingen av svensk export, dvs. försäljningen till andra länder, i förhållande till importutvecklingen på de marknader som Sverige exporterar till. Från början av 1990-talet och fram till millennieskiftet växte svensk export snabbare än exportmarknaderna, men därefter har exporten vuxit långsammare än exportmarknaderna. Denna utveckling är inte unik för Sverige, utan har även skett i många andra länder inom EU/EES och Nordamerika. Sedan 2017 har den svenska

exportförmågan ökat. Under 2023 har denna utveckling fortsatt, vilket indikerar att det svenska näringslivet på övergripande nivå under året har haft en relativt positiv utveckling på exportmarknaderna.

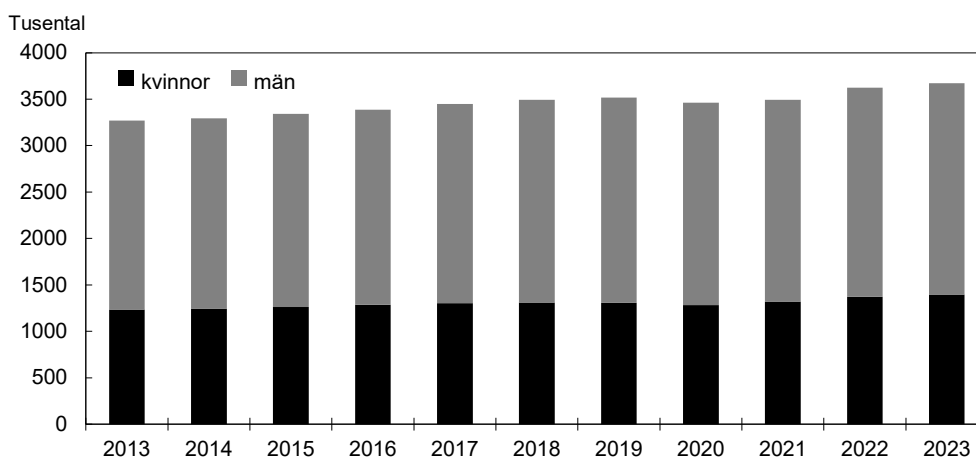
Allmän bild av näringslivets utveckling

Sammantaget visar indikatorerna på en positiv utveckling av den svenska konkurrenskraften. Den lägre relativa enhetsarbetskostnaden visar att produktionskostnaderna minskat i förhållande till omvärlden samtidigt som den svenska exportförmågan förstärkts jämfört med 2022.

Nedan redovisas uppgifter vars syfte är att ge en allmän bild av utvecklingen i näringslivet.

Antalet sysselsatta i näringslivet var ca 3,7 miljoner personer 2023. Under perioden 2010–2019 ökade antalet sysselsatta. Efter att antalet sysselsatta minskade 2020 har antalet sysselsatta ökat igen under 2022 och 2023. Av de sysselsatta i näringslivet är 62 procent män och 38 procent kvinnor. Både antalet sysselsatta kvinnor och män ökade med 1,3 procent 2023 jämfört med 2022.

Diagram 3.1 Antal sysselsatta i näringslivet

Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningarna.

Ökad produktivitet kan bidra till att ett land stärker sin samlade konkurrensförmåga. Förädlingsvärdet kan öka både genom att fler arbetar, att antalet arbetade timmar ökar och effektivare arbete. Indikatorerna för näringslivets utveckling visar att förädlingsvärdet och arbetsproduktiviteten sjunkit något under 2023. Däremot har antalet arbetade timmar ökat i näringslivet under 2023 jämfört med 2022.

Tabell 3.3 Näringslivets utveckling

Index 2000 = 100

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Förädlingsvärde i näringslivet	156	162	159	170	173	172
Antal arbetade timmar i näringslivet	118	118	113	116	121	122
Arbetsproduktiviteten i näringslivet	132	136	140	146	143	141

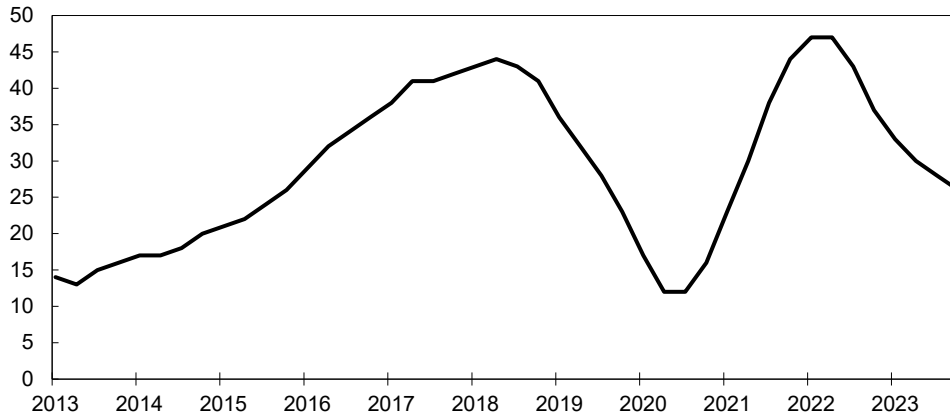
Källa: Statistiska centralbyrån, Nationalräkenskaperna.

För att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag har regeringen under 2023 genomfört insatser inom de tre delmålen vilket redovisas i avsnitt 3.3.1–3.3.3.

3.3.1 Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Diagram 3.2 Företagens kompetensbehov

Brist på arbetskraft i näringslivet (andel ja-svar)

Anm.: Säsongsrensats och utjämnat.

Källa: Konjunkturinstitutet, Konjunkturbarometern.

I Konjunkturinstitutets återkommande undersökning Konjunkturbarometern framkommer att från 2013 fram till slutet av 2018 ökade stadigt andelen företag som angav att de har svårigheter att hitta arbetskraft med efterfrågad kompetens. Under 2021 och början av 2022 har andelen ökat påtagligt för att sedan vända igen under andra halvan av 2022 och fortsätta minska under 2023. Under det fjärde kvartalet 2023 uppgav 26 procent av företagen att de har brist på efterfrågad arbetskraft, en minskning med 10 procentenheter jämfört med fjärde kvartalet 2022.

Förenkla för företagen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska lämna en årlig redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetet, så att riksdagen kan få en möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen (bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170). Regeringen har under 2021 beslutat nya mål för förenklingspolitiken och redovisat målen för riksdagen (skr. 2021/22:3, bet. 2021/22:NU16, rskr. 2021/22:191). Regeringen återrapporterar nedan sitt förenklingspolitiska arbete i förhållande till respektive mål.

Regler ska utgå från proportionalitet och främja tillväxt, konkurrenskraft och innovation

Regler ska vara proportionerliga för att inte leda till stor regelbörda och omotiverat höga administrativa kostnader för företagen. Uppföljningen har hittills skett genom Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet. I år finns ingen ny data från denna undersökning att presentera.

I syfte att identifiera förenklingsmöjligheter i olika skeden i lagstiftningskedjan och i syfte att minska företagens regelbörda, administrativa kostnader och fullgörande-kostnader har regeringen beslutat om två råd: Förenklingsrådet och ett implementeringsråd. Förenklingsrådet har inrättats som ett särskilt beslutsorgan vid Tillväxtverket och ska lämna förslag på förenklingsåtgärder som minskar företagens regelbörda och administrativa kostnader eller på annat sätt underlättar för företag att

följa befintliga regelverk (Förordning (2024:201) om ändring i förordningen (2009:145). En kommitté i form av ett implementeringsråd har tillsatts för att bistå regeringen i arbetet med att stärka svenska företags konkurrenskraft genom att undvika implementering över miniminivån och motverka omotiverade regelbördor samt minska administrativa kostnader och andra fullgörandekostnader vid genomförande av EU:s regelverk i svensk rätt (dir. 2024:51). Implementeringsrådets arbete ska utgå från ett företagsperspektiv. Rådet ska ta fram underlag med analyser av frågor i kommande EU-rättsakter av särskilt intresse för företag i Sverige som regeringen bör uppmärksammas på före eller under EU-förhandlingar. Det ska också ta fram rekommendationer till regeringen om genomförandet av nya eller ändrade EU-rättsakter som rådet bedömer är av särskilt intresse för företag i Sverige.

I syfte att förenkla för företagen har regeringen föreslagit lagändringar som innebär att kravet på att ursprungligt räkenskapsmaterial ska bevaras under viss tid tas bort (prop. 2023/24:78 Avskaffat krav på bevarande av räkenskapsinformation i original). Det innebär att räkenskapsmaterial som kommer in till eller upprättas av ett företag i pappersform inte behöver bevaras om det digitaliseras. Ändringarna medför stora tidsmässiga och ekonomiska besparingar för många företag, framför allt eftersom de slipper hantera stora mängder pappersmaterial under lång tid. Enligt vad som framgår i propositionen beräknas förslaget innebära sammanlagda besparingar för företagen som överstiger 3,9 miljarder kronor per år. De nya reglerna trädde i kraft den 1 juli 2024.

Konsekvensutredningar är centrala för att nå mer ändamålsenliga regler. Enligt Regelrådets årsrapport 2023 har kvaliteten på de konsekvensutredningar som Regelrådet granskat under året försämrats något. Återkommande brister i de företagsspecifika delarna är hur förslagen påverkar kostnader, verksamhet, konkurrens och om särskilda hänsyn kan tas till små företag i regelutformningen. Många förslagsställare beskriver inte heller de berörda företagens storlek.

Under 2023 behandlade Regelrådet sammanlagt 265 remisser från myndigheter och olika departement inom Regeringskansliet. Av dessa ledde 195 till yttranden (74 procent) och 70 ledde till kanslisvar (26 procent). Kanslisvar ges om förslaget inte bedöms medföra effekter av betydelse för företag eller om arbetsbelastningen gör att Regelrådet inte hinner behandla remissen. Av de remisser som bedömdes var 76 godtagbara (61 procent), vilket innebär att de bedömts uppfylla kraven i 6 och 7 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Det är en minskning med 6 procent jämfört med 2022.

Kvaliteten på konsekvensutredningar i Regeringskansliets internt framtagna remisser blev enligt Regelrådet sämre 2023, 52 procent levde upp till förordningens krav jämfört med 63 procent 2022.

Regeringen har beslutat om en ny förordning om konsekvensutredningar (2024:183) som gäller fr.o.m. den 27 mars 2024 (utg.omr. 2 avsnitt 4.3.1).

Kostnaderna som följer av regler ska minska som andel av BNP och kostnadsutvecklingen ska vara lägre än i omvärlden

Tillväxtverket följer utvecklingen av de administrativa kostnader och fullgörandekostnader som uppstår för företagen till följd av nya eller ändrade regler under föregående år. Enligt rapporten Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2023 (Tillväxtverket 2024) har dessa årliga kostnader minskat med 0,4 procentenheter som andel av BNP under 2023 jämfört med föregående år. Tillväxtverket konstaterar att förklaringen kan härledas till ökningen av BNP, vilket är den enskilda faktorn med störst inverkan på resultatet. Tillväxtverket uppskattar samtidigt att företagens årliga regelkostnader i absoluta tal har ökat med ca 100 miljoner kronor

under 2023, vilket resulterar i att företagens totala årliga regelkostnader uppgår till ca 378,6 miljarder kronor år 2023. Ökningen beror på införandet av två regelverk.

Det ena regelverket avser genomförande av EU:s regler för hållbar utveckling som ska efterföljas i Sverige samt för att motverka risken för koldioxidläckage och det andra regelverket avser nya krav om lagerhållningsskyldighet för öppenvårdsapotek i syfte att stärka försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvården.

Förvaltningsmyndigheters handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare och mer transparenta

Tillväxverket har lämnat sin andra delredovisning av regeringsuppdraget att följa upp mål om handläggningstider samt om bemötande och service hos vissa myndigheter (N2022/01751, N2020/01493). De myndigheter som omfattas av redovisningen är Bolagsverket, Energimarknadsinspektionen, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, Statens jordbruksverk, Trafikverket och Transportstyrelsen. Myndigheterna ska rapportera sitt arbete till Tillväxtverket 2023–2029. Eftersom ärendetyperna har olika karaktär och dessutom olika metoder har använts för att beräkna handläggningstider kan inte olika ärendetyper jämföras med varandra. Det är därmed inte möjligt att se någon entydig förändring. Tillväxtverket bedömer att det finns utrymme för förbättring i arbetet med handläggningstider. Myndigheternas egen bedömning är att det som bidragit mest till kortare handläggningstider är organisatoriska förändringar och ökade personella resurser. Ökade ärendemängder och ändrade prioriteringar har bidragit till längre handläggningstider.

Den genomsnittliga handläggningstiden för miljötillståndsprövningen under 2020–2023 redovisas i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt 3.3.

Förvaltningsmyndigheters bemötande och service ska vara företagsanpassat och väl fungerande

Länsstyrelserna har rapporterat om åtgärder som underlättar för företagen att följa gällande regelverk och myndighetens uttolkning av dessa, med fokus på åtgärder som rör service, bemötande och tillståndsgivning.

Flera länsstyrelser vägleder och informerar företagen om prövningsprocessen och om vilka underlag som kan komma att krävas vilket minskar behovet av kompletteringar. Flera länsstyrelser genomför samordnade kontrollbesök så att antalet kontrollbesök kan minska. Insatser görs för att minska skillnaderna i bedömningar av kontrollverksamheter mellan olika kommuner och olika län. Flera länsstyrelser kommunicerar också förväntade handläggningstider för att underlätta företagets planering av sin verksamhet. Samprövning av verksamhet mot flera olika lagstiftningar underlättar för sökande.

Den myndighetsgemensamma samverkansmodellen *One stop myndighetsshop* där myndigheter samlat guidar och förenklar för innovativa företag inom matsektorn redovisas i utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Det är en service till företag där myndigheterna samordnar sig så att företag inte ska behöva hantera olika kontakter med olika myndigheter.

Andelen tjänster och ärenden som hanteras digitalt ska öka för att förenkla för företagens uppgiftslämnande och övriga myndighetskontakter

Tillväxtverket och Bolagsverket bedriver, i samverkan med bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), ett arbete inom samverkansprojektet Serverat som syftar till att förenkla för företagare inom främst restaurang och besöksnäringarna (N2017/04297). Under 2023 ändrades anslutningskraven till Serverat varför samtliga 290 kommuner är valbara i guiderna och checklistorna på verksamt.se.

Projektet Förrätt är en fortsättning på arbetet inom Serverat och drivs av Livsmedelsverket i samverkan med Tillväxtverket, kommuner och intressenter. Projektet tar fram nationella standarder för e-tjänster för omklassning och anmälan av nya livsmedelsverksamheter. Standardiserade e-tjänster på kommunal nivå kan göra tillämpningen av regler mer lika och förenkla uppgiftslämnande för livsmedelsföretag. Enligt en enkät från Livsmedelsverket till kommunerna uppger 71 procent att de planerar att införa e-tjänster som bygger på Förrätt. Av Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet 2023 framgår att inom de flesta branscher upplever företagen att uppgiftslämnande till myndigheter inte är ett lika stort problem som tidigare. Föregående undersökning gjordes 2020.

Antalet statliga myndigheter och kommuner som är anslutna till den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag har under 2023 ökat till 34 myndigheter (motsvarande siffra för år 2022 var 12) respektive 171 kommuner (164 år 2022). Den sammansatta bastjänsten vidareförmedlar uppgifter från Bolagsverket, Skatteverket och Statistiska centralbyrån (SCB). I april 2024 erbjuder tre myndigheter och tre kommuner digitala fullmakter genom Bolagsverkets e-tjänst Mina ombud.

Länsstyrelserna har redovisat resultat av åtgärder för ett minskat och förenklat uppgiftslämnande i enlighet med förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag (KN2024/00781). Myndigheterna har slutfört arbetet med att ansluta sina gemensamma e-tjänster till den sammansatta bastjänsten. Nya e-tjänster har anslutits under 2023 där länsstyrelserna bedömt att det funnits behov. Länsstyrelserna har under 2023 utvecklat flera nya e-tjänster riktade till företag och arbetar kontinuerligt med att ta fram användarinstruktioner för att förenkla för sökanden. Länsstyrelserna anger att de avser ansluta sig till Mina ombud under 2024.

Länsstyrelserna har även redovisat hur de arbetar för att främja att kommunerna frivilligt agerar för ett förenklat företagande i handläggningen avseende alkohollagstiftningen och livsmedelskontrollen. Exempelvis hänvisar många länsstyrelser till verksamt.se och att de kontinuerligt ger kommunerna råd och stöd inom alkoholområdet där avvägningen mellan skyddslagstiftning och näringspolitik i vissa fall upplevs som svår.

Folkhälsomyndigheten har haft i uppdrag att medverka i arbetet för enklare företagande inklusive minskat och förenklat uppgiftslämnande (S2022/04810). Myndigheten uppger att arbete pågår med att inrätta en e-tjänsteplattform som bl.a. kommer att förenkla företagens uppgiftslämnande vid kontakter med myndigheten (KN2023/02420).

Förenkling på EU-nivå

Under det svenska EU-ordförandeskapet 2023 drev Sverige regelförenklingsfrågorna som en del av prioriteringen av konkurrenskraft. Som ett resultat av svenska initiativ lade EU-kommissionen under mars 2023 fram sitt meddelande om långsiktig konkurrenskraft som innehöll en rad förenklingsinitiativ, bl.a. följande:

- Introduktionen av en konkurrenskraftskontroll som redogör för varje lagstiftningsförslags förväntade effekter på kostnads- och priskonkurrenskraft, internationell konkurrenskraft, innovationsförmåga samt effekter för små och medelstora företag,
- Strategin om att "en-in-en-ut"-principen ska tillämpas av EU-kommissionen, vilket innebär att lagstiftningsförslag som skapar nya bördor ska befria människor och företag från en likvärdig befintlig börda på EU-nivå inom samma politikområde,

- Ett åtagande om att utförligt analysera och bedöma de kumulativa effekterna av olika EU-regler samt ett mål om att minska de administrativa bördorna i form av kostnader för rapporteringskraven med 25 procent.

Även ministerrådet fattade beslut om att intensifiera arbetet med att förenkla regelverk.

Regelrådet var under 2023 ordförande i RegWatchEurope, RWE, som är ett informellt nätverk bestående av oberoende granskningsorgan i åtta länder. Under det svenska ordförandeskapet i RWE anordnades bl.a. ett seminarium om granskning, genomförande och utvärdering av EU-lagstiftning. Vid ett möte i rådsarbetsgruppen för konkurrenskraft och tillväxt, underarbetsgruppen om bättre lagstiftning, föreslog RWE ett samarbete för att åstadkomma en förbättring vad avser lagstiftningsprocessen på EU-nivå. RWE underströk vikten av upprättandet av nationella kompletterande konsekvensutredningar inför förhandlingar i rådet.

Kompetensförsörjning

Under 2023 har ett flertal åtgärder vidtagits för att stärka kompetensförsörjningen, men det är för tidigt att rapportera resultat. Se bl.a. utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning samt regeringens uppdrag i februari 2024 till 11 statliga myndigheter att i samverkan identifiera och adressera problem kopplade till att attrahera, etablera och behålla högkvalificerad internationell kompetens och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft. Även förlängningen av perioden för expertskatt syftar till att underlätta för företag att attrahera och behålla nyckelkompetens.

Under 2023 har Jobbsprånget, som arbetar med att erbjuda fyra månaders individuellt anpassad praktik för nyanlända akademiker och ukrainska flyktingar, stöttats med 10 miljoner kronor. Verksamheten har enligt Tillväxtverket under 2023 visat en positiv utveckling, med en ökning av antalet deltagande arbetsgivare, fler sökande och en ökad mängd matchade praktikplatser. Totalt har 1 040 utrikes födda akademiker genomfört praktik hos ca 344 arbetsgivare under genomförandet på 40 platser i landet. Av de som genomfört en praktik har 7 av 10 fått anställning, varav hälften på sin praktikplats. Närmare 8 av 10 som antogs som praktikanter var kvinnor.

Kapitalförsörjning

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för såväl start och utveckling som hållbar tillväxt. Företagens kapitalförsörjning är en indikator som belyser företags förutsättningar att utveckla och investera i sina affärsidéer och affärsmodeller. Den främsta källan för tillförsel av externt kapital till företag är via banklån, där huvuddelen av företagens lånebehov tillgodoses av den privata marknaden.

Tabell 3.4 Företagens kapitalförsörjning

Miljarder kronor

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Monetära finansinstituten utlåning till icke-finansiella företag	2 290	2 340	2 410	2 580	2 930	2 950
Risikkapitalinvesteringar ¹	4,48	3,88	6,21	9,90	10,30 ²	i.u.

¹ Risikkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Riskkapital som investeras av riskkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga riskkapitalaktörerna.

² Uppgiften för 2022 är preliminär och kan komma att revideras nästa år.

Källor: Statistiska centralbyrån och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Den totala utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har ökat under senare år, vilket indikerar ett växande kapitalförsörjningsbehov hos företagen. För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel, t.ex. riskkapital (ägarkapital). De företag som erhåller riskkapitalinvesteringar är ofta tillväxtorienterade företag som har potential att bidra relativt starkt till utvecklingen i näringslivet. Det gör att utvecklingen av riskkapitalinvesteringar är intressant att följa även om dessa jämfört med lånefinansiering står för relativt små belopp. Företagens behov av kapitalförsörjning via lån ökade marginellt under 2023. Under 2022 ökade riskkapitalinvesteringarna till 10,3 miljarder kronor, från 9,9 miljarder kronor 2021.

De statliga finansieringsaktörerna har i uppdrag att verka för ökad jämställdhet. Almi ska för sina insatsområden verka för att bolaget utvecklas i en jämställd riktning till dess att 40–60 procent av vardera könet uppnås. Bolagets målmätning utgår från högst rankade företagsledare i respektive kundföretag. Inom låneverksamheten stod företag ledda av kvinnor för 27 procent av utlåningen räknat i antal lån 2023. Motsvarande siffror inom insatsområdet riskkapital var 20 procent. Saminvest som investerar i riskkapitalfonder har som mål att andelen kvinnor i investeringsteamerna ska utvecklas i en positiv trend tills dess att andelen uppgår till 40–60 procent. Under 2023 uppgick andelen kvinnor till 34 procent. Norrlandsfonden har som mål att minst 25 procent av utlåningen ska ske till företag som ägs/leds av kvinnor. Utfallet för 2023 uppgick till 35 procent.

Almi har även i uppdrag att främja insatser till personer med utländsk bakgrund. Målet är att insatserna minst ska motsvara andelen personer med utländsk bakgrund i befolkningen enligt SCB:s statistik. Under 2023 uppgick utlåningen till personer med utländsk bakgrund till 28 procent räknat i antal lån vilket överträffade målet på 27 procent enligt ovanstående definition. Inom riskkapital var siffran 17 procent.

Utvecklingen för nyutlåning och kreditförluster under 2023

Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna Almi och Norrlandsfonden ska bidra till en förbättrad finansieringssituation för företag där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning, men där det finns ett samhällsekonomiskt motiv för insatser som leder till hållbar tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv. Almis och Norrlandsfondens utlåning sker huvudsakligen tillsammans med banker.

Syftet med Almis verksamhet är att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Under 2023 minskade Almis nyutlåning jämfört med 2022. Nyutlåningen sjönk till ca 2,1 miljarder kronor jämfört med 2,4 miljarder kronor föregående år (tabell 3.5). Ränteintäkterna från låneverksamheten uppgick till 556 (414 år 2022) miljoner kronor, vilket förklaras av högre räntenivåer. Den vägda snitträntan på utestående lån vid årets utgång ökade till 9,63 procent jämfört med 7,98 procent vid motsvarande tidpunkt föregående räkenskapsår. Kreditförlusterna ökade till 444 (316 år 2022) miljoner kronor.

Den största delen av Almis nyutlåning utgjordes av s.k. företagslån som 2023 uppgick till 41 procent av utbetalt lånebelopp vilket var oförändrat jämfört med 2022. Lån för grön omställning och gröna satsningar uppgick beloppsmässigt oförändrat till 16 procent av nyutlåningen. Tillväxtlån till innovativa företag utgjorde 29 procent av utbetalt lånebelopp jämfört med 25 procent 2022.

Tabell 3.5 Marknadskompletterande utlåning

Nyutlåning 2023 och 2022 (inom parentes)

	Almi	Norrlandsfonden
Nyutlåning (mnkr)	2 141 (2 388)	294 (378)
Nyutlåning (antal)	2 691 (3 145)	130 (162)
Totalt utlånat kapital (mnkr)	5 285 (5 737)	965 (989)

Källa: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisning 2023.

Norrlandsfonden erbjuder finansiering till små och medelstora företag i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län.

Norrlandsfonden beviljade under 2023 krediter om totalt 294 miljoner kronor till 130 företag. Av utlåningen gick räknat i volym 35 procent till företag som ägs eller leds av kvinnor, vilket är en tydlig ökning jämfört med 2022 då andelen var 26 procent. Norrlandsfonden beräknar att utlåningen under 2023 genererade investeringar i norrländskt näringsliv om 1 557 miljoner kronor.

Minskad aktivitet inom riskkapital

Investeringar genom riskkapital i tidiga skeden minskade under 2023. Vid utgången av året hade Almi Invest innehav i 334 portföljbolag. Sammanlagt investerade Almi Invest 233 (348 år 2022) miljoner kronor i befintliga och nya portföljbolag under året via sina åtta regionala fonder samt sin gröna investeringsfond, vilket var en minskning med 115 miljoner kronor jämfört med 2022. Av genomförda investeringar avsåg 80 miljoner kronor nyinvesteringar i 29 bolag och 153 miljoner kronor följdinvesteringar i 108 bolag.

Stiftelsen Industrifondens (Industrifonden) verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Under verksamhetsåret 2022/23 som omfattade 18 månader investerade fonden totalt 710 miljoner kronor, varav 285 miljoner kronor utgjorde investeringar i 16 nya bolag och 425 miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i befintliga bolagsengagemang. Industrifondens investeringar matchades av privata kapitalinvesteringar till ett belopp av 2 357 miljoner kronor, vilket innebär en uppväxling på 3,3 kronor per investerad krona från Industrifonden. På balansdagen var Industrifonden direkt engagerad i 66 portföljbolag, vilket var tio fler än föregående år.

Verksamheten hos Saminvest AB (Saminvest) syftar till att stärka finansierings-systemet för innovativa företag med hög tillväxtpotential så att fler växande företag skapas. Saminvest investerar i privat förvaldade riskkapitalfonder och affärsängelprogram. Sedan starten 2016 har Saminvest lämnat utfästelser om totalt 4 777 miljoner kronor, varav 955 miljoner kronor utfästes under 2023 till fem nya fondinvesteringar och två affärsängelprogram. Saminvest har under 2023 vidareutvecklat det indirekta finansieringsprogrammet för affärsänglar via olika inkubatorer som inleddes 2018. Totalt har 541 investeringar i tillväxtbolag genomförts av de fonder och affärsängelprogram som Saminvest har investerat i, varav 114 genomfördes under 2023. Saminvest konstaterar i sin årsredovisning att detta bidragit till att nya fonder och team har kunnat etableras och på så sätt skapat en mer dynamisk riskkapitalmarknad.

Kreditgarantier för gröna investeringar bidrar till industrins gröna omställning

Riksgäldskontoret fick i juni 2021 i uppdrag att ställa ut kreditgarantier för lån som företag tar upp hos kreditinstitut för att finansiera stora gröna industriinvesteringar. Garantiprogrammet innebär att staten garanterar upp till 80 procent av lån som uppgår till minst 500 miljoner kronor. Ett flertal företag har visat intresse för kreditgarantierna. Garantiprogrammet avser stora och komplexa projekt vilket gör att ansöknings- och prövningsprocessen tar tid. Till och med den 13 augusti 2024 har

Riksgäldskontoret beviljat kreditgarantier för fyra projekt. De beviljade kreditgarantierna täcker 80 procent av ett sammanlagt lånebelopp om 35,3 miljarder kronor.

Exportkreditnämnden (EKN) fick 2021 i uppdrag att ställa ut kreditgarantier för lån som företag tar upp hos kreditinstitut för att finansiera gröna industriinvesteringar och grön omställning i Sverige. Garantiprogrammet innebär att staten garanterar upp till 80 procent av lån som uppgår till maximalt 500 miljoner kronor. Ett flertal banker, såväl svenska som utländska, har visat intresse för kreditgarantierna. Garantiprogrammet avser till övervägande del stora och komplexa projekt vilket gör att ansöknings- och prövningsprocessen tar tid. Samtidigt har programmet även kommit små och medelstora företag till godo, där lånebeloppen är lägre. Till och med april 2024 har EKN beviljat kreditgarantier för sju projekt och har lämnat offerter för ytterligare tre projekt. De beviljade kreditgarantierna uppgår till 400 miljoner kronor och avser ett sammanlagt underliggande lånebelopp om 1,5 miljarder kronor, med ytterligare 1 miljard i offerter.

3.3.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Investeringar i forskning och utveckling (FoU) är en indikator som belyser viljan och förutsättningarna att utveckla näringslivets innovationsförmåga. Näringslivets FoU-utgifter minskade mellan 2009 och 2014, men har därefter ökat fram till 2022. Enligt preliminära uppgifter från Statistiska centralbyrån ökade företagens utgifter för egen FoU 2023 i fasta priser med 3,4 procent jämfört med 2022.

Tabell 3.6 Företagens utgifter för forskning och utveckling

Utgifter som andel av BNP, procent

	2014	2016	2018	2020	2022
Företagens utgifter för egen FoU	2,08	2,26	2,36	2,52	2,50

Källa: Statistiska centralbyrån.

Utöver investeringar i FoU är det också angeläget att få en bild av om andelen innovativa företag ökar eller minskar i den svenska företagspopulationen samt om näringslivets innovationssamarbeten ökar eller minskar över tid.

Tabell 3.7 Innovationsverksamhet i företagen

Procent

	2014–2016	2016–2018	2018–2020	2020–2022
Andel företag med innovationsverksamhet ¹	45	55	55	48
Andel företag med innovationssamarbeten ²	x	x	x	26

¹ Ett tidsseriebrott mellan 2018–2020 och 2020–2022 gör att statistiken ska tolkas med försiktighet.

² En större omläggning av statistiken gör att det inte går att jämföra med tidigare års undersökningar.

Källa: Statistiska centralbyrån.

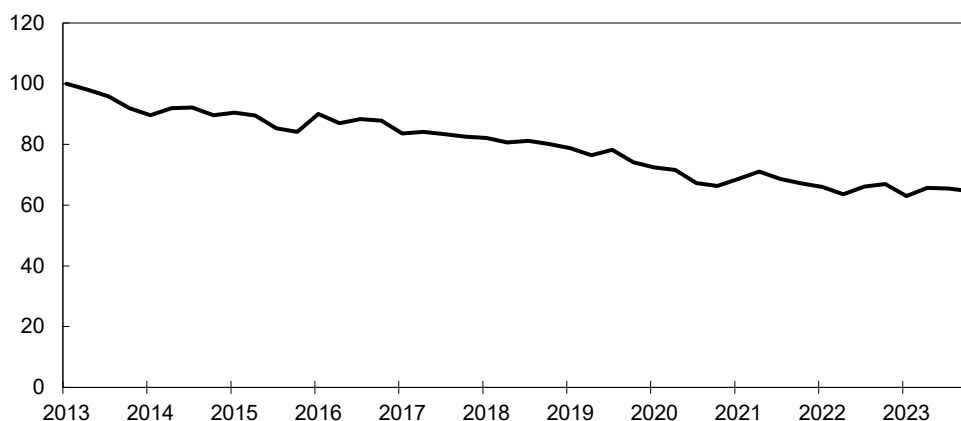
Andelen företag med innovationsverksamhet har minskat under perioden 2020–2022 jämfört med 2018–2020. En omläggning av statistiken gör dock att jämförelser med tidigare perioder ska göras med försiktighet. Andelen företag med innovationssamarbeten var 26 procent under perioden 2020–2022.

För att följa näringslivets gröna omställning används indikatorn näringslivets utsläppsintensitet som mäter näringslivets utsläpp av växthusgaser i relation till dess förädlingsvärde. Om utsläppen minskar eller om förädlingsvärdet ökar sjunker indexet och vice versa.

Diagram 3.3 Näringslivets utsläppsintensitet

Utsläpp av växthusgaser per förädlingsvärde i ton koldioxidekvivalenter per miljoner kronor (fasta priser)

Index: 2013 kv 1 = 100

Anm.: Säsongrensat.

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Sedan 2013 har utsläppsintensiteten minskat med 33 procent, vilket beror på både minskade utsläpp (15 procent) och ett ökat förädlingsvärde (27 procent). Under 2023 har utsläppsintensiteten minskat med 2 procent jämfört med föregående år. Minskningen 2023 beror på att utsläppen minskat (2 procent) samtidigt som förädlingsvärdet varit oförändrat.

Tabell 3.8 Patent, varumärken och mönsterskydd

Antal

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Svenska patentansökningar i världen	23 429	25 310	27 773	26 221	27 802	28 184
Svenska varumärkesansökningar i världen	115 493	110 242	115 380	123 333	137 060	117 908
Svenska mönsterskyddsansökningar i världen	20 397	19 672	19 454	18 414	17 208	17 543

Källa: Patent- och registreringsverket.

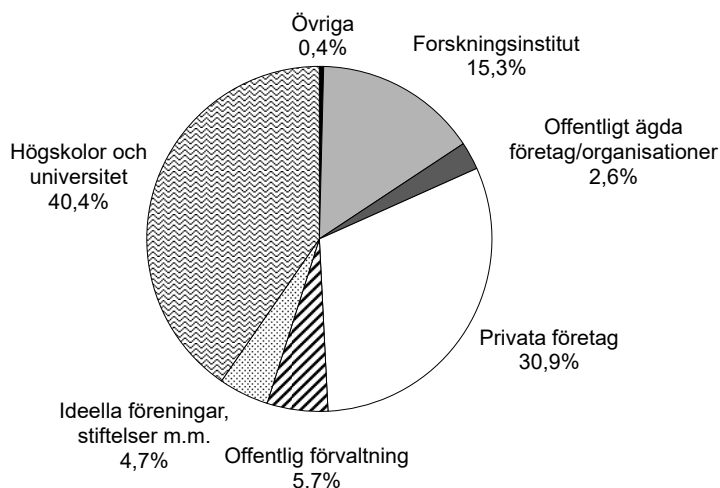
Patent och andra immateriella rättigheter är en indikator på förnyelsenivån i ekonomin. De svenska patentansökningarna i världen har under 2022 ökat. Efter några år med en stor ökning av antalet varumärkesansökningar har det under 2022 skett en påtaglig minskning av antalet varumärkesansökningar. Däremot ökade antalet mönsterskyddsansökningar något under 2022.

Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

Stöd till forskning och innovation via Vinnova för ökad innovationsförmåga

Verket för innovationssystem (Vinnova) har i uppdrag att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Detta sker genom insatser av olika karaktär som sammantaget stimulerar innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut, civilsamhälle och offentlig verksamhet.

För att främja förnyelse och innovation har Vinnova under året från anslaget 1:2 *Verket för näringslivsutveckling: Forskning och utveckling* investerat 3,4 miljarder kronor i olika insatser, vilket var 7,5 procent mindre än 2022 och 6,9 procent mindre än 2020.

Diagram 3.4 Fördelning av beviljade medel mellan olika aktörstyper 2023

Källa: Vinnova årsredovisning 2023.

En jämförelse av beviljandenivån för 2023 visar att såväl kvinnors som mäns ansökningar beviljades till 40 procent. Av Vinnovas beviljade ansökningar fördelades 40 procent till kvinnor och 60 procent till män 2023. Det är en liten ökning för kvinnor jämfört med 2022 då andelen var 39 procent och en motsvarande minskning för män.

Under året har en nioårsutvärdering av de strategiska innovationsprogrammen Bioinnovation, IoT Sverige, SIO Grafen, Smartare elektroniksystem och Swelife rapporterats. Utvärderingen behandlar åtgärder som uppfyller Vinnovas uppdrag att verka för ett effektivt innovationssystem. De strategiska innovationsprogrammen bedöms leda till en mobilisering av aktörer inom respektive område samt generera mervärden i form av aktiviteter och resultat som annars inte skulle ha uppstått. I utvärderingen lyfts särskilt fram effekter i form av ökad samordning, framtagande av gemensamma agendor och branschövergripande samarbeten. Programmen leder också till ökad kunskapsbildning inom respektive område. Utvärderingen visar även att de aktiviteter som genomförs nära företagssektorn har större utsikter att nå uppställda mål, medan resultat från aktiviteter som är mer inriktade på systemnivå är svårare att påvisa.

Tillväxtanalys har under 2024 inkommit med en effektanalys av ett direkt forsknings- och utvecklingsstöd. I en tidigare studie som gjorts på samma FoU-stöd (Eurostars), fann de att subventionerade företag fick stora och långsiktiga tillväxteffekter genom ökad innovativ verksamhet. I årets effektanalys har Tillväxtanalys följt arbetskraftens rörelse från subventionerade företag till icke-subventionerade företag. Studien bekräftar att statliga subventioner till forskning och utveckling (FoU) kan leda till indirekta effekter i andra verksamheter än de direkt berörda. Det innebär exempelvis att antalet jobb som skapats av Eurostars, eller andra liknande stöd, kan vara fler än de jobb som skapats i de subventionerade företagen. Tillväxtanalys har i en tidigare analys funnit att stödet från Eurostars ledde till 657 arbetstillfällen bland de 212 företag som fick stöd. Analysen från 2024 indikerar att Eurostars även skapat ytterligare 84 arbetstillfällen genom att stödet bland annat bidrar till att nya företag startas och klarar sig bättre, jämfört med andra liknande företag.

Under 2023 har Vinnova bidragit till Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd genom att bl.a. ha bistått i genomförandet av tre officiella ordförandeskapskonferenser med fokus på deep tech, forskningsinfrastruktur och life science.

År 2015 gav regeringen Vinnova och Vetenskapsrådet i uppdrag att gemensamt utforma ett nationellt program för proteinforskning, metodutveckling och produktion av biologiska läkemedel (programmet Biologiska läkemedel). Programmet har löpt från 2016 till 2023 och finansierats med ca 320 miljoner kronor. Totalt har 35 forskningsprojekt, tre centrum och två innovationsmiljöer finansierats inom ramen för programmet. Programmet bedöms ha genererat väl fungerande samarbeten mellan lärosäten, näringsliv samt hälso- och sjukvården dels i centrumbildningar, dels i projekten. En majoritet av projekten resulterade i vetenskapliga artiklar, där en hög andel publicerades i högt rankade tidskrifter. Omkring en tredjedel av projekten har genererat patentansökningar. Tre fjärdedelar av projektledarna anser att det egna projektet bidragit till ny teknik för utveckling av biologiska läkemedel. I utvärderingen konstateras att flera projekt kommit ännu längre mot att implementera forskningsresultat i nya produkter och processer efter att projekten avslutats.

Sedan 2015 har Vinnova regeringens uppdrag att ansvara för att driva det nationella inkubatorprogrammet (NIP). Vinnovas finansiering av företagen inom NIP uppgick under 2023 till 110 miljoner kronor. Under året har ytterligare tre inkubatorer nått kvalitetskraven vilket medför att 32 inkubatorer deltagit i programmet. Tillsammans utvärderades 4 450 idéer. Största andelen av prövade och antagna idéer under 2023 kom från fristående innovatörer med 45 procent, följt av näringslivet med 26 procent och på tredje plats akademien med 23 procent. Under 2023 antogs 95 idéer med deeptech-bakgrund vilket motsvarar 27 procent av samtliga intagna företag. Största gruppen deeptech-företag kommer från akademi med 50 företag, näringsliv med 22 företag samt fristående innovatörer med 18 företag.

Företag som är, eller har varit, anslutna till NIP-programmet sysselsatte under 2022 nära 18 900 personer och deras nettoomsättning uppgick till över 34 miljarder kronor. Det innebär en ökning i antalet anställda med över 3 800 samt omsättning med över 11,7 miljarder kronor från 2021. Andelen utvärderade idéer med minst en kvinna i grundarteamet var 39 procent under 2023. Av andelen företag som blir antagna så ökar andelen till 44 procent med minst en kvinnlig idégivare. Det följer tidigare års statistik som visar att jämställda team i hög utsträckning antas till inkubation.

Sett över en tioårsperiod så har tillgången till ägarkapital ökat dramatiskt, men minskade under 2023 då 257 inkubatorbolag attraherade nära 1,4 miljarder kronor jämfört med föregående år då 265 bolag attraherade över 2,5 miljarder kronor. Den kraftiga nedgången under 2023 bedöms främst bero på det globala säkerhetsläget, inflation och räntehöjningar samt börsens minskade värde. Privat finansiering utgör 94 procent av totalt tillfört ägarkapital.

Mest pengar attraherar företag från life science-sektorn med 667 miljoner kronor under 2023, följt av mjukvara och informationsteknik (ICT) som attraherade 243 miljoner kronor. Framför allt är det företagen inom life science som under senaste året haft svårare att attrahera kapital med en nedgång från över 1,6 miljarder kronor 2022, till ca 670 miljoner kronor 2023.

Insatser via industriforskningsinstitut

RISE Research Institutes of Sweden AB är ett oberoende statligt forskningsinstitut som utför behovsmotiverad tillämpad forskning och innovation på uppdrag av och i samverkan med näringsliv och offentlig sektor. Industriforskningsinstitutet under RISE har en viktig roll för industriforskning och innovation. I RISE-gruppen ingår moderbolaget RISE Research Institutes of Sweden AB, RISE-koncernen (RISE) och intresse-företaget Swerim AB. Det övergripande målet för industriforskningsinstitutet är att de ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse. RISE-gruppen

ska även främja offentlig sektors förnyelse och förmåga att bidra till samhällsutmaningar.

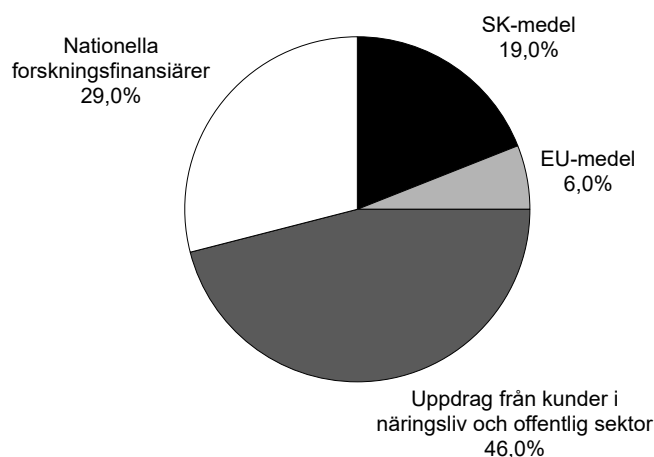
RISE har sex uppdragsmål. Utfallet för 2023 visar att bolaget når samtliga mål:

- omsättning konkurrensutsatta forskningsmedel: 43 procent (mål minst 30 procent),
- omsättning näringslivsintäkter från små och medelstora företag: 32 procent (mål 30–40 procent),
- samverkan genom tvärvetenskapliga projekt: 40 procent (mål minst 35–55 procent),
- utnyttjande av test- och demoanläggningar: 63 procent (mål 60–80 procent),
- innovationspartnerförmåga: 78 procent (mål minst 78 procent),
- nöjdhetsindex (NKI): 78 procent (mål minst 75 procent).

Under 2023 tilldelades RISE-gruppen totalt 834 miljoner kronor i statsbidrag från anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel*. Medlen används i huvudsak för kompetensutveckling hos instituten, löpande verksamhetsutgifter, samt omstrukturering utgifter för RISE-koncernen. RISE-gruppens intäkter kommer från uppdrag från näringslivet och offentlig sektor (kundintäkter), nationella offentliga forskningsfinansiärer, EU-medel och strategiska kompetensmedel. Den totala intäkten för RISE var 4 212 miljoner kronor, där kundintäkter utgör den största andelen med 1 953 miljoner kronor, en ökning med 6,7 procent jämfört med 2022. För Swerim ökade kundintäkterna med 23 procent under 2023 och uppgick till totalt 142 miljoner kronor.

Den största relativa intäktsökningen står dock EU-medel för. RISE-gruppen är den nionde största mottagaren i Sverige av EU-medel från Horisont Europa och bidrar därmed på ett betydande sätt till att uppnå målen i regeringens nationella strategi för EU:s ramprogram för forskning och innovation. Intäkterna från EU-projekt ökade för RISE med 37 procent jämfört med 2022 till 234 miljoner kronor. Swerims EU-medel ökade under motsvarande period med 106 procent från 30 miljoner kronor till 62 miljoner kronor. RISE-gruppen som helhet var aktiva i totalt 176 unika EU-projekt. EU-projektens villkor innebär att RISE-gruppen behöver använda strategiska kompetensmedel i genomförandet och under 2023 uppgick den summan till 84,5 miljoner kronor.

Totalt uppgick RISE intäkter från nationell forskningsfinansiering tagen i konkurrens till 1 236 miljoner kronor. Vinnova och Statens energimyndighet var de viktigaste finansiärerna som tillsammans stod för 40 procent av forskningsfinansieringen.

Diagram 3.5 Fördelning av intäkter RISE 2023

Källa: RISE Återrapportering strategiska kompetensmedel 2023.

Omställningsförmåga och stärkta förutsättningar för produktion

Förbättrade förutsättningar för industrins etableringar och expansioner

Industrins betydelse för den svenska ekonomin är stor och den globala konkurrensen om företagens investeringar är hård. Industrin och det svenska näringslivet är därtill motorn i klimatomställningen, med bl.a. investeringar i nya industrigrenar, teknikutveckling och omställning till cirkulära processer, och ska ges förutsättningar för att vara ledande i den gröna omställningen. Regeringen har under 2024 beslutat om strategin för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Det pågår också ett antal insatser som syftar till att skapa förbättrade förutsättningar för stora etableringar och expansioner inom industrin.

Tillväxtverket har i uppdrag att samordna arbetet på nationell nivå för att stödja och skapa goda förutsättningar för den pågående nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Detta har resulterat i att Omställningsallians Norr har etablerats där Tillväxtverket, Region Norrbotten, Region Västerbotten samt länsstyrelserna i de två länen samverkar och kraftsamlar i gemensamma frågor.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) gavs i juni 2023 i uppdrag att förstärka koordinering av insatser för stora etableringar i fordonsindustrins gröna omställning. Svenska fordonstillverkare genomför omfattande investeringar, framför allt i utveckling och produktion av batterier. Business Sweden genomför uppdraget i nära dialog med olika berörda aktörer och bidrar till att skapa goda förutsättningar för att realisera fordonstillverkarnas nyckelinvesteringar i form av etableringar.

En offensiv och ambitiös mineralnäring för ett starkare Sverige

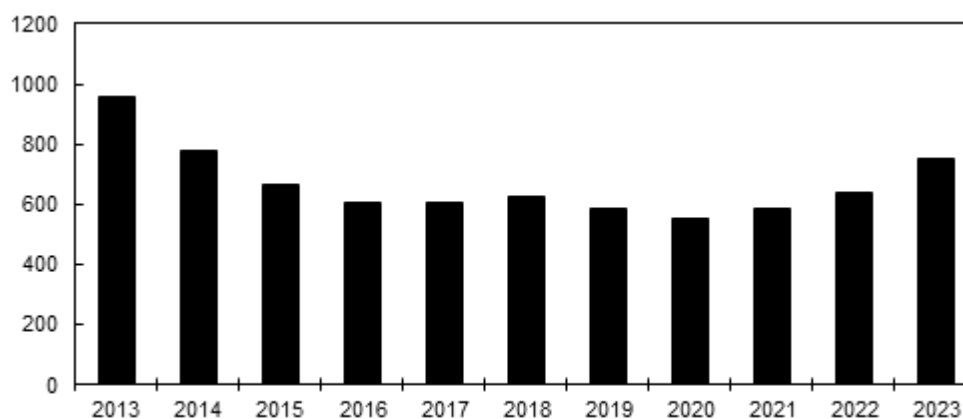
Ett ökat och resurseffektivt nyttjande av Sveriges mineraltillgångar är av stor betydelse för Sverige. En säker, trygg och hållbar mineral- och metallförsörjning är avgörande för samhällets utveckling, beredskap och funktion samt en förutsättning för att lyckas med klimatomställningen. Under året har den globala efterfrågan på många metaller och mineral fortsatt att öka, och förväntas öka ytterligare under flera årtionden framöver. Det gäller såväl basmetaller som kritiska metaller och mineral vilka bl.a. används i laddbara fordon, vindkraftverk och solpaneler. Sverige är EU:s största järnmalmsproducent med ca 93 procent av EU:s totala produktion. Under 2023 bröts 28,7 miljoner ton järnmalm i Sverige. Sverige står även för 45 procent av EU:s produktion av bly och för ca en tredjedel av EU:s produktion av zink.

I dagsläget finns det 12 aktiva gruvor i Sverige. Fem nya bearbetningskoncessioner beviljades 2023, att jämföra med en ny bearbetningskoncession 2022. Antalet nyöppnade gruvor har inte stått i relation till malmpotentialen. Den totala ytan för gällande undersökningstillstånd har ökat med 39 procent under 2023 (från 12 124 till 16 801 kvadratkilometer) men är fortfarande under den samlade ytan 2010 som uppgick till drygt 20 000 kvadratkilometer.

Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2023 uppgick till ca 65 miljarder kronor (exklusive smältverk) och vid årets utgång uppskattas ca 10 610 personer (varav 2 719 kvinnor) varit anställda i gruvnäringen (inklusive underentreprenörer). År 2023 var 26 procent av arbetskraften vid gruvorna kvinnor. Inom tillverkningsindustrin var andelen kvinnor 25 procent.

Vid årsskiftet 2023/24 fanns 751 gällande undersökningstillstånd. Motsvarande siffra för årsskiftet 2022/23 var 640, se diagram 3.6.

Diagram 3.6 Antal gällande undersökningstillstånd

Källa: Bergsstatens register över undersökningstillstånd.

Under 2023 pekade Sveriges geologiska undersökning (SGU) ut ett nytt riksintresse för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § miljöbalken.

I budgetpropositionen för 2024 tillfördes SGU 70 miljoner kronor för förstärkta insatser för systematisk kartläggning av malmpotentiella områden samt övriga insatser kopplade till främjande av mineralutvinning i Sverige. Syftet är att i Sverige bidra till en trygg försörjning av mineral och metaller som är kritiska för samhällets funktion samt att bidra till omställning till grön energi och teknisk utveckling. SGU har under 2023 lämnat förslag till regeringen på konkreta insatser med syfte att främja näringslivsutvecklingen inom myndighetens sektor och påbörjat rekryteringen av personal för satsningens genomförande. Regeringen har, under våren 2024, beslutat om tre nya uppdrag till SGU inom ramen för satsningen: uppdrag om kartläggning av malmpotentiella områden (KN2024/00164), uppdrag om att uppmuntra enskilda privatpersoners sökande efter förekomster av värdefulla mineral i Sverige (KN2024/00358) samt uppdrag om att utveckla arbetet med att informera om prospekteringsintressanta metaller och mineraler samt att förstärka arbetet med övriga näringslivsfrämjande insatser (KN2024/00946).

Se även nedan det arbete som har gjorts med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 som etablerar ett ramverk för att säkerställa en säker och hållbar försörjning av kritiska råmaterial (förordningen om kritiska råmaterial).

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om myndigheternas roll vid tillståndprocesser (bet. 2022/23:NU13 punkt 5, rskr. 2022/23:160). Av tillkännagivandet följer att myndigheter i samband med tillståndprocesser bör arbeta mer rådgivande och lösningsorienterat än tidigare (bet. 2022/23:NU13 s. 15). Regeringen beslutade den 4 april 2024 propositionen Natura 2000-tillstånd i samband med ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (prop. 2023/24:126) med förslag till ändringar i minerallagen. Riksdagen sa ja till förslagen och lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2024 (bet. 2023/24:17, rskr. 2023/24:211). Ändringarna är ett led i regeringens arbete med att förenkla och effektivisera tillståndprocesserna. De innebär att ett Natura 2000-tillstånd, i de fall ett sådant tillstånd krävs, inte ska vara en förutsättning för att en ansökan om bearbetningskoncession ska kunna beviljas. Prövningen av ett Natura 2000-tillstånd kan i stället göras i samband med prövningen av ett miljötillstånd. Det införs också ett förtydligande i minerallagen om att uppgifterna i miljökonsekvensbeskrivningen ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för prövningen av koncessionsansökan. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Kartläggning av möjligheter till koldioxidlagring

SGU har fått i uppdrag av regeringen att undersöka och utreda lämpliga platser för permanent lagring av koldioxid i Sverige samt analysera förutsättningarna för driften av lagringsplatserna (N2022/02413). I den första delen av uppdraget som redovisades i december 2023 har fokus varit att samla in ny geologisk och geofysisk information. Befintlig och relevant information om berggrunden har sammanställts och digitaliserats. Områden som undersökts har varit sydöstra Östersjön, inklusive Gotland, samt till havs söder om Skånes sydkust. Under 2024 planerar SGU marina undersökningar i sydöstra Östersjön och borrhinar på land i södra Skåne. De första genomförda undersökningarna tyder än så länge på positiva förutsättningar för lagring av koldioxid i sydöstra Östersjöns havsbotten.

Stärkta förutsättningar för kritiska tekniker och råmaterial

Konkurrenskraft och industripolitik står högt på EU:s agenda. På senare tid har en rad EU-förordningar trätt i kraft som syftar till att stärka Europas konkurrenskraft i ljuset av hårdnande global konkurrens, accelererande teknikutveckling och nya geopolitiska förutsättningar. Regeringen har påbörjat genomförandet av EU-förordningarna.

Hösten 2023 trädde Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1781 av den 13 september 2023 om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem (förordningen om halvledare) i kraft. Regeringen har uppdragit åt Vinnova och Tillväxtverket att ansvara för genomförandet av förordningen, för att säkerställa att Sverige lever upp till kraven på medlemsländerna, samt att Sverige kan dra nytta av de åtgärder som görs. [Tillväxtverket har även uppdragits att [under 2024] vara svensk kontaktpunkt för genomförandet av Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2024/795 av den 29 februari 2024 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP-förordningen).] STEP-förordningen trädde i kraft i början av 2024 och ska bidra till att möta investeringsbehoven i kritiska och strategiska tekniker, genom mobilisering av finansiering inom befintliga unionsprogram.

Förordningen om kritiska råmaterial trädde i kraft under våren 2024. Förordningens övergripande målsättning är att säkerställa EU:s tillgång till en säker och hållbar försörjning av kritiska råmaterial, och syftar till att stärka de olika stegen längs med hela värdekedjan. Förordningen har förutsättning att öka utvinningen, återvinningen och förädlingen inom EU, framför allt genom effektiviserade tillståndprocesser. Tillskottet som gjordes i budgetpropositionen för 2024 om 70 miljoner kronor till

SGU bidrar till att förstärka SGU:s kartläggning av malmpotentiella områden vilket också är ett steg i efterlevnaden av förordningen.

I juni 2024 trädde Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik (förordningen om nettonollindustrin) i kraft. Förordningen innehåller en rad åtgärder för att främja tillverkningen och tillgången på nettonolltekniker som är nödvändiga för den gröna omställningen. Förordningen syftar till att stärka unionens attraktivitet för investeringar i dessa tekniker genom att bl.a. påskynda och förenkla tillståndsprocesser. Tillväxtverket samt SGU har fått i uppdrag att efter ansökan, erkänna enskilda projekt som strategiska nettonollprojekt.

3.3.3 Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en underliggande dynamik. I många företag ökar antalet sysselsatta, samtidigt som sysselsättningen minskar i många företag. I genomsnitt ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa i drygt 10 procent av de befintliga företagen. Det betyder att det vanligtvis är över 50 000 företag som årligen ökar antalet sysselsatta. År 2022 hade 55 700 företag en positiv sysselsättningsutveckling, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. År 2022 hade 46 000 företag en minskande sysselsättning, att jämföra med 45 000 företag 2021.

Snabbväxande företag har betydelse för skapandet av nya arbetstillfällen, vilket har bidragit till att dessa företag har fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Andelen snabbväxande företag belyser också det handlingsutrymme som finns för entreprenörskap, att kunna växa och utnyttja framgångsrika affärsidéer. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som har haft en genomsnittlig sysselsättningstillväxt på minst 20 procent per år under tre år i följd. Under 2022 var andelen snabbväxande företag 2,5 företag per 1 000 existerande företag, vilket är samma andel som föregående år. En annan viktig del i sysselsättningsdynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ned. Indikatorn nystartade företag är känslig för påverkan av en stark konjunktur då arbetskraftsbehovet är stort. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt över en längre tidsperiod. Antalet nystartade företag låg under flera år på omkring 67 000 företag per år, men under 2020 och 2021 ökade antalet nystartade företag relativt mycket för att sedan minska under 2022. Under 2023 fortsatte minskningen av antalet nystartade företag och de är nu på ungefär samma nivå som före pandemin. Under perioden efter pandemin har samtidigt antalet konkurser ökat i Sverige. Under 2023 gick totalt 29 procent fler företag i konkurs jämfört med 2022. Även antalet anställda som berörs av en konkurs visade en ökning med 28 procent under 2023 jämfört med 2022. Denna trend har fortsatt under början av 2024. Konkurserna t.o.m. april i år har ökat med 59 procent och antalet berörda anställda med 65 procent jämfört med motsvarande period 2023.

Tabell 3.9 Dynamik i näringslivet

Antal	2019	2020	2021	2022	2023
Företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	53 800	48 900	55 300	55 700	i.u.
Snabbväxande företag per 1 000 existerande	2,7	2,2	2,5	2,5	i.u.
Nystartade företag	66 900	73 700	78 700	73 200	66 200

Källa: Statistiska centralbyrån, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser samt egna beräkningar.

För att belysa näringslivets mångfald används indikatorn för andelen företag som har en operativ företagsledare som är kvinna respektive man eller en operativ företagsledare som är kvinna respektive man och född i ett annat land. I år finns ingen ny data att redovisa för denna indikator. Som alternativ till indikatorn används här i stället den näraliggande arbetsmarknadsstatistiken över företagare från SCB för att få en uppfattning om utvecklingen. Andelen kvinnor bland företagarna steg med 0,2 procentenheter mellan 2021 och 2022 (från 29,8 till 30,0). Samtidigt ökade andelen utrikes födda bland företagarna med 0,5 procentenheter till 17,9 procent. Uppgången bland de utrikes födda var ungefär lika stor för både kvinnor och män.

Information och rådgivning

Almi AB (Almi) erbjuder finansiering och rådgivning till små och medelstora företag i syfte att bidra till utveckling av företagandet i hela landet. Under 2023 tilldelades Almi 269 miljoner kronor i statsbidrag från anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation*. Almi erbjuder bl.a. olika tjänster inom affärsutveckling. Under 2023 har 17 598 rådgivningsinsatser genomförts, en ökning med 20 procent jämfört med föregående år. Hållbar utveckling är den tjänst Almi erbjuder med fokus på hållbarhet. Dessa insatser utgör nu 48 (22) procent av totalen och är den största tjänsten. Utveckla befintlig affär utgör 18 (32) procent av totalt antal leveranser. Utveckla ny affär och Ekonomi och Lönsamhet utgör tillsammans 23 (33) procent av totalt antal leveranser. Av insatserna skedde 36 procent till företag med kvinnor som högst rankade bolagsföreträdare. Avseende bolag där en person med utländsk bakgrund var högsta företagsledare var andelen 23 procent.

Patent- och registreringsverket (PRV) fortsatte sitt arbete med att höja kunskapen om immateriella tillgångar och rättigheter under året. Bland annat genomfördes 37 seminarier som nådde närmare 7 000 små och medelstora företag och företagsfrämjande aktörer. Under året medverkade PRV även vid sju aktiviteter anordnade av Ung Företagsamhet och nådde därigenom 566 personer.

Webbportalen verksamt.se tillhandahåller information och tjänster till blivande och etablerade företagare och är ett viktigt verktyg i arbetet med att förenkla för företag. Den drivs av Tillväxtverket och Bolagsverket med Skatteverket och Arbetsförmedlingen som aktiva samarbetsparter. Utöver generell information om att starta och driva företag tillhandahåller verksamt.se även information med utgångspunkt från omvärldsläget. Under 2023 tillhandahölls information om bl.a. informations säkerhet, klimatanpassningar samt information med anledning av utbrottet av afrikansk svinpest. I en årlig enkätundersökning angav 93 (94 år 2022) procent att verksamt.se helt eller delvis gör det enklare att starta och driva företag.

Under 2023 gjordes ca 2,4 miljoner inloggningar på Mina sidor på verksamt.se, en ökning med 4 procent jämfört med 2022. Antalet personer som loggade in på Mina sidor var cirka 564 000, en ökning med 5 procent jämfört med 2022. Av de som loggade in på verksamt.se under 2023 var 66 procent män och 34 procent kvinnor. Under 2023 deltog 5 295 (2 333 år 2022) personer i verksamt.se live, en serie webinarier som ska ge lättillgänglig information om att starta företag.

Under 2023 har arbetet med att flytta verksamt.se inklusive dess information och tjänster till en ny teknisk plattform fortsatt varit en viktig uppgift och en uppdaterad version av Mina sidor samt en tjänst för att registrera aktiebolag lanserades.

Kvinnors företagande

Under året har Tillväxtverket lämnat in den slutrapport på uppdrag av regeringen gällande statliga åtgärder kopplat till kvinnors företagande (KN2023/03722).

Slutrapporten visar på viktiga utvecklingsområden som varit vägledande för regeringen i det fortsatta arbetet med att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande.

Ungas entreprenörskap

Under 2023 avsattes 18 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* till entreprenörskap bland unga. Medlen har använts till finansiering av insatser och aktörer som stöttar entreprenörskap bland unga i grund- och gymnasieskola (via Statens skolverk) och i högre utbildning (via Tillväxtverket) men också för strukturpåverkande arbete. Inom Ung Företagsamhets (UF) verksamhet i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan drevs det under läsåret 2023/24 12 396 UF-företag av totalt 38 824 elever, av vilka 17 471 (45 procent) var kvinnor och 21 353 (55 procent) män. Detta var en ökning jämfört med läsåret 2022/23 då det drevs 11 800 UF-företag av totalt 37 054 elever, av vilka 17 283 (47 procent) var kvinnor och 19 771 (53 procent) män.

Drivhuset Norden fick 5 miljoner kronor 2023 för att genomföra verksamhet på universitet och högskolor. Drivhuset rapporterade till Tillväxtverket att 1 282 företag hade startats (mål 1 250) och att 3 483 personer fått individuell vägledning i entreprenörskap och företagande (mål 3 200). I Drivhusets verksamhet deltog 51 procent kvinnor och 49 procent män. Målet var en jämn könsfördelning om 50/50.

Turism och besöksnäring

Turismstatistik och stärkt kunskapsutveckling

Tillväxtverket ansvarar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. Tillväxtverket har under året bearbetat statistik och tillgängliggjort kunskapsunderlag som visar på turismens och besöksnäringens utveckling och deltagit i internationellt samarbete inom turism. Utgångspunkten för att ta fram kunskapsunderlag är att göra det inom ramen för myndighetens samverkande och samordnande roll i plattformarna Myndighetsgruppen för turism och besöksnäring samt Smartare tillsammans där även destinationsperspektivet på regional och lokal nivå tillvaratas.

Under 2023 avslutades regeringsuppdraget av insatser som har bidragit till genomförandet av regeringens strategi för hållbar turism och växande besöksnäring (N2021/02621). En extern utvärdering av insatserna visar bl.a. att dessa bidragit till förbättrad statistik, kunskap och analys som varit till nytta för besöksnäringens aktörer. Genomförda insatser för bl.a. platsutveckling visar att samlad styrning av turism bidrar till att skapa attraktiva miljöer för både invånare, besökare och näringsliv.

Under 2023 noterades totalt 68,5 miljoner gästnätter (antal nätter gäster bor på kommersiella boendeanläggningar), vilket är en ökning med 1,1 procent från 2022. Störst är ökningen bland utländska gästnätter, vilka har ökat med 10,9 procent. Andelen svenska gästnätter har däremot minskat med 1,9 procent under samma period. Danmark och Finland står för den största ökningen procentuellt. Danska gästnätter ökade med 36,5 procent och Finland ökade med 24,8 procent. Norge däremot minskade med 5,2 procent. Tyskland som är den största utländska marknaden för gästnätter i Sverige ökade med 8,9 procent och bidrog till att utländska gästnätter ökade. Det är generellt storstadslänen som har haft den högsta tillväxten i gästnätter.

Tillväxtverket och V.S. VisitSweden AB (Visit Sweden) stod 2024 värdar för den internationella hållbarhetskonferensen Global Sustainable Tourism Congress i Stockholm där 500 delegater deltog från sammanlagt 57 länder.

Ökad internationell marknadsföring

Visit Swedens verksamhet syftar till att marknadsföra hela Sverige som turistland och öka Sveriges attraktions- och konkurrenskraft som resmål. Under 2023 har Visit Swedens arbete fokuserat på att öka effekten av genomförda marknadsföringsinsatser. Arbetet har även bidragit till att stärka Sverige bilden internationellt. Genom att fortsätta digitalisera, automatisera och effektivisera bolaget skapas högre effekt för varje investerad krona. År 2023 var det sammanlagda PR-värdet för bolagets marknadsföringsinsatser 2,5 miljarder kronor, en ökning med 110 procent jämfört med 2022. PR-värdet är en beräkning av vad publiciteten hade kostat om den hade bestått av köpt annonsutrymme och är en del av det värde som skapas genom bolagets verksamhet.

Visit Sweden hade över 6,2 miljoner unika besökare på sina webbplatser och organiserade 251 internationella pressresor till Sverige vilket resulterade i 8 155 artiklar om Sverige. Utöver effekten för svensk turismnäring bidrar detta till att skapa intresse och förtroende för Sverige och att stärka Sverige bilden med faktabaserad information. Bolaget har också arrangerat närmare 3 400 affärsmöten mellan svensk besöksnäring och internationella researrangörer. Visit Swedens kunskapsbank spelar en stor roll för besöksnäringens aktörer. Från och med 2023 mäter bolaget antal unika besökare, som då uppgick till närmare 50 000.

3.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Svenska företags kapitalförsörjning har förstärkts något under 2023. Ökningen av utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har ökat. Den marknadskompletterande utlåningen och riskkapital från Almi och Norrlandsfonden har dock minskat vilket antyder ökade svårigheter under 2023 för mindre företag. Andelen företag som anger att de har svårigheter att hitta efterfrågad arbetskraft har minskat under 2023. Sammantaget är det en blandad utveckling för de utvalda indikatorerna för delmålet jämfört med föregående år.

Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Det svenska näringslivets innovationsförmåga och förnyelse bedöms som fortsatt god. Exempelvis har efterfrågan på RISE tjänster fortsatt varit god under 2023 och RISE har i sin tur genomfört investeringar i sina test- och demomiljöer. Företagens utgifter för forskning och utveckling har ökat under senare år. Näringslivets gröna omställning fortsätter, vilket visar sig genom att näringslivets utsläppsintensitet under 2023 minskade. Statistiken över de immateriella tillgångarna visar en blandad utveckling där de svenska patentansökningarna och mönsterskyddsansökningarna ökade medan varumärkesansökningarna minskade markant under 2022. Sammantaget visar de utvalda indikatorerna för det svenska näringslivets innovations- och förnyelseförmåga små förändringar jämfört med föregående år.

Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

Under 2023 har antalet nystartade företag minskat jämfört med 2022. Samtidigt har användandet av företagstjänsten verksamt.se ökat under 2023, vilket indikerar att behovet av samlad information kring företagande varit fortsatt stor. Indikatoren för företag med positiv sysselsättningsutveckling ökar något och indikatoren för snabbväxande företag är oförändrad. Sammantaget visar indikatorerna för delmålet en blandad utveckling jämfört med föregående år.

Uppfyllelse av det turismpolitiska målet 2023

I budgetpropositionen för 2022 ersattes det dåvarande turismpolitiska målet med ett nytt turismpolitiskt mål: Sverige ska ha en hållbar turism, med ett hållbart resande och en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring som växer och bidrar till sysselsättning och attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar i hela landet. I och med budgetpropositionen för 2024 beslutades att det turismpolitiska målet skulle upphöra att gälla, då det näringspolitiska målet bedömdes tillräckligt. Målet gällde fortfarande under redovisningsåret 2023.

Under 2023 har insatser genomförts för att uppfylla det turismpolitiska målet. På en övergripande nivå kan det konstateras att antalet gästnätter har ökat jämfört med året innan. Visit Sweden har fokuserat på Sverige-bilden internationellt och ytterligare effektiviserat sin marknadsföring, vilket har dragit fler besökare till hemsidan och gett avtryck i ökat PR-värde. Den externa utvärderingen av Tillväxtverkets insatser för bl.a. platsutveckling visar att samlad styrning av turism bidrar till att skapa attraktiva miljöer för både invånare, besökare och näringsliv. Regeringens bedömning är att insatserna sammantaget har bidragit till en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring vilket i sin tur bidrar till att uppfylla det näringspolitiska målet.

Uppfyllelse av det näringspolitiska målet 2023

Under 2023 är det en relativt positiv utveckling för den svenska konkurrenskraften, bl.a. på grund av en försvagad växelkurs. År 2023 har till del präglats av säkerhetsrelaterade frågor och den höga inflationen och de effekter det inneburit för näringslivet. Arbetskraftskostnaderna har minskat relativt mycket jämfört med omvärlden samtidigt som de svenska företagens utveckling på exportmarknaderna varit positiv. Sammantaget visar indikatorerna på en förbättring jämfört med föregående år. Regeringen bedömer att de insatser som genomförts inom delmålen ramvillkor, innovation och entreprenörskap har bidragit till att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

3.5 Förvaltningen av bolag med statligt ägande

Varje år ska regeringen lämna en redogörelse för bolag med statligt ägande (prop. 1980/81:22, bet. 1980/81:NU29, rskr. 1980/81:147). I september 2024 överlämnade regeringen skrivelsen 2024 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2023/24:140) till riksdagen.

3.5.1 Ändrat uppdrag för AB Göta kanalbolag

Regeringens förslag: AB Göta kanalbolag ska driva och förvalta Göta kanal och Hjälmare kanal. Förvaltningen av Göta kanal ska ske så att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och turistattraktion bevaras. Bolaget ska i övrigt förvalta och utnyttja sina fastigheter och övriga tillgångar till gagn för driften av kanalerna.

Skälen för regeringens förslag: AB Göta kanalbolag (Göta kanalbolag) är ett statligt helägt aktiebolag som på affärsmässig grund driver och förvaltar Göta kanal med beaktande av dess värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och turistattraktion samt i övrigt förvaltar och utnyttjar bolagets fastigheter och övriga tillgångar till gagn för driften av Göta kanal (prop. 1977/78:119, bet. 1977/78:TU22, rskr. 1977/78:291).

Sveaskog AB (Sveaskog) är också ett statligt helägt aktiebolag som mestadels äger och förvaltar skogsfastigheter. Sveaskog äger och förvaltar dock även Hjälmare kanal genom det helägda dotterbolaget Hjälmare kanal AB (Hjälmare kanalbolag). Göta kanalbolag och Sveaskog har undertecknat ett aktieöverlåtelseavtal avseende överlåtelsen av Hjälmare kanalbolag till Göta kanalbolag. Överlåtelsen är villkorad av att riksdagen godkänner att Göta kanalbolags uppdrag ändras. I överlåtelsen ingår även produktiv skogsmark, vilket förväntas bidra till att täcka kostnaderna för driften av Hjälmare kanal.

Överlåtelsen kommer att ske på kommersiella villkor i enlighet med riksdagens beslut om att all överföring av Sveaskogs mark till en annan ägare ska ske på affärsmässig grund (prop. 2009/10:169, bet. 2009/10:NU22, rskr. 2009/10:384).

Inför slutförandet av överlåtelsen av Hjälmare kanalbolag behöver Göta kanalbolags uppdrag breddas till att även omfatta drift och förvaltning av Hjälmare kanal.

Mot denna bakgrund bör uppdraget för Göta kanalbolag utvidgas till att även omfatta Hjälmare kanal.

3.5.2 Vissa frågor om bolag med statligt ägande

Förändrat uppdrag för Lernia AB

Vid bolagsstämma i Lernia AB (Lernia) den 17 oktober 2023 beslutades en ny bolagsordning för bolaget. Detta innebar att bolagets verksamhetsföremål fick en ny lydelse i enlighet med riksdagens beslut om ändrat uppdrag för Lernia (prop. 2022/23:99, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254). Bolagets uppdrag är numera att bedriva kompetensförsörjning för arbetslivet såsom bemanning eller utbildning samt att bedriva därmed förenlig verksamhet. Tidigare angavs att verksamhetens huvudsakliga inriktning skulle vara utbildning.

Återköpsprogram av aktier i Telia Company AB

Riksdagen har bemyndigat regeringen att godkänna de beslut som fattas för att slutföra det återköpsprogram av aktier som beslutats av styrelsen i Telia Company AB (Telia), vilket inkluderar att Telia minskar aktiekapitalet genom indragning av egna aktier som bolaget äger, och att därigenom öka statens röst- och ägarandel i Telia till högst 43,9 procent av aktierna och rösterna i bolaget samt vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra återköpsprogrammet (prop. 2022/23:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.5.1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:99). Den 5 april 2023 beslutade årsstämman i Telia om minskning av aktiekapitalet genom indragning av egna aktier och ökning av aktiekapitalet genom fondemission. Statens röst- och ägarandel i Telia ökade därmed och uppgår i nuläget till 41,06 procent.

Ändrad finansiering av Svenska rymdaktiebolaget

Svenska rymdaktiebolagets (SSC) samhällsuppdrag har historiskt finansierats med överskott från bolagets kommersiella verksamhet. Efter förslag i budgetpropositionen för 2023 ökades anslaget för rymdforskning och rymdverksamhet med 60 miljoner kronor 2023 för att finansiera SSC:s samhällsuppdrag. För 2024–2026 beräknas

anslaget öka med motsvarande belopp (prop. 2022/23:1 utg.omr. 16 avsnitt 6.5.4, bet. 2022/23:UbU1, rskr. 2022/23:108).

Rekonstruktion av SAS AB

Regeringen har sedan 2010 haft riksdagens bemyndigande att vid lämplig tidpunkt minska svenska statens ägande i SAS AB (SAS) (prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35, rskr. 2009/10:220). Den 5 juli 2022 offentliggjordes att SAS hade påbörjat en process för finansiell rekonstruktion under tillsyn av amerikansk federal domstol. Svenska staten och danska staten var vid den tidpunkten SAS två största ägare och ägde ca 21,8 procent vardera av det totala antalet stamaktier i bolaget. Svenska staten ägde då även hybridinstrument i SAS med ett nominellt belopp om 2,5 miljarder kronor jämte upplupen ränta. Staten hade lånefordringar på det verksamhetsdrivande konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden (konsortiet) om 1,5 miljarder kronor jämte upplupen ränta.

Regeringen fick med anledning av rekonstruktionen riksdagens bemyndigande att under 2022, helt eller delvis, konvertera dels svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS, dels statens utestående lånefordringar på konsortiet, till nya aktier i SAS samt att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringarna (prop. 2021/22:258, bet. 2021/22:FiU48, rskr. 2021/22:438). Bemyndigandena förlängdes senare till att även omfatta 2023 och 2024, samt utökades med bemyndiganden att konvertera på fordringarna upplupen ränta till nya aktier i SAS, och att helt eller delvis skriva ner fordringarna (prop. 2022/23:1 utg. omr. 24 avsnitt 3.5.2, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:99 och prop. 2023/24:1 utg. omr. 24 avsnitt 3.5.1, bet. 2023/24:NU1, rskr. 2023/24:108).

Den 19 mars 2024 godkände den amerikanska domstolen en rekonstruktionsplan för SAS och konsortiet, som bl.a. innebär att svenska staten är berättigad till viss utdelning på statens lånefordringar på konsortiet. SAS meddelade den 27 mars 2024 att bolaget, i linje med det amerikanska förfarandet, även ansökt om företagsrekonstruktion i Sverige. Europeiska kommissionen beslutade den 28 juni 2024 att godkänna svenska och danska statens deltagande i SAS rekonstruktion genom bl.a. nedskrivning av befintliga lånefordringar på SAS och konsortiet (C[2024] 4623). Den 19 juli 2024 beslutade Stockholms tingsrätt att godkänna SAS rekonstruktionsplan i den svenska företagsrekonstruktionen. Planen vann laga kraft den 9 augusti 2024.

Svenska staten har efter beslut av regeringen, och i enlighet med riksdagens bemyndigande, tillskjutit en andel av svenska statens tidigare lånefordran på konsortiet till SAS, motsvarande teckningskursen för de aktier i bolaget som svenska staten är berättigad till enligt rekonstruktionsplanen (prop. 2023/24:134, bet. 2023/24:FiU35, rskr. 2023/24:167). De tecknade aktierna kommer under en kortare tid att ägas av en s.k. trust och svenska staten är berättigad till det slutliga ekonomiska värdet av aktierna när de säljs.

I enlighet med rekonstruktionsplanen blev SAS befintliga stamaktier och efterställda hybridinstrument vid utgången av augusti 2024 inlösta och indragna utan ersättning. Svenska staten äger därmed inte längre några aktier i SAS.

Utöver utdelningen på lånefordran på konsortiet har svenska staten även fått en kontant ersättning om ca 58 miljoner kronor. Sammanlagt är svenska staten inledningsvis berättigad till utdelningar motsvarande ca 94 miljoner kronor, men staten kan under vissa förutsättningar få ytterligare utdelning i framtiden. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en samlad redovisning av statens slutgiltiga utdelning i SAS rekonstruktion när det slutliga utfallet är klart.

PostNord AB

I samband med att riksdagen godkände samgåendet mellan Posten AB och Post Danmark A/S anfördes att sammanslagningen bl.a. syftade till att värna den samhällsomfattande posttjänsten på lång sikt samt att det sammanslagna bolagets inriktning skulle vara att arbeta inom postmarknaden i vid bemärkelse med utgångspunkt i de samhällsomfattande posttjänster som de båda bolagen tillhandahåller i respektive land (prop. 2007/08:143, bet. 2007/08:NU13, rskr. 2007/08:253). PostNord AB (Postnord) är moderbolag till den sammanslagna postkoncernen och ägs gemensamt av svenska och danska staten. I samband med riksdagens bemyndigande att tillskjuta kapital till Postnord, som avsåg att genomföra en omställning av verksamheten för att möta sjunkande brevvolymer i Danmark, anfördes vidare att kapitaltillskotten från ägarna behövdes för att behålla en acceptabel skuldsättningsgrad i bolaget och därmed värna en samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet (prop. 2017/18:39, bet. 2017/18:FiU28, rskr. 2017/18:114). Den danska brevmarknaden har därefter fortsatt att minska i takt med digitaliseringen. Med en reduktion av brevvolymer om 90 procent sedan millennieskiftet är Danmark det land i världen som har digitaliserat sin post snabbast. Den 1 januari 2024 trädde även ändringar i den danska postlagen i kraft, som innebär att Postnords danska dotterbolag Post Danmark A/S inte längre ska vara utsedd tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten i Danmark, utan att posttjänsterna huvudsakligen ska skötas av marknaden. Brev- och paketmarknaden i Danmark är därmed till stor del avreglerad. Det finns vissa undantag, bl.a. för försändelser till vissa ö-samhällen, post till synskadade och internationell post, som ska upphandlas. Postnord har kontinuerligt anpassat verksamheten för att hantera de förändrade förutsättningarna på marknaden. Trots det påverkar utvecklingen i Danmark den gemensamt ägda koncernen som helhet. Som en konsekvens av den nya danska postregleringen, med kraftigt vikande brevvolymer och osäkerhet om framtida brevintäkter i Danmark, har bl.a. en nedskrivning om totalt 598 miljoner kronor belastat koncernens rörelseresultat. Postnord avser att göra ytterligare anpassningar i den danska verksamheten utifrån de ändrade marknadsförutsättningarna. Regeringen följer noga utvecklingen i Postnord och för en dialog med danska staten i syfte att värna det svenska ägandet.

3.6 Politikens inriktning

Ett gynnsamt företagsklimat är en grundförutsättning för ekonomisk tillväxt och det är i hög grad Sveriges företag och entreprenörer som skapar jobb, välbästand och välfärd. Regeringen arbetar aktivt för att främja näringslivsklimatet, för att fler människor ska välja att starta och utveckla företag. Människor ska ges förutsättningarna att förvalta sina förmågor och förverkliga sina idéer. Regeringen prioriterar arbetet med att minska de administrativa kostnaderna, förenkla regelverk och förbättra myndighetskontakter.

I ett osäkert geopolitiskt läge, med högt uppsatta klimatmål och med en snabb digital utveckling är det viktigt att Sveriges konkurrenskraft stärks. Genom de nyligen inrättade Förenklingsrådet, Implementeringsrådet och accelerationskontoret för den gröna omställningen har det skapats en struktur för att aktivt se över regelverk som hindrar näringslivets omställning och skapar oförutsägbarhet för företagen. Detta arbete är centralt för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft, beredskapsförmåga och klimatåtagande.

Tillväxten i Sverige har stagnerat och svensk ekonomi är i en lågkonjunktur med ökad arbetslöshet som följd, vilket även är fallet i flera andra EU-länder. Under senare tid har den höga inflationen utmanat stora delar av näringslivet och bidragit till en svag utveckling för den ekonomiska aktiviteten inom näringslivet i stort. 2023 har också

präglats av en orolig omvärld och säkerhetsrelaterade frågor. Organiserad brottslighet får också negativa återverkningar för företag och deras förutsättningar att konkurrera på lika villkor. Samtidigt har den svenska konkurrenskraften stärkts, med en positiv utveckling för exportförmågan och lägre arbetskostnader jämfört med omvärlden, bl.a. på grund av en svag växelkurs. Investeringarna i Sverige har under de senaste två åren varit de högsta på årtionden med 27 procent av BNP, vilket är högre än i nästan alla jämförbara länder och tydligt över EU-genomsnittet. Antalet sysselsatta i näringslivet ökar. Många arbetsgivare och sektorer har dock fortsatt svårt att finna rätt kompetens. Samtidigt har minskningen av antalet nystartade företag fortsatt under året och de är nu på ungefär samma nivå som innan pandemin. Efter pandemin har antalet konkurser ökat. Även antalet anställda som berörs av konkurserna ökar. Denna trend har fortsatt under början av 2024.

EU och internationellt

Mot bakgrund av ökad geopolitisk osäkerhet och geoeconomisk fragmentering, en snabb teknologisk utveckling och utmaningen med den gröna omställningen har konkurrenskraftsfrågor och ekonomisk säkerhet blivit allt mer prioriterade frågor i EU och i omvärlden. Industripolitik har fått en mer framträdande roll. EU har dock förlorat mark mot jämförbara ekonomier över lång tid, till följd av en relativt svag produktivitet utveckling, och fokus bör vara att stärka EU:s långsiktiga konkurrenskraft.

Regeringen kommer fokusera på att driva på för förbättrade ramvillkor, bättre tillgång till tillförlitlig och fossilfri energi, minskad byråkrati och regelförenklingar för att företag enklare ska kunna investera och verka inom EU. Sverige ska även verka för bättre samstämmighet mellan olika lagstiftningsområden samt för att fördjupa och förbättra den inre marknaden, i synnerhet avseende tjänster och kapital. För att upprätthålla en jämn spelplan och effektiv konkurrens på lika villkor, såväl globalt som på den inre marknaden ska Sverige fortsatt verka för en fri och regelbaserad handel och ett strikt statsstödsregelverk som inte bidrar till en utveckling där medlemsstaterna konkurrerar genom ökade statsstöd. Detta är centralt både för att stärka EU:s konkurrenskraft och välstånd, och snabba på den gröna och digitala omställningen. Regeringen avser verka för att lagstiftning på miljöområdet, utöver sina huvudsyften, beaktar industrins behov för att kunna genomföra klimatomställningen samt EU:s konkurrenskraft och beredskapsförmåga.

Regeringen verkar för förbättrade ramvillkor, väl fungerande marknader och goda förutsättningar för entreprenörskap

Förbättrad överblick och ökad effektivitet i företagsfrämjandet

Det är centralt att öka effektiviteten och ändamålsenligheten i statens finansiering till företag och företagande. Under 2024 har uppdrag bland annat getts till Tillväxtanalys och Tillväxtverket för att tillgängliggöra information och data över statlig finansiering till företag och företagsfrämjande för att etablera en sammanhållen datainfrastruktur. Tillväxtanalys har dessutom fått i uppdrag att göra en översyn av det statliga företagsfrämjandet. Genom denna översyn förväntas förutsättningarna för att bedöma hur det företagsfrämjande systemet kan bli så effektivt och ändamålsenligt som möjligt förbättras. Regeringen kommer att fortsätta arbetet med att skapa bättre överblick för förutsättningarna att utvärdera insatsernas effekter i syfte att uppnå en mer effektiv styrning av statens samlade insatser.

Förenklings- och företagsfrämjande för fler och växande företag

Det är en problematisk utveckling att företagens totala regelkostnader fortsätter öka. Regeringen driver en offensiv förenklingsagenda och prioriterar åtgärder för att minska företagens regelbörda och förenkla regler i syfte att stärka såväl stora som små svenska företags konkurrenskraft. Det ska vara enklare att starta, driva och utveckla företag i Sverige.

Förenklingsarbetet är tvärsektoriellt och berör företags verksamhet i hela näringslivet. Förenklingsåtgärder syftar dels till att förenkla befintliga regelverk, dels till att göra det enklare för företagen att följa befintliga regelverk. Det är en viktig utgångspunkt vid utformningen av nya regelverk såväl i Sverige som inom EU. I detta syfte har regeringen inrättat Förenklingsrådet och ett implementeringsråd, som ska bidra till att stärka de svenska företagens konkurrenskraft. Råden kommer att verka i olika delar av den svenska lagstiftningsprocessen och regeringen kommer att följa detta arbete noga.

Företag har många kontakter med länsstyrelserna i olika frågor. Regeringen avser att fortsatt stärka länsstyrelsernas förutsättningar att inom sin verksamhet underlätta företagens myndighetskontakter och uppgiftslämnande, vilket kan förenkla vardagen för många företag. Regeringen avsätter därför medel till Länsstyrelsen i Västerbottens län för att sprida och för aktuella länsstyrelser att implementera nya arbetssätt för en effektivare samrådsprocess som ska underlätta för företag i samrådsprocessen enligt miljöbalken.

Fortsatta satsningar för att stärka entreprenörskap

För att säkra framtidens välfärd behövs både fler och växande företag. Utöver generella främjandeinsatser riktade till framför allt små och medelstora företag samt blivande och befintliga företagare, anser regeringen att det behövs fokus på vissa målgrupper.

Regeringen fortsätter att finansiera insatser för entreprenörskap i skolan, se utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning avsnitt 3.5. Insatserna syftar till att stärka barn och ungdomars kunskaper om företagande.

Förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag ska förbättras. För att stärka kvinnors ställning som företagare och samtidigt bidra till ökade investeringar i svenska företag har regeringen gett uppdrag för att stärka kvinnors roll i näringslivet. Tillväxtverket har pekat på vikten av offentliga insatser som binder samman olika politikområden. Regeringens förväntan är att det uppdrag som gavs till Tillväxtverket under 2024 om att främja kvinnors företagande genom insatser som rör upphandlingsfrågor, finansieringsfrågor, statistik och insatser riktade till att främja ungas entreprenörskap ytterligare kommer bidra till detta.

Företagens tillgång till kompetens

Bristen på arbetskraft med rätt kompetens är ett fortsatt tillväxthinder för företagen. Tillgång till arbetskraft med rätt kompetens är vidare en förutsättning för att företag ska kunna hantera grön och digital omställning, och påverkar även förmågan att attrahera investeringar liksom regional utveckling. Regeringen genomför satsningar inom utbildningssystemet och för att få fler i arbete (se utg.omr. 16 Utbildning och universitetsforskning och utg.omr. 14 Arbetsmarknad och arbetsliv) samt för att attrahera och behålla internationell kompetens. Det är samtidigt viktigt att ta tillvara kompetens som redan finns i Sverige. Regeringen föreslår därför en satsning på Jobbsprånget, som arbetar med att erbjuda individuellt anpassad praktik för bl.a. nyanlända akademiker och ukrainska flyktingar. Under 2025 tillförs Tillväxtverket 10

miljoner kronor för detta ändamål. Under 2026 och 2027 beräknas motsvarande belopp tillföras för ändamålet.

Kapitalförsörjning

Sverige har en i ett internationellt perspektiv mycket välfungerande marknad för företagsfinansiering. Det är regeringens uppfattning att det privata kredit- och riskkapitalet ska utgöra fundamentet för företagens kapitalanskaffning. Inom vissa segment kvarstår dock utmaningar för finansiering av investeringar. Regeringen föreslår att kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar förlängs. Den statliga garantimodellen innebär en ansvarsfull hantering av de finansiella riskerna där staten delar risken med privata aktörer på marknadsmässiga villkor. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar har garantiprogrammet en roll för utvecklingen av hållbar storskalig industriteknik, exempelvis inom energisektorn. Garantiramen för kreditgarantierna föreslås uppgå till 80 miljarder kronor 2025.

Förstärkt turismfrämjande

Den utländska turismen har sakta återhämtat sig efter pandemin och intresset för att resa till Sverige är stort. Men konkurrensen är hård och det blir allt viktigare att vara synlig, kreativ och uthållig i Sverigemarknadsföringen. Det finns en stor potential i att mer kraftfullt marknadsföra Sverige som besöksmål internationellt. Marknadsföringen har också ett bredare syfte i tider av kris och krig. Regeringen föreslår därför en förstärkning av Visit Swedens verksamhet som gör att Sverige ökar sin synlighet i strategiska kanaler på prioriterade marknader och intresserade målgrupper och därmed stärker sin konkurrenskraft som turistland med 5 miljoner kronor 2025 samt beräknar att 10 miljoner kronor avsätts från och med 2026.

Innovation och banbrytande teknik för ett konkurrenskraftigt näringsliv

För att bygga Sverige rikare kommer regeringens tillväxtagenda framåt bl.a. att fokusera på investeringar i forskning.

I denna budgetproposition föreslår regeringen att de statliga anslagen för forskning och innovation totalt ökas med 1,5 miljarder kronor 2025, se utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Sverige har en lång tradition av investeringar i forskning och innovation som skapar tillväxt och jobb. Därför avses vissa av dessa medel användas för satsningar inom utgiftsområde 24. Med dessa ökade investeringar kan Sverige fortsatt vara en ledande kunskapsnation där ett kunskaps- och teknikintensivt näringsliv är motorn för innovation och svensk konkurrenskraft.

Regeringen vill verka för att ny kunskap tillgängliggörs och nyttjas av svenska företag genom ett välfungerande innovationssystem. Möjligheten att testa och verifiera forskningsresultat och ny teknik behövs för att ny kunskap ska kunna omsättas i nya material, processer, produkter och tjänster. Forskningsinstitut, såsom RISE, fyller en viktig funktion för näringslivet och bidrar till offentlig sektors förnyelse, bland annat genom koordinering av projekt på EU-nivå. Behovet av forskningsinstitutens tjänster ökar i takt med den snabba teknikutvecklingen och för att möta olika samhällsutmaningar.

Regeringen ser ett behov av att stärka Sveriges förmåga till forskning och innovation inom banbrytande teknik. Sveriges förmåga påverkas av en tilltagande internationell konkurrens och kapplöpning om nyckelinvesteringar. Därtill ökar det föränderliga geopolitiska läget behovet av stärkt motståndskraft. Att Sverige har världsledande teknik innebär globalt inflytande och möjlighet att attrahera såväl talang som

investeringar. Det innebär också att arbetstillfällena inom de branscher som blir viktiga i framtiden skapas i Sverige. Regeringen har därför bland annat gett Vinnova i uppdrag att identifiera och föreslå strategiskt viktig teknik för Sverige (KN2024/00977). Näringslivet står för över 70 procent av Sveriges FoU-investeringar och Sveriges ekonomi är bland de mest FoU-intensiva i världen. Samtidigt märks en ökande konkurrens om var företagen ska förlägga sina FoU-satsningar. Regeringen vill säkerställa bästa möjliga förutsättningar för näringslivet att fortsätta satsa på forskning och innovation i Sverige, där offentliga medel skapar en hävstångseffekt tillsammans med näringslivets FoU-investeringar.

Effektivt samarbete mellan de statliga forskningsfinansiärerna är av stor betydelse för att fler svenska forskare, företag och offentliga organisationer ska kunna delta i EU:s ramprogram för forskning och innovation, och för att Sverige ska erhålla en större andel av den tillgängliga finansieringen. Sveriges forskningsinfrastruktur med bland annat test- och demomiljöer som möjliggör nyttiggörande av forskningen är viktig, och där har RISE en viktig roll för Sveriges konkurrenskraft. Sveriges olika internationella innovationssamarbeten och strategiska innovationspartnerskap med utvalda länder, stärker vår innovationsförmåga och näringslivets globala konkurrenskraft.

Regeringens kommande forsknings- och innovationsproposition har den största ökningen av resurser till forskning och innovation någonsin, och kommer att rikta in sig på excellens, internationalisering och innovation. I propositionen kommer satsningarna och inriktningen för politiken att presenteras närmare (se även utg. omr. 16).

Regeringen vill stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt hos unga innovativa företag, så kallade startups och scaleups. Dessa företag spelar en nyckelroll för Sveriges innovationskraft, ekonomiska tillväxt och omställning till ett hållbart samhälle.

Sverige har en mycket god grund för att bygga innovationssystem som drar nytta av civil-militära synergier. En viktig förutsättning för att uppnå detta är ökad samverkan mellan försvarssektorn och den civila sektorn. Ett led i det arbetet är det gemensamma uppdrag som Vinnova och Försvarsmakten fått som syftar till att utnyttja civil-militära synergier inom forskning och utveckling (Fö2024/00021).

Life science-sektorn är mycket betydelsefull för såväl Sveriges ekonomi som möjligheter att kunna erbjuda patienter de bästa behandlingsmetoderna. Sektorn är präglad av hög innovationsgrad. Det finns ett stort behov av att förbättra förutsättningarna för kliniska prövningar i Sverige då andra länder har mer ändamålsenliga system för detta. För att företagsinitierade kliniska prövningar i större utsträckning ska kunna ske i Sverige föreslår regeringen att anslag 1:9 *Läkemedelsverket*, utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, ökas med 30 miljoner kronor 2025 och därefter permanent med 60 miljoner kronor årligen.

Aktiv industripolitik för näringslivets omställning och stärkt konkurrenskraft

Industrin spelar en central roll i den svenska ekonomi och för Sveriges konkurrenskraft. Den bidrar med arbetstillfällena, skatte- och exportintäkter, men också med lösningar för att möta stora samhällsutmaningar. Det svenska näringslivet är motorn i klimatomställningen och ska ges förutsättningar för att vara ledande i omställningen. Det försämrade världsläget med ökade geopolitiska spänningar får också konsekvenser för industrin. Klimatförändringar, säkerhetsshot och hot om exempelvis nya pandemier ställer krav på motståndskraft. Den tekniska utvecklingen accelererar och ökar

omvandlingstrycket. I denna omvärld hårdnar också den globala konkurrensen om företagets investeringar och etableringar.

Regeringen verkar för att skapa goda förutsättningar för en långsiktigt konkurrenskraftig industri att vara verksam i och utvecklas i Sverige, och som samtidigt kan bidra till att möta den gröna och digitala strukturomvandlingen. Därför arbetar regeringen vidare med den i budgetpropositionen för 2024 aviserade industristrategin som sätter ramarna för hur Sverige kan fortsätta vara världsledande inom innovativ och hållbar industriell produktion av varor och tjänster.

Ramvillkor på områden såsom tillståndprocesser, energiförsörjning, infrastruktur och kompetensförsörjning spelar stor roll för industrins verksamhet, utveckling och klimatomställning. Teknikutvecklingen har stor betydelse för såväl konkurrenskraft som motståndskraft. Sveriges goda möjligheter till teknikledarskap på strategiska områden behöver tillvaratas och satsningar i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen kommer vara viktiga för industrins fortsatta investeringar och utveckling i Sverige. EU blir en allt viktigare plattform för den industripolitiska utvecklingen och Sverige behöver agera aktivt, pragmatiskt och målmedvetet i industripolitiska diskussioner och förhandlingar.

I den hårda internationella konkurrensen om företags investeringar och etableringar är effektiva och förutsägbara tillståndprocesser med högt tempo av stor betydelse för att investeringarna ska kunna realiseras i Sverige. Tillståndprocesserna är också avgörande för att säkerställa anslutning av ny elproduktion till elnätet, utbyggd infrastruktur och tillgång till råmaterial. Till följd av historiskt omfattande företags-etableringar och företagsexpansioner i norra Sverige har regeringen beslutat om en samlad strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2024/01434). Ett av strategins målområden är högt tempo genom innovativa arbetsformer. För att industrin ska kunna accelerera klimatomställningen, säkra svensk konkurrenskraft och för att klimatmålen ska kunna nås behöver statens styrning och koordinering av det komplexa samspel som krävs för att lyckas med nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen öka. Det är därför nödvändigt att fortsätta främja och testa innovativa arbetsformer i offentlig sektor både vad gäller form och innehåll. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik (förordningen om nettonollindustrin) samt Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial (förordningen om kritiska råmaterial) ska medlemsländer införa en eller flera kontaktpunkter för tillståndprocesser. Kontaktpunkterna ska fungera som kontaktyta för de som ansöker om tillstånd samt underlätta och samordna tillståndprocesserna. Regeringen föreslår i denna budgetproposition att anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med 20 miljoner kronor 2025 i detta syfte. Anslaget beräknas öka med 20 miljoner kronor per år 2026 respektive 2027 för samma ändamål.

Förordningen om nettonollindustrin innehåller en rad åtgärder, som medlemsstaterna ska genomföra, för att främja tillverkningen och tillgången på nettonolltekniker som är nödvändiga för den gröna omställningen samt att påskynda framväxandet av en europeisk marknad för koldioxidlagring. Åtgärderna bidrar till att nå mål inom såväl närings- som klimatpolitiken. Regeringen föreslår därför att anslag 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* ökas med 9 miljoner kronor 2025 för regelutveckling och urval av strategiska nettonollprojekt avseende koldioxidavskiljning, koldioxidlagring och infrastruktur för koldioxidtransport. Anslaget beräknas öka med 9 miljoner kronor per år 2026 respektive 2027 för samma ändamål. Vidare föreslår regeringen att anslag 1:4 *Tillväxtverket* ökas med 10 miljoner kronor 2025 för erkännande av strategiska

tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Anslaget beräknas öka med 10 miljoner kronor per år 2026 respektive 2027 för samma ändamål.

På flera platser i Sverige kan elsystemet inte möta den lokala efterfrågan på el vilket exempelvis hindrar stora företagsetableringar och företagsexpansioner. Det försämrar möjligheten att attrahera ytterligare svenska och utländska investeringar. Det finns även platser där elsystemet är särskilt utsatt eftersom tillgången till närliggande elproduktion är begränsad i förhållande till den lokala efterfrågan. Säkrad energiförsörjning och förstärkt transportinfrastruktur är en del av grundförutsättningarna för industrins möjligheter att etablera ny och expandera befintlig verksamhet. Tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser bidrar till att attrahera investeringar och är samtidigt avgörande för den gröna omställningen, som kräver att industrin elektrifieras. Regeringen har lagt om energipolitiken för att möta ett ökande elbehov på kort, medellång och lång sikt samt för att säkra en trygg energiförsörjning och effektiv omställning (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201). (Se utg. omr. 21.) Regeringen avser att under 2024 lämna en infrastrukturproposition med förslag till ekonomiska ramar för en nationell plan för transportinfrastrukturen. Regeringen fortsätter också det strategiska arbetet med initiativ för utvecklingen av godstransportsystemet i syfte att öka näringslivets konkurrenskraft genom att öka effektiviteten i godstransportsystemet (se utg. omr. 22).

En trygg och hållbar mineralförsörjning blir allt viktigare i ljuset av det försämrade omvärldsläget och behovet av klimatomställning. I takt med att Sverige och EU ställer om, digitaliseras och säkrar strategisk produktion ökar efterfrågan på tillgång till mineral och metaller. Det kommer att behövas ökad metall- och mineralproduktion från sekundära källor, mer återvinning och mer effektiv användning av metaller och mineral. Detta kommer dock inte att täcka hela det framtida metallbehovet som klimatomställningen innebär. Därför behövs en ökad produktion av råmaterial i Sverige för att säkra framtidens behov och Sverige har stor geologisk potential för att utvinna de råvaror som är nödvändiga i produktionen av den teknik som behövs för att ställa om. En konkurrenskraftig och stark gruvnäring är avgörande för att möjliggöra det gröna samhällsbygget, stärka Sveriges konkurrenskraft och försvarsförmåga. Områden som är viktiga för gruv- och mineralnäringen är exempelvis att utveckla forskning och innovation inom t.ex. geologi och utvinnings-tekniker, utökad geologisk kartläggning, effektivare tillståndprocesser, att möjliggöra nyttjande av sekundära resurser och öka Sveriges attraktivitet som investeringsland.

Intresset för prospektering har ökat vilket medför ökade krav på en snabbare handläggning, som idag i hög utsträckning är analog. Regeringen beräknar att 5 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2026 avsätts för digitalisering av Sveriges geologiska undersöknings (SGU) handläggningssystem kopplat till Bergsstaten.

Regeringen föreslår vidare att SGU tillförs 9 miljoner kronor 2025 för att svara upp mot kraven i förordningen om kritiska råmaterial om övervakning och datainsamling. Därefter beräknas myndigheten, för samma ändamål, tillföras 10 miljoner kronor per år 2026 respektive 2027. Detta utgör också en del av Klimathandlingsplanens satsning på säkrad försörjning av kritiska råmaterial.

3.7 Budgetförslag

3.7.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 3.10 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

2023	Utfall	286 058	Anslagssparande	-1 063
2024	Anslag	286 753 ¹	Utgiftsprognos	283 780
2025	Förslag	286 870		
2026	Beräknat	292 959 ²		
2027	Beräknat	298 801 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 286 870 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 286 870 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystem's förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.11 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	286 753	286 753	286 753
Pris- och löneomräkning ²	6 240	12 459	18 426
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-6 123	-6 253	-6 378
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	286 870	292 959	298 801

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

Regeringen föreslår att 286 870 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 292 959 000 kronor respektive 298 801 000 kronor.

3.7.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.12 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

2023	Utfall	3 356 932	Anslagssparande	-12 458
2024	Anslag	3 462 255 ¹	Utgiftsprognos	3 500 296
2025	Förslag	3 410 855		
2026	Beräknat	3 419 255		
2027	Beräknat	3 633 255		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) för riksmätplatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.13 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	3 462 255	3 462 255	3 462 255
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-51 400	-43 000	171 000
<i>varav BP25</i>	<i>315 600</i>	<i>524 000</i>	<i>838 000</i>
– <i>Forsknings- och innovationspolitiska propositionen</i>	<i>315 600</i>	<i>524 000</i>	<i>838 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 410 855	3 419 255	3 633 255

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Inom ramen för den forsknings- och innovationspolitiska propositionen, som regeringen avser att presentera under hösten 2024, ökas anslaget med 315 600 000 kronor för 2025. För 2026 beräknas anslaget öka med 524 000 000 kronor och för 2027 beräknas anslaget öka med 838 000 000 kronor. Anslaget beräknas ökas med 1 366 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 3 410 855 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 3 419 255 000 kronor respektive 3 633 255 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 952 000 000 kronor 2026–2030.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 952 000 000 kronor 2026–2030.

Tabell 3.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028 – 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 424 169	3 792 925	3 873 346			
Nya ekonomiska åtaganden	2 085 478	2 124 922	2 168 673			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-2 173 555	-2 044 501	-2 090 019	-2 102 000	-1 175 000	-675 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	456 833					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	3 792 925	3 873 346	3 952 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	4 066 500	3 947 000	3 952 000			

3.7.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

2023	Utfall	834 268	Anslagssparande	
2024	Anslag	864 268 ¹	Utgiftsprognos	864 268
2025	Förslag	881 268		
2026	Beräknat	859 268		
2027	Beräknat	886 268		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituterna inom och under RISE Research Institutes of Sweden AB, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringsutgifter för RISE-instituterna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.16 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	834 268	834 268	834 268
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	47 000	25 000	52 000
varav BP25	67 000	45 000	72 000
– Forsknings- och innovationspolitiska propositionen	27 000	45 000	72 000
– Tillskott till RISE	40 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	881 268	859 268	886 268

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Inom ramen för den forsknings- och innovationspolitiska propositionen, som regeringen avser att presentera under hösten 2024, ökas anslaget med 27 000 000 kronor för 2025. Anslaget beräknas öka med 45 000 000 kronor 2026, 72 000 000 kronor 2027 och 117 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

För RISE:s mättekniska verksamhet ökas anslaget med 40 000 000 kronor 2025.

Regeringen föreslår att 881 268 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 859 268 000 kronor respektive 886 268 000 kronor.

3.7.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.17 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2023	Utfall	508 872	Anslagssparande	15 037
2024	Anslag	464 702 ¹	Utgiftsprognos	456 744
2025	Förslag	426 447		
2026	Beräknat	428 748 ²		
2027	Beräknat	423 539 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 419 361 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 406 947 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.18 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	458 702	458 702	458 702
Pris- och löneomräkning ²	15 773	26 395	35 118
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-48 028	-56 349	-70 281
varav BP25 ³	57 000	58 000	58 000
– Omfördelning av förvaltningsutgifter	48 000	48 000	48 000
– Urval av strategiska tillverkningsprojekt enligt förordningen om nettonollindustrin	9 000	10 000	10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	426 447	428 748	423 539

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För en omfördelning av Tillväxtverkets förvaltningsutgifter ökas anslaget med 48 000 000 kronor fr.o.m. 2025. Anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* minskas med 60 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

För att möta de krav avseende urval och erkännande av tillverkningsprojekt för nettonollteknik som strategiska nettonollprojekt som ställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik (förordningen om nettonollindustrin) ökas anslaget med 9 000 000 kronor för 2025. För 2026 beräknas anslaget ökas med 10 000 000 kronor och för 2027 beräknas anslaget ökas med 10 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 426 447 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 428 748 000 kronor respektive 423 539 000 kronor.

3.7.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

2023	Utfall	325 596	Anslagssparande	342 792
2024	Anslag	390 942 ¹	Utgiftsprognos	384 355
2025	Förslag	254 042		
2026	Beräknat	227 542		
2027	Beräknat	156 542		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.20 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	402 942	402 942	402 942
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-148 900	-175 400	-246 400
<i>varav BP25</i>	<i>-49 400</i>	<i>-47 400</i>	<i>-49 400</i>
– <i>Omfördelning av förvaltningsutgifter</i>	<i>-60 000</i>	<i>-60 000</i>	<i>-60 000</i>
– <i>Sprida och implementera modell för effektivare samråd</i>	<i>2 000</i>	<i>4 000</i>	<i>2 000</i>
– <i>Jobbsprånget</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>
– <i>Intäktsbortfall till följd av avskaffat hotelltillstånd</i>	<i>-1 400</i>	<i>-1 400</i>	<i>-1 400</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	254 042	227 542	156 542

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För en omfördelning av Tillväxtverkets förvaltningsutgifter minskas anslaget med 60 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

För att sprida och implementera en modell för effektivare samråd ökas anslaget med 2 000 000 kronor för 2025. För 2026 beräknas anslaget ökas med 4 000 000 kronor och för 2027 beräknas anslaget ökas med 2 000 000 kronor.

För Jobbsprånget ökas anslaget med 10 000 000 kronor för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Anslaget 1:3 *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskas med 3 000 000 kronor 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget minskas med motsvarande belopp.

För intäktsbortfall till följd av avskaffat hotelltillstånd minskas anslaget med 1 400 000 kronor fr.o.m. 2025.

Regeringen föreslår att 254 042 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 227 542 000 kronor respektive 156 542 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 162 100 000 kronor 2026 och 2027.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 162 100 000 kronor 2026 och 2027.

Tabell 3.21 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Ekonomiska åtaganden vid årets början	72 478	44 851	183 790		
Nya ekonomiska åtaganden	43 334	183 790	55 100		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-69 903	-44 851	-76 790	-100 100	-62 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 058				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	44 851	183 790	162 100		
Beslutat/förslaget bemyndigande	338 814	183 790	162 100		

3.7.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

2023	Utfall	67 798	Anslagssparande	699
2024	Anslag	72 826 ¹	Utgiftsprognos	73 033
2025	Förslag	75 303		
2026	Beräknat	76 978 ²		
2027	Beräknat	78 386 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 75 303 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 75 303 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.23 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	72 826	72 826	72 826
Pris- och löneomräkning ²	2 477	4 152	5 560
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	75 303	76 978	78 386

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

Regeringen föreslår att 75 303 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 76 978 000 kronor respektive 78 386 000 kronor.

3.7.7 1:7 Turismfrämjande

Tabell 3.24 Anslagsutveckling 1:7 Turismfrämjande

Tusental kronor

2023	Utfall	104 613	Anslagssparande	
2024	Anslag	104 613 ¹	Utgiftsprognos	104 613
2025	Förslag	109 613		
2026	Beräknat	114 613		
2027	Beräknat	114 613		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.25 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:7 Turismfrämjande

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	104 613	104 613	104 613
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	5 000	10 000	10 000
<i>varav BP25</i>	<i>5 000</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>
– Tillskott Visit Sweden	5 000	10 000	10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	109 613	114 613	114 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2025 för att förstärka bolagets arbete att marknadsföra Sverige som besöksmål. Anslaget beräknas öka med 10 000 000 kronor per år fr.o.m. 2026 för samma ändamål. Anslag 1:9 *Svenska institutet* inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 109 613 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turismfrämjande* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 114 613 000 kronor respektive 114 613 000 kronor.

3.7.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

2023	Utfall	303 398	Anslagssparande	-7 433
2024	Anslag	380 081 ¹	Utgiftsprognos	367 177
2025	Förslag	404 039		
2026	Beräknat	358 256 ²		
2027	Beräknat	318 888 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 350 158 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 306 508 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.27 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	377 081	377 081	377 081
Pris- och löneomräkning ²	15 200	24 273	31 044
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	11 758	-43 098	-89 237
<i>varav BP25³</i>	<i>18 000</i>	<i>24 000</i>	<i>24 000</i>
– Snabbare ärendehantering hos Bergsstaten		5 000	5 000
– CRMA: information, undersökningsarbete, övervakning av värdekedjan	9 000	10 000	10 000
– Regelutveckling och urval av strategiska CCS-projekt	9 000	9 000	9 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	404 039	358 256	318 888

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget beräknas öka med 5 000 000 kronor per år fr.o.m. 2026 för SGU:s digitalisering av Bergsstatens handläggningssystem.

Anslaget ökas med 9 000 000 kronor 2025 för myndighetens arbete med regelutveckling, erkännande av strategiska nettonollprojekt avseende koldioxidavskiljning, koldioxidlagring och infrastruktur för koldioxidtransport, m.m., enligt förordningen om nettonollindustrin. Anslaget beräknas öka med 9 000 000 kronor per år 2026 respektive 2027.

Anslaget ökas med 9 000 000 kronor 2025 för myndighetens arbete med information, undersökningsarbete och övervakning av värdekedjan enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial (förordningen om

kritiska råmaterial). Anslaget beräknas ökas med 10 000 000 kronor per år 2026 respektive 2027.

Regeringen föreslår att 404 039 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 358 256 000 kronor respektive 318 888 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.28 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2023	Resultat 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. Resultat utgående 2025
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	40 800	0	48 000	48 000
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	0	0	0	0
Uppdragsverksamhet	2 401	0	29 000	29 000	0	2 401

3.7.9 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.29 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

2023	Utfall	5 923	Anslagssparande
2024	Anslag	5 923 ¹	Utgiftsprognos
2025	Förslag	5 923	
2026	Beräknat	5 923	
2027	Beräknat	5 923	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.30 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	5 923	5 923	5 923
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 923	5 923	5 923

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 923 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 5 923 000 kronor respektive 5 923 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2026 och 2027.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2026 och 2027.

Tabell 3.31 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Ekonomiska åtaganden vid årets början	4 580	4 500	5 000		
Nya ekonomiska åtaganden	2 920	3 480	3 000		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-3 000	-2 980	-3 000	-3 000	-2 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	4 500	5 000	5 000		
Beslutat/förslaget bemyndigande	5 000	5 000	5 000		

3.7.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 3.32 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

2023	Utfall	15 341	Anslagssparande	-360
2024	Anslag	14 000 ¹	Utgiftsprognos	13 549
2025	Förslag	14 000		
2026	Beräknat	14 000		
2027	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.33 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	14 000	14 000	14 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor respektive 14 000 000 kronor.

3.7.11 1:11 Bolagsverket

Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

2023	Utfall	80 640	Anslagssparande	
2024	Anslag	124 581 ¹	Utgiftsprognos	123 748
2025	Förslag	152 881		
2026	Beräknat	145 281		
2027	Beräknat	163 881		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden, förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande, förvaltning och utveckling av register för rapportering av betalningstider, utveckling av en nationell ombudstjänst för företag och fysiska personer samt för att utöka analyskapacitet och samverkan i arbetet mot ekonomisk brottslighet och finansiering av terrorism.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.35 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	124 581	124 581	124 581
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	28 300	20 700	39 300
varav BP25	43 300	32 700	44 300
– <i>Analys av register för verkliga huvudmän</i>	9 000		
– <i>Digital identitetsplånbok</i>	17 000	5 000	5 000
– <i>Civilt försvar: Grundläggande medel som beredskapsmyndighet</i>	5 000	6 000	8 000
– <i>Ett samlat system för leverantörskontroll</i>	12 300	21 700	31 300
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	152 881	145 281	163 881

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Brottsvinster ska inte kunna användas i den legala ekonomin. För att motverka penningtvätt och genomföra EU:s lagstiftningspaket mot penningtvätt behöver Bolagsverkets register för verkliga huvudmän utvecklas. Bolagsverkets anslag ökar därför med 9 000 000 kronor för 2025 för ändamålet. Anslaget 1:11 *Finansinspektionen* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med motsvarande belopp.

För att finansiera införandet av den digitala identitetsplånboken enligt den reviderade eIDAS-förordningen ökas anslaget med 17 000 000 kronor 2025. Från och med 2026 beräknas anslaget öka med 5 000 000 kronor per år för samma ändamål.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2025 för Bolagsverkets arbete med civilt försvar och beredskap inom beredskapssektorn försörjning av grunddata. För 2026 beräknas anslaget öka med 6 000 000 kronor och för 2027 med 8 000 000 kronor. Från och med 2028 beräknas anslaget öka med 10 000 000 kronor per år för samma ändamål.

Anslaget ökas med 12 300 000 kronor 2025 för Bolagsverkets arbete med att utveckla ett system för samordnad registerkontroll av leverantörer vid offentlig upphandling. För 2026 beräknas anslaget öka med 21 700 000 kronor, för 2027 med 31 300 000 kronor, för 2028 med 52 700 000 kronor, för 2029 med 52 300 000 kronor, för 2030 med 51 900 000 kronor, för 2031 med 51 500 000 kronor, för 2032 med 51 100 000 kronor. Från och med 2033 beräknas anslaget öka med 35 200 000 kronor per år för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 152 881 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bolagsverket* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 145 281 000 kronor respektive 163 881 000 kronor.

3.7.12 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.36 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

2023	Utfall	8 327	Anslagssparande	
2024	Anslag	12 000 ¹	Utgiftsprognos	12 000
2025	Förslag	12 327		
2026	Beräknat	12 327		
2027	Beräknat	12 327		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.37 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	8 327	8 327	8 327
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	4 000	4 000	4 000
<i>varav BP25</i>	<i>4 000</i>	<i>4 000</i>	<i>4 000</i>
– Ökning av bidraget till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	4 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	12 327	12 327	12 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för en ökning av bidraget till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.

Regeringen föreslår att 12 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 12 327 000 kronor respektive 12 327 000 kronor.

3.7.13 1:13 Konkurrensverket

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

2023	Utfall	188 998	Anslagssparande	-2
2024	Anslag	208 313 ¹	Utgiftsprognos	206 918
2025	Förslag	216 726		
2026	Beräknat	224 275 ²		
2027	Beräknat	228 757 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 219 623 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 219 623 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.39 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	208 313	208 313	208 313
Pris- och löneomräkning ²	6 706	11 261	15 649
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 707	4 701	4 795
varav BP25 ³	7 000	10 000	10 000
– Utreda ett system för leverantörskvalitet och onormalt låga anbud	2 000		
– Förstärkt upphandlingstillsyn	5 000	10 000	10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	216 726	224 275	228 757

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2025 och beräknas öka med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2026 för att möjliggöra en utökad upphandlingstillsyn så att fler oegentligheter kan utredas och sanktioneras.

Anslaget ökas med 2 000 000 kronor 2025 för att myndigheten ska utreda förutsättningarna för att införa ett system med uppgifter om leverantörers tidigare leveranser som ska kunna användas vid tilldelning av kontrakt i offentliga inköp samt utreda en ändring av lagstiftningen med syfte att underlätta för upphandlande myndigheter och enheter att förkasta onormalt låga anbud i upphandlingar.

Regeringen föreslår att 216 726 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Konkurrensverket* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 224 275 000 kronor respektive 228 757 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.40 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Konkurrensverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2023	Resultat 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. resultat utgående 2025
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-383	3	207	203	4	-377

3.7.14 1:14 Konkurrensforskning

Tabell 3.41 Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

2023	Utfall	10 757	Anslagssparande	-154
2024	Anslag	10 804 ¹	Utgiftsprognos	10 579
2025	Förslag	10 804		
2026	Beräknat	10 804		
2027	Beräknat	10 804		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.42 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	10 804	10 804	10 804
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 804	10 804	10 804

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 10 804 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 10 804 000 kronor respektive 10 804 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 750 000 kronor 2026–2028.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 750 000 kronor 2026–2028.

Tabell 3.43 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	9 217	9 690	9 750			
Nya ekonomiska åtaganden	5 838	4 919	6 560			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-5 365	-4 859	-6 560	-6 000	-3 250	-500
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	9 690	9 750	9 750			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	9 750	9 750	9 750			

3.7.15 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

2023	Utfall	39 910	Anslagssparande	
2024	Anslag	39 910 ¹	Utgiftsprognos	39 910
2025	Förslag	39 910		
2026	Beräknat	39 910		
2027	Beräknat	39 910		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.45 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	39 910	39 910	39 910
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	39 910	39 910	39 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 39 910 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 39 910 000 kronor respektive 39 910 000 kronor.

3.7.16 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 3.46 Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

2023	Utfall	33 445	Anslagssparande	19 405
2024	Anslag	64 550 ¹	Utgiftsprognos	72 015
2025	Förslag	68 850		
2026	Beräknat	18 850		
2027	Beräknat	18 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.47 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	40 850	40 850	40 850
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	28 000	-22 000	-22 000
varav BP25	50 000		
– Förstärkning pågående och nya projekt	50 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	68 850	18 850	18 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Det finns ett ökat behov av extern rådgivning avseende den statliga bolagsportföljen. Anslaget ökas därför med 50 000 000 kronor 2025.

Regeringen föreslår att 68 850 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 18 850 000 kronor respektive 18 850 000 kronor.

3.7.17 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tabell 3.48 Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

2023	Utfall	212 000	Anslagssparande	1 651 000
2024	Anslag	173 000 ¹	Utgiftsprognos	1 823 000
2025	Förslag	11 000		
2026	Beräknat	11 000		
2027	Beräknat	1 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda företag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktieföretag för ny eller befintlig statlig företagsverksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.49 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	173 000	173 000	173 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-162 000	-162 000	-172 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	11 000	11 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 11 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 11 000 000 kronor respektive 1 000 000 kronor.

3.7.18 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.50 Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

2023	Utfall	20 606	Anslagssparande	-458
2024	Anslag	22 860 ¹	Utgiftsprognos	22 754
2025	Förslag	16 860		
2026	Beräknat	16 860		
2027	Beräknat	16 860		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.51 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	16 860	16 860	16 860
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	16 860	16 860	16 860

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 16 860 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 16 860 000 kronor respektive 16 860 000 kronor.

3.7.19 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.52 Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor			
2023	Utfall	Anslagssparande	18 000
2024	Anslag	18 000 ¹ Utgiftsprognos	17 880
2025	Förslag	18 000	
2026	Beräknat	18 000	
2027	Beräknat	18 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.53 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	18 000	18 000	18 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor respektive 18 000 000 kronor.

3.7.20 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.54 Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

2023	Utfall	269 472	Anslagssparande	
2024	Anslag	679 472 ¹	Utgiftsprognos	679 472
2025	Förslag	269 472		
2026	Beräknat	269 472		
2027	Beräknat	269 472		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi AB, för marknads-kompletterande finansiering och företagsrådgivning. Anslaget får även användas för kapitaltillskott för återflöde från EU:s riskkapitalfonder till Almi AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.55 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	679 472	679 472	679 472
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-410 000	-410 000	-410 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	269 472	269 472	269 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 269 472 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 269 472 000 kronor respektive 269 472 000 kronor.

3.7.21 1:21 Patent- och registreringsverket

Tabell 3.56 Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

2023	Utfall	349 772	Anslagssparande	-2 154
2024	Anslag	345 518 ¹	Utgiftsprognos	347 665
2025	Förslag	356 807		
2026	Beräknat	364 833 ²		
2027	Beräknat	371 386 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 356 807 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 356 806 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.57 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	345 518	345 518	345 518
Pris- och löneomräkning ²	10 984	19 003	25 551
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag	305	312	317
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	356 807	364 833	371 386

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

Regeringen föreslår att 356 807 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 364 833 000 kronor respektive 371 386 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.58 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2023	Resultat 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. resultat utgående 2025
Verksamheter där intäkterna inte disponeras¹						
Offentligrättslig verksamhet	-31 495	-26 400	325 000	355 000	-30 000	-87 895
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	-10 481	1 100	11 000	10 000	1 000	-8 381

¹Inkluderar nya planerade avgifter som beräknas tas ut med stöd av en ny proposition om geografiska beteckningar och internationella varumärken, varav en av avgifterna ska betalas vidare till EU:s immaterialrättsmyndighet. Inkluderar även beräknade avgiftsförändringar med anledning av planerad proposition med anledning av ändringar i rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning.

3.7.22 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tusental kronor

2023	Utfall	-759 722	Anslagssparande	1 527 722
2024	Anslag	365 000 ¹	Utgiftsprognos	365 000
2025	Förslag	365 000		
2026	Beräknat	365 000		
2027	Beräknat	365 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utbetalningar av tidsbegränsat stöd till arbetsgivare i enlighet med lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och den tillfälliga lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall. Anslaget får även användas för utbetalningar av

omställningsstöd till företag i enlighet med lagen (2020:548) om omställningsstöd. Anslaget får även användas för utbetalningar för omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.60 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	365 000	365 000	365 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	365 000	365 000	365 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 365 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Stöd vid korttidsarbete* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 365 000 000 kronor respektive 365 000 000 kronor.

3.8 Övrig statlig verksamhet

3.8.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras huvudsakligen genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529).

Tabell 3.61 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Bolagsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2023	Resultat 2024	Verksamhetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. resultat utgående 2025
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	391 619	34 719	356 900	356 900
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet ¹	79 809	-40 219	569 183	576 835	-7 652	31 938
Uppdragsverksamhet	17 959	-9 117	100 380	98 008	2 372	11 214

¹Inkluderar planerade reviderade avgifter som beräknas tas ut med stöd av en ny proposition om bolag och brott.

3.8.2 Revisorsinspektionen

Revisorsinspektionen finansieras genom avgifter. För 2023 uppgick de totala avgiftsintäkterna till 44 172 000 kronor. Myndighetens kostnader uppgick till 41 545 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 26 703 000 kronor. Vid utgången av 2023 hade Revisorsinspektionen ett positivt myndighetskapital om 8 021 000 kronor.

Tabell 3.62 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Revisorsinspektionen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2023	Resultat 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. resultat utgående 2025
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	8 021	-3 564	42 662	46 283	-3 621	836

3.9 Övriga förslag

3.9.1 Kreditgarantier för gröna investeringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som, inklusive tidigare utfärdade garantier, uppgår till högst 80 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att nå miljömålen och målet om nettonollutsläpp till 2045 krävs investeringar i hållbar industriteknik. Under 2021 infördes en möjlighet för företag att ansöka om kreditgarantier för stora gröna industriinvesteringar. Riskavtäckning kan bidra till att underlätta företagens möjligheter att finansiera långsiktiga investeringar.

Regeringen bör bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier som, inklusive tidigare utfärdade garantier, uppgår till högst 80 000 000 000 kronor. Kreditgarantierna bör utifrån teknikneutrala kriterier ges till företag för stora industriinvesteringar i Sverige som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och det klimatpolitiska ramverket. Garantiramen beräknas till 80 000 000 000 kronor 2026.

Tabell 3.63 Ramar för statliga garantier

Tusental kronor

Utgifts- område	Ändamål	Ram 2023 ¹	Utestående åtaganden 2023-12-31	Ram 2024 ¹	Föreslagen garantiram 2025
24	Kreditgarantier för gröna investeringar	65 000 000	2 400 000 ²	80 000 000	80 000 000

¹ Ramar för 2023 och 2024 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

² Bundna garantiutfästelser 2023-12-31 var 22 702 080 000 kronor.

4 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

4.1 Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:98).

För att tydliggöra sambanden och öka möjligheterna att följa resultat har målet delats upp i följande delmål.

- öka Sveriges export,
- öka utländska direktinvesteringar i Sverige,
- stärka Sveriges handelspolitiska intressen,
- effektivisera den inre marknaden, och
- säkra en välfungerade europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I tabell 4.1 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra. De insatser som genomförs för att uppnå utgiftsområdets mål sorteras under fem delmål. Varje delmål har indikatorer som avser att visa den årliga utvecklingen inom respektive delmål. Insatserna som genomförs under respektive delmål följs i sin tur upp genom indikatorer anpassade för specifika insatser. Resultatredovisningen och regeringens bedömning av måluppfyllelse görs med utgångspunkt i de resultatindikatorer som anges i tabell 1.1. nedan.

Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att regeringen ska kunna göra en generell bedömning av resultatutvecklingen inom utgiftsområdet.

De indikatorer som redovisas har en tidsserie om minst tre år och upp till tio år där så är möjligt och lämpligt.

För en närmare beskrivning av delmålen se budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24 avsnitt 5.1).

Tabell 4.1 Mål och indikatorer inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Mål	En fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige				
Delmål	Öka Sveriges export	Öka utländska direktinvesteringar i Sverige	Stärka Sveriges handelspolitiska intressen	Effektivisera den inre marknaden	Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur
Indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> – Sveriges export i absoluta tal och som andel av BNP – Andel och antal exporterande företag – Antal små och medelstora exporterande företag – Antal ”nya” exporterande företag 	<ul style="list-style-type: none"> – Utländska direktinvesteringar i Sverige – Öppna investeringsprocesser – Högkvalitativa utländska investeringar 	<ul style="list-style-type: none"> – Utvecklade regelverk och avtal som medför lägre tullar, lättare regelbörd och bättre förutsättningar för handel – Integrerade hållbarhetsaspekter i handelspolitiken 	<ul style="list-style-type: none"> – Utrikeshandels utveckling med varor och tjänster inom EU:s inre marknad – Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – Genomförandet av EU-lagstiftning – Genomförandet av grön omställning 	<ul style="list-style-type: none"> – Nationell kundnöjdhet – Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer – Samverkan inom svensk standardisering – Deltagande i europeisk och internationell standardisering

4.3 Resultatredovisning

En fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige

För att nå resultat för den verksamhet som omfattas av det riksdagsbundna målet för utgiftsområdet har regeringen under 2023 genomfört åtgärder inom fem delmål. Samtliga delmål redovisar under 2023 en fortsatt positiv utveckling vilket redovisas i detta avsnitt.

Den 30 november 2023 fattade regeringen beslut om en ny strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758). Strategin ska under kommande år bidra till att uppnå de av riksdagen beslutade målen för näringspolitik, utrikeshandel och export- och investeringsfrämjande (budgetproposition 2023/2024:1, utgiftsområde 24).

Resultatredovisningen följer de ovan nämnda delmålen och indikatorerna.

4.3.1 Öka Sveriges export

En växande export leder till ökad sysselsättning. Delmålet inkluderar insatser som främjar en ökad export och stöttar svenska företag att i större utsträckning exportera och bli en del av den globala ekonomin. Det innefattar även exportfinansiering genom statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier. I följande avsnitt berörs resultatindikatorerna till delmålet:

- Sveriges export i absoluta tal och som andel av BNP,
- andel och antal exporterande företag,
- antal små och medelstora företag som exporterar, och
- antal ”nya” exporterande företag, dvs. företag som inte tidigare har exporterat.

Dessutom behandlas kompletterande bedömningsgrunder.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit (SEK) har regeringens uppdrag att främja svenska företags export och internationalisering. Därtill bidrar bland annat Almi, Energimyndigheten, Svenska institutet, Swedfund, Tillväxtverket, Vinnova, samt Visit Sweden, inom ramen för sina ansvarsområden. Även Sveriges utlandsmyndigheter spelar en viktig roll i att främja svenska företags export.

Tabell 4.2 Indikatorer för delmål Öka Sveriges export

	2019	2020	2021	2022	2023	Förändring 2022–2023 (procent)	Förändring 2023–2014 (procent)
Sveriges export i absoluta tal, löpande priser (miljarder kr)	2 249	2 209	2 551	3 157	3 398	8	97
Varav varuexport, inkl. turism löpande priser (miljarder kr)	1 518	1 556	1 816	2 214	2 343	6	92
Varav tjänsteexport, inkl. turism löpande priser (miljarder kr)	730	654	735	943	1 055	12	108
Sveriges export som andel av BNP fasta priser (procent)	45	44	46	53	54	1 (p.e.)	11 (p.e.)
Andel exporterande företag, (procent)	11,1	12,2	11,6	11,9	11,9	-0,1 (p.e.)	-0,3 (p.e.)
Antal exporterande företag	28 279	27 768	27 550	29 240	29 267		
Antal "nya" exporterande företag	6 471	6 450	6 086	7 030	6 597		
Antal små och medelstora exporterande företag ¹	27 392	26 834	26 581	28 223	28 226		

¹ Små och medelstora företag definieras som företag med 1–199 anställda.

"p.e." avser förändring i procentenheter

Källa: Statistiska centralbyrån.

Sveriges samlade export ökade blygsamt under 2023 jämfört med 2022, 3 procent uttryckt i fasta priser. Tjänsteexporten utvecklades starkare under året, med en ökning på 8 procent i fasta priser, jämfört med varuexporten som var i princip oförändrad (1 procent) i fasta priser. Exportandelen av BNP ökade med en procentenhet under året.

Tjänsteexportens betydelse för Sveriges ekonomi fortsätter att öka och stod 2023 för 31 procent av Sveriges totala export och motsvarade 17 procent av BNP, en ökning från 30 respektive 16 procent under 2022. Affärstjänster (främst av forsknings- och utvecklingstjänster), tele, data- och informationstjänster samt transporttjänster utgör de största tjänsteexportkategorierna och som också bidrog störst till ökningen under 2023. Därtill fortsatte avgifter för immateriella rättigheter, samt resor och turism att växa under 2023.

Antalet exporterande företag respektive små och medelstora företag förändrades inte nämnvärt, med en ökning om 27, respektive 3, företag. Andelen exporterande företag var oförändrad (-0,1 procentenheter).

Exporttillväxten hölls främst tillbaka av de varuexporterande branscherna, mycket till följd av det försvagade konjunkturläget i övriga Europa. Fordonsindustrins export återhämtade sig dock under 2023 efter att föregående års problem med värdekedjor minskat.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Inom exportfrämjandet spelar Business Sweden en betydande roll och mottar huvuddelen av den statliga finansieringen inom området. Det statliga uppdraget till Business Sweden omfattar i enlighet med riktlinjebeslut från regeringen (UD2022/18367) tre deluppdrag: grundläggande exportservice, småföretagsprogram

samt riktat exportfrämjande. Samtliga områden ska bidra till att uppnå delmålet Öka Sveriges export.

För att tillgodose önskemål från riksdagen om en utvecklad resultatredovisning har återrapporteringen från Business Sweden vidareutvecklats i syfte att fokusera på uppnådda resultat, i de fall det är möjligt även på effektnivå. Både enkäter och statistiska analyser har använts för mätningarna.

Business Swedens Nöjd Kundindex (NKI) för hela den exportfrämjande verksamheten under 2023 var 87 (87 under 2022) av 100, baserat på ett ökande antal kundenkäter som underlag. För exportinformation (grundläggande exportservice) var siffran 89 (91 under 2022), för Småföretagsprogrammet i sin helhet 84 (86 under 2022) och för Riktat exportfrämjande 87 (85 under 2022), inklusive långsiktigt strategiskt exportfrämjande.

Grundläggande exportservice

Verksamheten och tjänsterna inom Business Swedens deluppdrag Grundläggande exportservice vänder sig till företag, särskilt små och medelstora. Verksamheten syftar till att öka kunskapen hos svenska företag om förhållanden och möjligheter på internationella marknader i syfte att stimulera dem till att utnyttja sin och olika marknaders potential.

Totalt registrerades 4 945 (4 815 under 2022) inkommande marknads- och exporttekniska frågor under 2023. Vilka frågor och vilka marknader som dominerar varierar över tid. Under 2023 dominerade frågor om risk, leverantörsvillkor, e-handel och bankers möjligheter att göra betalningar i vissa länder, samt exporttekniska och ekonomifrågor inklusive betalningssäkerhet och intäktsföring, riskbedömning vid transporter och tullhantering, mervärdesskattehantering, val av värdekedjor och marknader. Antal besök på de exporttekniska webbtjänsterna (inklusive avgiftsbelagda tjänster) har ökat till 53 900 under 2023 (47 900 under 2022), sannolikt som följd av frågornas ökade vikt och komplexitet i utrikeshandeln.

Småföretagsprogrammet

Inom Småföretagsprogrammet erbjuds små och medelstora företag särskilt anpassade tjänster och kompetensutveckling som täcker hela internationaliseringsprocessen. Tjänsterna är särskilt utformade för att möta små och medelstora företags utmaningar och möjligheter och riktar sig enbart till dem.

Under 2023 genomfördes som tidigare år en uppföljning av resultat- och effektuppföljning av Småföretagsprogrammet. Effektmätningen är baserad på registerdata vilka omfattar 3 965 företag (3 841 företag i mätningen 2022) som tagit del av tjänster inom Småföretagsprogrammet under perioden 2011–2021. Stöd till små och medelstora företag ger goda effekter på aggregerad nivå. Företag som fått rådgivning inom ramen för Småföretagsprogrammet har 31 procent högre exportomsättning (31 procent under 2022), 9 procent högre överlevnadsgrad (9 procent under 2022) och anställer 7 procent fler medarbetare (7 procent under 2022) tre år efter att de har tagit del av stöd jämfört med en kontrollgrupp bestående av företag som inte tagit del av Business Swedens stöd. Hos små och medelstora företag utan tidigare erfarenhet av exportverksamhet ökar sannolikheten för att företaget i fråga bedriver exportverksamhet med 18 procent (18 procent under 2022) tre år efter deltagandet.

Den ökade ekonomiska aktiviteten i företagen medför även spridningseffekter till andra företag och delar av samhället, s.k. samhällsekonomiska effekter. Utvärderingarna visar vidare att den ökade ekonomiska aktiviteten hos samtliga deltagande företag i Småföretagsprogrammet tre år efter deltagandet motsvarar den

ökade omsättningsnivån på 12,9 miljarder kronor, omkring 5 600 skapade jobb, och 1,2 miljarder kronor i skatteintäkter.¹

Antalet projekt som genomfördes under 2023 uppgick till 984 (737 under 2022) med sammanlagt 1 012 företag (775 under 2022).

Genom sin utbyggda och långsiktiga närvaro med regionala exportrådgivare på ett flertal platser i Sverige stöttar Business Sweden företag med personal i alla Sveriges regioner. Denna närvaro har byggts ut med stöd av det tilläggsuppdrag som föreligger 2022 - 2023. Med detta deltar även Business Sweden i den regionala samverkan som finns mellan aktörer för näringslivsutveckling och export till stöd för företag.

Riktat exportfrämjande

Insatserna inom det riktade exportfrämjandet är anpassade aktiviteter för svenska företag i grupp (till exempel mässor, delegationer, matchmaking-aktiviteter). Aktiviteterna är marknadsspecifika och genomförs huvudsakligen av utlandskontoren. En stor del av företagen, 70 procent (80 procent under 2022), förutser fler affärer som resultat av deltagandet. Inom deluppdraget riktat exportfrämjande ingår även arbetet med långsiktigt strategiskt exportfrämjande (se nedan). Totalt deltog minst 527 företag och organisationer, varav 63 procent var små eller medelstora företag. Av aktiviteterna genomfördes 36 procent i Europa, 24 procent i Nord- och Sydamerika, 34 procent i Asien och Oceanien, samt 5 procent i Mellanöstern, Nordafrika och Afrika söder om Sahara. Ett arbete har pågått under 2023 för att utveckla former för förbättrad resultatmätning även i denna verksamhet.

Under 2023 fick Business Sweden medel för att leda ett pilotprojekt med fyra regionala hållbarhetscentra i syfte att fördjupa och effektivisera samverkan regionalt för att bemöta hållbarhetsrelaterade risker och ge bättre förutsättningar för svenska exportaffärer och hållbara värdekedjor på komplexa marknader. Fyra hållbarhetscentra etablerades i Bangkok, Bogota, Nairobi och Dubai under året och bidrog till ökad kunskap och samverkan regionalt.

Långsiktigt strategiskt exportfrämjande

Inom ramen för riktat exportfrämjande finns programmet för långsiktigt strategiskt exportfrämjande som syftar till att öka möjligheten för svenska företag att vinna stora exportaffärer. Insatserna bidrar till att uppnå delmålet Öka Sveriges export och riktas till olika faser av en potentiell affär, och sker i ett nära samarbete inom Team Sweden. Sedan starten av programmet för långsiktigt strategiskt exportfrämjande år 2016 har svenska företag vunnit affärer värda ca 89 miljarder kronor varav det svenska exportvärdet har motsvarat ungefär 36 miljarder kronor. Det sammanlagda kontraktsvärdet för 2023 uppgick till ca 7 miljarder (12 miljarder under 2022) varav ungefär 3,2 miljarder (5,3 miljarder under 2022) kan räknas som svenskt exportvärde. Att affärsvolymen fallit tillbaka beror sannolikt på hårdare internationell konkurrens om dessa affärer, en ogynnsam makroekonomisk utveckling och kvardröjande effekter från inbromsningen i nya infrastrukturinvesteringar som skedde under pandemin.

Programmet som leds av Business Sweden består av fyra deluppdrag. Det första insatsområdet syftar till att främja affärer i ett tidigt skede där Team Sweden kan underlätta för svenska företag att presentera systemexportlösningar och förbereda för anslutning till kommande upphandlingar. Under 2023 genomfördes 30 projekt, vilket genererade ett exportvärde på ca 200 miljoner kronor. 174 företag deltog i insatserna. Av dessa var 60 procent små och medelstora företag. Resultaten visar att 83 procent

¹ Omsättningsnivån, antal skapade jobb samt skatteintäkter är inte direkt jämförbart mot föregående år p.g.a. att ny beräkningsmetod använts.

av de företag som har svarat på en uppföljande enkät ansåg att insatsen hade varit värdefull. 22 procent av företagen tog steget ut på en ny marknad och 51 procent fick kontakt med potentiell kund. 21 procent uppgav att insatsen hade bidragit till affär i direkt anslutning till projektet.

Det andra insatsområdet är stora efterfrågedrivna, affärsnära främjandeprojekt som syftar till att stödja svenska företag i mycket stora exportaffärer och där offentligt stöd genom koordinerade Team Sweden-insatser kan spela en avgörande roll. Under 2023 pågick 21 särskilt prioriterade projekt i vilka Business Sweden hade en projektledande roll, oftast i nära samarbete med EKN, SEK, Swedfund, utlandsmyndigheter och andra främjaraktörer. Merparten av projekten återfinns på tillväxtmarknader. Det sammanlagda kontraktsvärdet för insatsområdet under 2023 uppgick till 1,1 miljarder kronor (3,4 miljarder under 2022) varav 1,1 miljarder kronor (2,7 miljarder under 2022) i värde som tillfallit svenska bolag.

Det tredje insatsområdet är inriktat på utländska totalentreprenörer och syftar till att underlätta för svenska företag att bli leverantörer till stora internationella infrastrukturprojekt. Under 2023 vann svenska bolag affärer till ett värde av 6,0 miljarder kronor (7,7 miljarder kronor under 2022) varav svenskt exportvärde motsvarade 1,8 miljarder kronor (2 miljarder kronor under 2022). Ett stort antal bolag har deltagit i olika aktiviteter inom insatsområdet. I de projekt som framgångsrikt har avslutats återfinns ett femtiotal svenska företag varav merparten är små och medelstora bolag.

Det fjärde insatsområdet är internationellt upphandlade affärer. Business Sweden drev under 2023 sju insatser (elva under 2022) för att identifiera affärsmöjligheter inom FN-sfären och de multilaterala utvecklingsbankerna. Avseende upphandlingar finansierade av utvecklingsbanker, inklusive samfinansieringar, handlar det om betydande potentiella affärsmöjligheter för svenska företag, där målsättningen är att med tiden utveckla några av dessa till exportaffärer. Vad gäller främjandet mot FN-sfären har en målsättning länge varit att bidra till att öka antalet svenska företag som är registrerade i FN:s leverantörsdatabas. I december 2023 fanns 1 137 företag registrerade, jämfört med 1 060 vid samma tidpunkt 2022, en ökning med 7 procent.

Världsutställningar

Business Sweden gavs i uppdrag att förbereda, samordna, genomföra och följa upp det svenska deltagandet i den nordiska paviljongen vid världsutställningen i Osaka (Expo 2025) samt att bedriva ett förstärkt främjande av Sverige i Japan.

Business Sweden avslutade under 2023 avvecklingen av den svenska paviljongen vid Världsutställningen i Dubai (Expo 2020) och därmed avslutades uppdraget.

Exportfinansiering

För att underlätta och främja export och internationalisering och konkurrenskraft för svensk industri, och bidra till delmålet Öka Sveriges export, erbjuder AB Svensk Exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden (EKN) ett exportkreditsystem med statligt stöd. Det kombinerade erbjudandet underlättar finansieringen av transaktioner med svenska exporterande företag och har stora fördelar för alla inblandade parter.

Exportkreditnämndens verksamhet

EKN erbjuder exportkreditgarantier som ger internationella köpare attraktiva finansieringsvillkor, samtidigt som risken sänks för svenska exporterande företag och affärsbanker. EKN:s verksamhet expanderar och garantivolymen ökade med 30 miljarder kronor och uppgick till 95,7 miljarder kronor för 2023, vilket var betydligt

mer än tidigare. EKN:s garantier och garantiutfästelser uppgick till totalt ca 393 miljarder kronor i en total ram för exportkreditgarantier som av Riksdagen är satt till 475 miljarder kronor för 2023. Garantiverksamheten bidrar positivt till delmålet Öka Sveriges export. Telekom, transport och försvar var de tre dominerade sektorerna för 2023 års garantigivning.

Resultatet för EKN år 2023 var positivt, 2,2 miljarder kronor, vilket visar att myndigheten har haft goda marginaler och täckning för uppkomna förluster. Totalt sett har EKN alltså en mycket stark ekonomisk ställning med en garantireserv på 27,4 miljarder kronor.

EKN har utvecklat sitt erbjudande för att i större utsträckning bidra till klimatomställningen, i syfte att främja export av svenska hållbara lösningar. Åtgärder har också vidtagits för att öka EKN:s samarbete med små och medelstora exporterande företag, bland annat genom ökad lokal närvaro och samarbete inom regional exportsamverkan (RES). Det oroliga omvärldsläget och en generellt vikande trend bland små och medelstora företag återspeglas med en viss minskning av garanti-givningen till dessa företag under 2023 med 2,4 miljarder kronor (2,6 miljarder kronor under 2022).

De affärer som EKN garanterade under 2023 beräknas ha bidragit till omkring 50 000 arbetstillfällen i Sverige (39 000 under 2022) och drygt 53 miljarder kronor av svensk BNP (37 miljarder kronor under 2022), enligt beräkningar baserade på den garanterade exportens svenska innehåll och branschvisa multiplikatorer från Statistiska Centralbyrån.

Tabell 4.3 Exportkreditnämnden

Miljoner kronor

	2019	2020	2021	2022	2023
Garantier	195 862	184 331	223 995	248 989	281 145
<i>varav nya garantier</i>	<i>54 231</i>	<i>64 691</i>	<i>77 125</i>	<i>64 816</i>	<i>95 682</i>
Myndighetskapital	24 930	24 712	26 232	25 267	27 416
Resultat	1 067	194	1 776	- 912	2 212

Källa: Exportkreditnämnden.

AB Svensk Exportkredits verksamhet

AB Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller långsiktig finansiering för svenska exportrelaterade transaktioner. Tack vare ett högt kreditbetyg och med staten som ägare kan SEK erbjuda gynnsamma exportkrediter för att underlätta exportaffärer. Volymerna för nya exportkrediter visade på en fortsatt god efterfrågan för de statsstödda exportkrediterna (Commercial Interest Reference Rate, CIRR) som SEK ställer ut. CIRR-systemet gav 2023 ett överskott på 166 miljoner kronor jämfört med föregående års underskott på 12 miljoner kronor. SEK har tillgång till en låneram i Riksgäldskontoret som används som säkerhet för SEK:s upplåning i CIRR-systemet. Låneramen uppgick under 2023 till 175 miljarder kronor och en del av låneramen, 35 miljarder kronor, fick avse kommersiell exportfinansiering för att kunna finansiera svenska exportaffärer. SEK:s totala utlåning uppgick 2023 till 283 miljarder kronor varav CIRR-krediter var 101 miljarder kronor, d.v.s. 35 procent.

Att SEK ska administrera CIRR-systemet är ett av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag (N2015/04036) och utvärderades senast våren 2020. Denna kompletterande bedömningsgrund visar att krediterna bedöms som viktiga för att öka exporten hos företag som utnyttjar dem och bidrar därmed till delmålet Öka Sveriges export.

Tabell 4.4 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIR-krediter

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nya CIR-krediter	36 909	4 916	15 500	18 350	11 797	29 481	5 539
Utestående CIR-krediter	49 124	69 922	76 120	69 163	87 872	94 241	101 361
Över-/underskott i CIR-systemet	125	18	-24	-95	-147	-12	166

Källa: AB Svensk Exportkredit.

4.3.2 Öka utländska direktinvesteringar i Sverige

Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera och underlätta för utländska investeringar i Sverige och därmed bidra till ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet. Business Sweden ansvarar för huvuddelen av det statligt finansierade investeringsfrämjandet och ska nära samverka med berörda nationella, regionala och lokala aktörer. Arbetet bedrivs dels i Sverige, dels på prioriterade marknader som till exempel Frankrike, Indien, Japan, Storbritannien, Sydkorea, Tyskland och USA, dels i ett antal andra länder för enskilda projekt, i samverkan med utlandsmyndigheterna.

Business Sweden prioriterar i sin investeringsfrämjande verksamhet högkvalitativa investeringar genom utvärdering av genomförda utländska investeringar bland annat utifrån antalet nya arbetstillfällen, volymen på investerat kapital, potentialen för följdinvesteringar.

Tabell 4.5 Indikatorer för delmål Öka utländska investeringar i Sverige

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totalt antal investeringar ¹	65	55	72	63	44	47	55	44
Antal högkvalitativa utländska investeringar av totala antalet ¹	25	29	44	38	17	22	19	26
Antalet öppna investeringsprocesser ¹	1 100	1 050	1 100	1 223	1 156	1 110	1 170	1 130
Antal nya investeringsprocesser ¹	500	530	498	741	512	552	542	461
Investerarnöjdhet ¹ (NKI ²)	89	89	88	86	93	90	90	96
Utländska direktinvesteringar i Sverige ³	163 883	106 935	33 082	86 149	173 185	231 338	480 459	312 128

¹ Uppgifter från Business Sweden som Business Sweden medverkat till. Investeringsprocesser har långa ledtider och kan ofta vara öppna under flera år.

² Nöjd-kundindex (NKI).

³ Uppgifter från Statistiska centralbyrån.

Under 2023 sjönk de globala investeringsvolymerna med 2 procent, enligt statistik från UNCTAD. Sverige var 13:e största mottagarland för utländska direktinvesteringar globalt och 4:e största i Europa. Under perioden 2016–2023 har Business Sweden bidragit till över 440 utländska direktinvesteringar som skapat närmare 10 000 nya arbetstillfällen enligt företagens uppskattningar. Under 2023 medverkade Business Sweden till att 44 utländska direktinvesteringar gjordes i Sverige (55 under 2022). Dessa investeringar bidrog till 2 000 planerade jobb första verksamhetsåret samt 34 miljarder kronor i investeringsvolym (56,5 miljarder kronor under 2022). Den gröna industriella omställningen och regionaliseringen har fortsatt driva på volymmässigt stora etableringar även 2023 inom transport, energi och batterisektorn. Arbetet fortlöpte med att attrahera batteritillverkare och underleverantörer till dessa med målet att bygga en ledande batterivärdekedja.

Business Sweden hade vid utgången av 2023 ca 500 aktiva investeringsprocesser varav 461 var nya för året. I genomsnitt resulterar årligen cirka 10 procent av de aktiva investeringsprocesserna i faktiska investeringsbeslut. 2023 låg andelen investeringsbeslut på 8,8 procent av totalt antal aktiva investeringsprocesser. Investerarnöjdheten ökade från en redan hög nivå med mycket nöjda kunder, utifrån enkätsvar från företag som använt Business Swedens tjänster. Enligt enkäten uppgav 75 procent av företagen att Business Swedens tjänster varit avgörande för deras beslut att investera i Sverige.

Regeringen har uppdragit åt Business Sweden att årligen rapportera om investeringsklimatet och de investeringshinder som framkommit i dialogen med bolag. Resultaten i undersökningen publicerades i augusti 2023 och pekade på att investerande företag upplevde utmaningar inom kompetensförsörjning, tillståndsprocesser, elförsörjning, finansiella etableringsstöd och regelverk vid etablering av nya utländska företag. Därtill rapporterar Business Sweden kontinuerligt till regeringen om de utmaningar som uppstår i specifika investeringsprocesser, samt om investeringsklimatet i stort. I december 2023 bjöd regeringen in till ett högnivåmöte (Join Sweden Dinner) i samverkan med Business Sweden med utländska investerare och svenska företagsledare för att uppmärksamma betydande investeringar i Sverige de senaste åren, främja ytterligare expansionsinvesteringar och föra dialog om investeringsklimatet och åtgärder för att överkomma investeringshinder. Evenemanget utgjorde en del i uppföljningen från den stora investeringskonferensen 2022 Join Sweden Summit som genererat nya företagsdialoger om potentiella investeringar som bearbetats under 2023.

4.3.3 Stärka Sveriges handelspolitiska intressen

För att bedöma måluppfyllelsen används följande bedömningsgrunder: utvecklade regelverk och avtal som medför lägre tullar, lättare regelbördor och bättre förutsättningar för handel samt integrerade hållbarhetsaspekter i handelspolitiken.

De ökade geopolitiska spänningarna, kriget i Ukraina och fortsatta utdragna handelskonflikter mellan inte minst USA och Kina har påverkat världshandeln och medfört en fortsatt global trend mot försämrad förutsebarhet för företag, ökad protektionism och unilateralt agerande. Världshandelsorganisationens (WTO) förmåga att upprätthålla globala spelregler har satts på prov och organisationen har fortsatt ifrågasatts.

För att utveckla regelverk och avtal har Sverige inom EU drivit en offensiv handelsagenda och aktivt verkat för att försvara det multilaterala handelssystemet, att värna WTO och dess regelverk, att förhandla och ratificera fler moderna frihandelsavtal och att motverka protektionism. Det svenska EU-ordförandeskapet prioriterade konkurrenskraftsfrågor inklusive vikten av handel och öppenhet mot omvärlden. Sverige har varit pådrivande i EU:s förberedelser inför WTO:s trettonde ministerkonferens bland annat genom att mana till framsteg i förhandlingarna om förbud mot skadliga fiskesubventioner, om e-handel och i diskussionerna om hur WTO kan moderniseras. Beslut om förlängning av de tillfälliga handelslättnaderna för Ukraina har lett till att handeln med Ukraina har förenklats. Bland annat har EU:s alla import- och antidumpingtullar tillfälligt tagits bort. Sverige är fortsatt en betydande givare av handelsrelaterat bistånd.

EU har undertecknat ett moderniserat associeringsavtal med Chile, som inkluderar ett frihandelsavtal. Förhandlingarna om ett ekonomiskt partnerskapsavtal mellan EU och Kenya har avslutats. Frihandelsavtalet mellan EU och Nya Zeeland har undertecknats och trädde i kraft den 1 maj 2024.

Kommerskollegium har under året bistått regeringen med analyser av EU:s inre marknad, av svenska intressen i WTO och i frihandelsavtal, av EU:s gemensamma handelspolitik och av världshandelns utveckling samt analyser relaterade till handel och hållbarhet. Kommerskollegium har bidragit till svenska positioner och förslag i aktuella processer och förhandlingar och därmed också bidragit till målet att skapa ett starkt handelssystem som bidrar till en hållbar utveckling. Myndighetens utredningar och rapporter har fått internationell spridning och uppmärksammats inom såväl WTO, EU och OECD. Kommerskollegium hanterar även ett antal olika kontaktpunktsfunktioner och informerar och ger stöd till myndigheter, företag och privatpersoner. Det är ett arbete som bidrar till en bättre tillämpning av EU-rätt och handelsregelverk och i förlängningen till en lägre regelbörda.

Under 2023 var, liksom under föregående år, handläggningen inom sanktionsverksamheten omfattande. Detta framför allt som en effekt av EU:s sanktioner mot Ryssland och Belarus efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har också påverkat Kommerskollegiums arbete med analyser av handelsutvecklingen. Exportfrämjande projekt har bedrivits med Ukraina i syfte att förbättra landets förutsättningar att handla med Sverige. Myndighetens internationella utvecklingsamarbete är brett med insatser i ett flertal utvecklingsländer. Den handelspolitiska forskningen Trade Academy genomfördes bland annat med deltagare från fem afrikanska länder och i en ny satsning med handelsfrämjande organisationer i Östeuropa, bland annat Ukraina. Genom Open Trade Gate Sweden bidrog Kommerskollegium till att främja import från utvecklingsländer till Sverige och EU. Sedan den 1 december 2023 medverkar Kommerskollegium i Sveriges system för att granska utländska investeringar. Kommerskollegiums uppgift är att bidra med underlag om investeringars betydelse för ekonomi, investeringsklimat samt dess handelspolitiska aspekter.

4.3.4 Effektivisera den inre marknaden

För att bedöma måluppfyllelsen av att effektivisera den inre marknaden används indikatorer för att se utvecklingen när det gäller utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU:s inre marknad, hinder och nationella särregler och genomförandet av EU-lagstiftning.

Tabell 4.6 Utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU och EU:s inre marknad (EU samt Norge, Island och Liechtenstein)¹

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2022–2023 Förändring i procent	Andel i procent
Tjänster export EU27	272	320	319	335	338	303	266	319	416	492	18	45
Tjänster import EU27	312	337	347	400	412	388	332	420	581	631	9	55
Varor export EU27	758	785	800	867	957	912	838	989	1217	1316	8	56
Varor import EU27	779	826	875	953	1060	990	935	1068	1297	1369	6	68
Tjänster export IM	348	404	410	427	430	386	322	379	513	592	15	54
Tjänster import IM	350	375	386	443	453	430	360	455	629	688	9	60
Varor export IM	895	926	942	1018	1128	1 096	1 011	1 189	1 467	1551	6	67
Varor import IM	870	925	976	1060	1188	1 123	1 066	1 239	1 546	1592	3	79

¹ Efter att Storbritannien lämnade EU den 31 januari 2020, består nu unionen av 27 medlemsländer. Hela tidsserien för transaktioner med EU-länder innehåller endast de 27 nuvarande medlemsländerna.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Den inre marknaden har fortsatt att spela en betydande roll för Sveriges ekonomi med ökad handel, jobb och tillväxt. Två tredjedelar av svensk varuexport gick till länder på

den inre marknaden, och 79 procent av importen hade sitt ursprung därifrån. Under 2023 ökade varuexporten med 6 procent och varuimporten med 3 procent jämfört med 2022. Tjänsteexporten ökade med 15 procent och tjänsteimporten med 9 procent jämfört med 2022.

Arbetet med att undanröja kvarstående oproportionerliga hinder för fri rörlighet för varor och tjänster fortsatte. En viktig del i arbetet har därför varit att motverka protektionistiska tendenser och undvika införandet av handelshindrande och oproportionerliga regler som går utöver de krav som följer av EU-lagstiftningen. Tjänstesektorns stora potential för den inre marknaden blev allt viktigare för EU:s ekonomi och övergripande konkurrenskraft, framför allt då tillverknings- och tjänstesektorn blev alltmer sammanflätade.

Tabell 4.7 Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – antalet anmälda föreskrifter samt reaktioner i enlighet med direktiv 2006/123/EG (tjänstedirektivet)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antal anmälda svenska regleringar	18	14	16	8	11	17	24	6
Reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat	0	1	1	0	1	1	3	2
Svenska reaktioner på andra länders föreskrifter	0	0	0	0	0	0	0	0

Källa: Kommerskollegium.

Anmälningsproceduren på tjänsteområdet i enlighet med direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet) ledde under år 2023 till totalt 6 nya svenska anmälningar av reglering av tjänster. Det är en minskning med 18 anmälningar jämfört med de 24 anmälningar som gjordes under år 2022. Sverige fick två kommentarer från kommissionen under 2023, varav en i form av en begäran om förtydligande (Request for clarification) vilket är en mildare form av kommentar där endast mer fördjupad information om en reglerings innebörd och tillämpning efterfrågas. I det andra ärendet ville kommissionen endast få del av de bakomliggande författningarna.

Syftet med anmälningarna enligt tjänstedirektivet är att motverka handelshinder. Kommerskollegium rapporterar till Regeringskansliet om de anmälningar som görs inom ramen för tjänstedirektivet. Sverige har 2023 inte lämnat några kommentarer på annan medlemsstats anmälan enligt tjänstedirektivet.

Tabell 4.8 Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – antalet anmälda föreskrifter samt reaktioner i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antal anmälda svenska föreskrifter	34	54	40	69	62	63	54
Reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat	7	16	7	9	9	10	9
Svenska reaktioner på andra länders föreskrifter	3	6	3	20	9	6	3

Källa: TRIS-databasen.

År 2023 anmäldes totalt 54 nya svenska föreskrifter inom ramen för proceduren för tekniska föreskrifter avseende varor och informationssamhällets tjänster i direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Av dessa ledde 9 anmälningar till reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat.

Med stöd av Kommerskollegium fortsatte bevakningen av att andra medlemsstater inte antar nationella regler som kan innebära att nya hinder införs. Sverige överlämnade 3 formella reaktioner på andra länders tekniska föreskrifter.

En förutsättning för den fria rörligheten för varor är att varor uppfyller kraven i EU:s produktlagstiftning. Regeringen beslutade i juni 2022 om en nationell strategi för marknadskontroll för åren 2022–2025 (UD2022/04378). Syftet var att främja ett en enhetlig och effektiv marknadskontroll för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning. Strategin har mål om effektivare kontroll, utökat samarbete och ökad kunskap. Berörda myndigheter har under 2023 förändrat processen för marknadskontrollprogram och dess uppföljning, samt utvecklat stöd för omvärldsbevakning och marknadsanalys.

4.3.5 Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur

En välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur är central för att säkerställa flödet av varor och tjänster samt bidrar till det övergripande målet om en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel. För att bedöma måluppfyllelsen av en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur används indikatorer för att se utvecklingen gällande nationell kundnöjdhet, deltagande i ackrediteringsorganisationer och i internationell standardisering samt samverkan inom svensk standardisering.

Tabell 4.9 Nationell kundnöjdhet

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
4,2	3,9	4,1	4,1	4,1	4,4	4,4	4,4	4,4	4,6	4,7	4,6	4,7

Anm.: Värdet representerar medelvärdet på resultatet av en fråga kring kundnöjdheten i Swedacs årliga enkät till de ackrediterade organisationerna om det totala intrycket av Swedac som nationellt ackrediteringsorgan. Värderingsskalan 1–5 där 5 är bäst har använts mellan 2010–2020. Från 2021 har Swedac använt svarsalternativen 1 betyder mycket dåligt, 2 betyder dåligt, 4 betyder ganska bra och 5 betyder mycket bra.

Källa: Swedac.

Utvecklingen av den nationella kundnöjdheten hos ackrediterade organisationer visar en hög kundnöjdhet stabilt över tid. Det är centralt för en avgiftsfinansierad verksamhet och bidrar till en välfungerande europeisk kvalitetsinfrastruktur. Under 2023 har Swedacs handläggningstider för ny ackreditering minskat till 165 dagar (från 187 dagar 2022) och antal utfärdade beslut har ökat till 34 beslut år 2023 (från 23 beslut år 2022). Kundenkäten visade dock att det finns förbättringspotential avseende informationen om själva ansökningsförfarandet. Under 2023 har antal ackrediterade organ minskat något, främst på grund av att det skett en minskning av antal ackrediterade fordonsverkstäder. Under 2023 har Swedac även infört en ny avgiftsmodell.

Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer

Deltagande och tillsättning av svenska tjänstemän på strategiska positioner i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer ligger på en god nivå. Under 2023 har Swedac inom ramen för arbetet i dessa organisationer arbetat för att säkerställa harmoniserade bedömningar, att systemet för ackreditering hålls relevant. Under 2023 var Swedac först i Europa med att ackreditera ett organ mot SERMI, som är en behörighetscertifiering för stöld- och säkerhetsrelaterade fordonsdata.

Samverkan inom svensk standardisering

Samverkan mellan de svenska standardiseringsorganisationerna inom Sveriges standardiseringsförbund har fortsatt att utvecklas för att möta utmaningarna för den gröna och digitala omställningen.

Deltagande i europeisk och internationell standardisering

Beträffande deltagande i den europeiska och internationella standardiseringen har ett flertal svenska företrädare ledande positioner.

4.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Utifrån de ovan redogjorda resultaten bedömer regeringen att verksamheten har bidragit till att uppnå det riksdagsbundna målet om fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. Den svenska utrikeshandeln är fortsatt stark med positiva effekter på ekonomin som helhet. Enligt regeringens bedömning behöver fortsatta åtgärder dock vidtas för att säkerställa att export- och investeringsfrämjandet är fortsatt framgångsrikt i det förändrade omvärldsläget, och därmed bidrar till Sveriges välstånd och konkurrenskraft.

Öka Sveriges export

Genom fler exporterande företag ökar förutsättningarna för ökad sysselsättning, stärkt konkurrenskraft och tillväxt. Redovisade resultat visar att företagen över lag är nöjda med de statliga insatserna. Sammantaget visar utfallet på samtliga indikatorer att svensk export har ökat, trots en tilltagande oro i världen. Regeringen bedömer att delmålet om att öka Sveriges export har uppfyllts.

Öka utländska direktinvesteringar i Sverige

Utländska företag verksamma i Sverige och dess investeringar i landet spelar en avgörande roll för sysselsättningen i Sverige. Det statliga främjandet syftar även till att attrahera utländska investeringar till Sverige samt att bibehålla och expandera de utländska företagens verksamhet i Sverige. När det gäller utländska direktinvesteringar i svensk skyddsvärd verksamhet finns bestämmelser i lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar och i tillhörande förordning. Av regelverket följer att sådana investeringar ska anmälas till Inspektionen för strategiska produkter (ISP). Myndigheten kan vid behov förbjuda en investering eller förena ett godkännande med villkor. Regeringen bedömer att regelverket är ett viktigt verktyg för att skydda svenska intressen. Utländska direktinvesteringar i Sverige sjönk något under 2023, inte minst till följd av hårdnande konkurrens om investeringar, samtidigt som det kan konstateras att investeringarna globalt sett minskade. Kundnöjdheten ökade från en redan hög nivå med mycket nöjda kunder, utifrån enkätsvar från företag som Business Sweden stöttat. Sammanfattningsvis visar samtliga indikatorer att de utländska investeringarna i Sverige ligger på en fortsatt hög nivå i förhållande till den globala nedgången i företags utlandsinvesteringar. Regeringen bedömer att delmålet om att öka utländska direktinvesteringar delvis har uppfyllts.

Stärka Sveriges handelspolitiska intressen

Omvärldsfaktorer har skapat ogynnsamma förutsättningar för Sveriges offensiva handelspolitiska intressen och för effektiviseringen av den inre marknaden. Inom ramen för dessa förutsättningar har svenska intressen likväl tillvaratagits bra. Regeringen har varit pådrivande och bidragit till att EU har fortsatt att vara en tydlig

och konstruktiv aktör på det handelspolitiska området, såväl inom WTO som i relationen till viktiga handelspartner. Regeringens bedömning är att delmålet att stärka Sveriges handelspolitiska intressen har uppfyllts.

Genom Kommerskollegiums expertstöd och analyser till regeringen har myndigheten bidragit till arbetet med att uppnå målen om att stärka Sveriges handelspolitiska intressen och effektivisera den inre marknaden och detta med ett integrerat hållbarhetsperspektiv. Myndighetens arbete med kontaktpunkter och handelshinder bidrar till enklare regelverk och till att hantera enskilda handelshinder. Arbetet med att minska handelshinder för svenska företag har fungerat väl. Samtidigt kvarstår behov av att värna frihandelsagendan och att hitta nya fungerande former för internationella samarbeten med betydelse för handeln mot bakgrund av rådande svårigheter att nå resultat i WTO och i EU:s bilaterala handelsavtalsförhandlingar.

Effektivisera den inre marknaden

Inom ramen för olika forum på EU-nivå och i arbetet med likasinnade länder har regeringen varit pådrivande gentemot andra medlemsstater och Europeiska kommissionen för en stärkt inre marknad samt uppmärksammat vikten av en stärkt inre marknad för ökad, långsiktig konkurrenskraft och EU:s motståndskraft i tider av kris. Regeringen bedömer att delmålet effektivisera den inre marknaden har uppfyllts men det finns behov av att undanröja kvarstående omotiverade hinder för varor och tjänster samt verka för en bättre efterlevnad.

Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur

Digitalisering som ett verktyg för ökad transparens och effektivitet har bidragit till mer effektivitet och transparens på nationell nivå. Det finns fortsatt behov av harmonisering av systemet för ackreditering på europeisk och internationell nivå och därmed minska skillnader mellan de olika ackrediteringsorganen. Svenska standardiseringsorganisationer har fullgjort sitt uppdrag att tillvarata Sveriges intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Regeringen bedömer att delmålet för att säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur har uppfyllts.

4.5 Politikens inriktning

Internationell handel är en förutsättning för Sveriges globala konkurrenskraft, välbefinnande, jobbskapande, hållbar tillväxt och klimatnytta och har stor säkerhetspolitisk betydelse. De senaste årens omvärldsutveckling har belyst vikten av en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel och en väl fungerande inre marknad. Detta för att bland annat säkerställa tillgången till nödvändiga råvaror, mineraler och insatsvaror för att minimera Sveriges och svenskt näringslivs sårbarhet. Tjänsteinnehållet i den svenska exporten växer och ställer krav på alltmer kvalificerad arbetskraft. Hårdnande konkurrens innebär också att åtgärder behövs för att upprätthålla Sveriges innovationsförmåga och ett konkurrenskraftigt investeringsklimat som är attraktivt även för utländska direktinvesteringar. Ekonomisk tillväxt, handel och näringslivets innovationsförmåga är dessutom en förutsättning för att nå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och Parisavtalet.

Regeringen har fattat beslut om en ny strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758). Därmed tar regeringen ett nytt och samlat helhetsgrepp för att utveckla och genomföra ett mer proaktivt handels- och investeringsfrämjande och för att uppnå bättre samstämmighet, effektivitet, långsiktighet och förutsägbarhet i arbetet. Genom strategin vill regeringen ge de

svenska företagen bästa möjliga förutsättningar att hantera nya utmaningar, att kunna växa nationellt och konkurrera internationellt, inte minst för att ta vara på den affärspotential som bland annat finns i den gröna och digitala omställningen och på tillväxtmarknader. Utrikeshandelsstrategin innehåller åtgärder för att upprätthålla Sveriges ställning som ett ledande innovationsland med ett konkurrenskraftigt investeringsklimat och med fortsatt stark attraktionskraft.

Regeringen förbättrar synergierna mellan främjandet, handelspolitiken och utvecklingssamarbetet (se även utg.omr. 7 Internationellt bistånd) för att därmed förbättra förutsättningarna för svenska företag att bidra till utvecklingssamarbetets mål och till grön och digital omställning i låg- och medelinkomstländer. Detta är en viktig del av regeringens arbete för att stärka Sveriges samlade bidrag till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och Parisavtalets klimatmål.

Regeringen avser även stärka synergierna mellan näringslivs- och Sverigefrämjandet (se utg.omr. 5 Internationell samverkan). En faktabaserad och positiv Sverigebild gynnar svenskt näringsliv och ökar förutsättningarna att nå målet och delmålen för utrikeshandels- och investeringsfrämjandet. Samtidigt stärks Sveriges motståndskraft mot desinformation och informationspåverkan. Att kunna attrahera efterfrågad internationell kompetens, inte minst inom tech-området, är av yttersta vikt för att företagen ska kunna växa, ställa om och attrahera utländska direktinvesteringar och utgör en del av Sverigefrämjandet.

Exportfrämjande

Företagens behov och efterfrågan ska stå i centrum för det statliga exportfrämjandet, som ska vara affärsnära, efterfrågestyrt, samstämmigt, effektivt, långsiktigt och förutsägbart. Statligt finansierade insatser ska kunna uppvisa tydliga och mätbara resultat, med god utväxling när det gäller ökade skatteintäkter och sysselsättning.

Handelsfrämjande i Norden, EU och Nordamerika, där Sverige traditionellt har en stark ställning, ska värnas och vidareutvecklas. Därutöver stöttar regeringen svenska företags deltagande i uppbyggnaden av Ukraina genom närvaro av Business Sweden i Kiev och med en särskild exportkreditgaranti för Ukraina. Det är också viktigt att kunna ge stöd till svenska företag, inte minst små och medelstora, för att ta vara på de möjligheter som finns på snabbt växande marknader utanför vårt närområde. En främjandesatsning sker därför i Asien och Sveriges deltagande i den nordiska paviljongen vid världsutställningen i Osaka (Expo 2025) utgör en viktig del i denna satsning.

Ett framgångsrikt näringslivsfrämjande kräver ett målinriktat stöd genom alla de aktörer som ingår i Team Sweden-samarbetet. Team Sweden är ett nätverk av myndigheter och organisationer som jobbar tillsammans för att främja svensk export och investeringar i Sverige och ett sätt för regeringen att samordnat och effektivt underlätta för svenska företag som vill nå ut till en internationell marknad. Detta samarbete ska fortsatt vidareutvecklas i samråd med näringslivet och handelskamrar och i högre utsträckning aktivt fånga upp affärsmöjligheter och positionera svenska lösningar inom strategiskt viktiga områden som till exempel grön och digital omställning. Ett brett svenskt engagemang av hela Team Sweden bedöms vara viktigt för att främja svensk export i prioriterade sektorer som bland annat energi, transport, tillverkningsindustri, råvaror och nya material, digitalisering inklusive AI, gröna näringar samt hälsa och life science. Även tjänsteföretagen och företag i helt digitala miljöer ska omfattas, liksom företag inom de kulturella och kreativa branscherna. Startups och scaleups spelar en viktig roll för framtidens ekonomi, konkurrenskraft och arbetsmarknad. Dessa typer av företag besitter ofta strategiskt viktig kompetens för industrin och samhällets omställning, och tillgång till kapital är avgörande. Inom

dessa områden finns en efterfrågan från andra länder att ta del av svenska företagsprodukter och tjänster, liksom goda möjligheter att uppnå en ökad klimatnytta genom export av svenska lösningar. Svenska företag ska kunna verka på komplexa marknader och kan då behöva stöd för att hantera risker och krav på ökad aktsamhet när det gäller social och miljömässig hållbarhet och korruption. Sveriges utlandsmyndigheter har fått i uppgift att agera mer proaktivt till stöd för svenska näringslivsintressen inom ramen för Team Sweden-samarbetet, bland annat inom dessa områden och för att främja svenskt näringslivs möjligheter att bidra till hållbara EU-gemensamma projekt.

Regeringen avser att fortsätta utveckla Business Swedens uppdrag till stöd för svenska företags möjligheter att vinna affärer globalt, i synnerhet inom grön omställning och inom projekt för hållbar infrastruktur. Det innebär till exempel att svenska exportföretag ska matchas mer effektivt med finansiering från EU, de multilaterala utvecklingsbankerna och de globala klimatfonderna. Synergier mellan exportfrämjandet och klimatbiståndet ska bidra till grön omställning och klimatnytta i låg- och medelinkomstländer. Även Business Swedens stöd till små och medelstora företag samt till regional exportsamverkan ska vidareutvecklas. Förutsättningarna för små och medelstora företag att expandera genom export ska förbättras, bland annat genom att stödet anpassas till respektive företagsstorlek och affärsmodeller (inklusive tjänste- och e-handelsföretag). För att stärka Business Swedens exportfrämjande verksamhet föreslår regeringen att ytterligare medel avsätts.

Bristande tillgång till rätt kompetens är i många sektorer ett av de största hindren för att svenska företag ska kunna öka sin export. Den globala konkurrensen om tekniktalanger förväntas öka kommande år. För att företagen ska ha konkurrenskraftiga förutsättningar och kompetensförsörjningen ska stärkas föreslår regeringen att tekniktalanger bosatta utomlands ges en uppdaterad bild av möjligheterna att arbeta i Sverige. Regeringen föreslår därför att medel tillförs Svenska institutet och Business Sweden för att genomföra denna satsning på talangattraktion i teknikintensiva kluster.

Exportfinansiering

Ett väl fungerande och marknadskompletterande exportkreditsystem är betydelsefullt för svensk utrikeshandel och skapar sysselsättning i Sverige. Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit (SEK) erbjuder exportkreditgarantier och exportkrediter för att stötta svenska företags export. Systemet med statsstödda exportkrediter som hanteras av SEK är centralt för att kunna erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar.

Mot bakgrund av den för närvarande mycket stora och svårbedömda risken vid affärer med Ukraina har regeringen inrättat en särskild exportkreditgaranti och avsätter medel på anslag i budgeten för att täcka eventuella förluster. Exportkreditgarantin som tillåter EKN att erbjuda svenska företag kreditgarantier för export till Ukraina ger svenska företag möjligheter till samhällsviktig export som kan bidra till uppbyggnad och hållbar samhälls- och ekonomisk utveckling i Ukraina. Därför föreslår regeringen att garantiramen för de särskilda exportkreditgarantierna för export av varor och tjänster till Ukraina utökas.

Synergier mellan utvecklingssamarbetet, handelsfrämjandet och handelspolitiken

Regeringen avser att fortsätta stärka synergier mellan utvecklingssamarbetet, främjandet och handelspolitiken för att öka förutsättningarna för hållbar utveckling genom ökat handelsutbyte i enlighet med den efterfrågan som finns från låg- och medelinkomstländer. Ett bättre samspel mellan alla relevanta myndigheter och andra

aktörer i Team Sweden ska ge större möjlighet för svenska företag att bidra till hållbar utveckling, i låg- och medelinkomstländer, särskilt i sektorer där svenska företags kunnande, handel och utlandsinvesteringar kan bidra till goda utvecklingsresultat, digital och grön omställning samt ökad klimatnytta.

Sådana insatser kan också ge bättre förutsättningar för svenska företag att ta del av de globala affärsmöjligheter som bland annat den gröna och digitala omställningen innebär. Regeringens ambition är att skapa förutsättningar för en effektiv finansiering för att uppnå de globala utvecklingsmålen, samtidigt som den svenska resursbasens kompetens utnyttjas. Regeringen avser därför inrätta ett nytt finansieringsinstrument som kombinerar biståndsmedel med exportkreditfinansiering för projekt som bidrar till hållbar utveckling i låg- och lägre medelinkomstländer. Förslaget avser ett pilotprogram som löper under fem år med början 2025. Se mer om detta i utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Investeringsfrämjande

Regeringen ser vikten av Business Swedens och myndigheters arbete med investeringsfrämjande då det finns goda samband mellan utländska direktinvesteringar, nya arbetstillfällen, grön omställning, välbefinnande och tillväxt i Sverige. Det finns ca 15 000 utländska företag i Sverige som anställer en dryg femtedel av alla anställda i privata sektorn. Utländska investeringar är dessutom nödvändiga för att Sverige ska bibehålla konkurrenskraften och attrahera högkvalificerad arbetskraft. Nästan hälften av privat forskning och utveckling i Sverige görs av de utländska bolagen i Sverige. Regeringen föreslår därför ökade medel för att förbättra affärsklimatet genom att identifiera och undanröja hinder för investeringar för både svenska och utländska företag i Sverige. Regeringen föreslår vidare att medel avsätts för en särskild satsning på att genomföra ett internationellt investeringsmöte för att attrahera utländska investerare och därigenom bidra till framtida export, tillväxt och sysselsättning i hela landet.

För att Sverige ska kunna möta intresset från utländska investerare ska regeringen säkerställa att samarbetet mellan Business Sweden och Regeringskansliet, nationella, regionala och kommunala aktörer, lärosäten, handelskamrar och berörda företag bedrivs på ett effektivt och väl samordnat sätt. En viktig del av detta arbete är en robust och välfungerande investeringsgranskning i enlighet med lagen om granskning av utländska direktinvesteringar och tillhörande förordning. Business Sweden ska även fortsätta utveckla samarbetet med de utländska bolag som redan har investerat i Sverige, med sikte på att dessa företag ytterligare utökar sin verksamhet i landet.

Internationell handelspolitik

Sverige ska vara en tydlig röst för fri, hållbar och regelbaserad handel som är förutsättningen för en stark ekonomi och för välbefinnande och konkurrenskraft. Regeringen avser bland annat agera för att EU ska förhandla och ingå fler frihandelsavtal med andra länder och regioner, minska riskerna i strategiska beroenden, bygga motståndskraft i en mer osäker omvärld och upprätthålla ambition avseende klimat- och hållbarhetsaspekter. Exempelvis ökar vikten av partnerskap med andra länder med anledning av den komplexa geopolitiska utvecklingen. I detta arbete ska världshandelsorganisationen WTO ha en grundläggande roll. För fortsatt deltagande i internationella handelsorganisationer föreslår regeringen att utökade medel anslås för detta.

Frågor om ekonomisk säkerhet ska, när motiverat, beaktas i samband med andra handelspolitiska överväganden. Om handelsrestriktioner övervägs måste de vara välmotiverade, proportionerliga och inte vara protektionistiska.

Sverige driver även på för att ta bort handelshinder generellt och stärka det internationella samarbetet på det digitala området. Detta mot bakgrund av att det i takt med de förändringar som sker i vår omvärld blir allt viktigare för företag att agera med hela världen som marknad. Sveriges ekonomi, välbefinnande och egna gröna omställning är också beroende av internationell handel för att få tillgång till kritiska råvaror², en mer effektiv produktion, ett bättre utbud och lägre priser. Trots att tjänster blir allt viktigare för global handel och svensk ekonomi finns det ytterligare potential, såväl globalt som när det gäller EU. Importen är viktig för tillgången till insatsvaror till konkurrensmässiga priser, vilket i sin tur ger förutsättningar för export och ökad konkurrenskraft. En ökad specialisering där företag inriktar sig på olika delar av produktionsprocessen innebär att handel med insatsvaror har blivit viktigare och processer alltmer fragmenterade och utspridda över världen. Regeringen prioriterar därför inte bara möjligheterna att kunna exportera utan också att importera på ett effektivt sätt för att stärka näringslivets lokala och regionala konkurrenskraft.

Sanktioner är ett viktigt verktyg som EU använder som en del av sin gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Ekonomiska sanktioner eller restriktioner rör särskilda sektorer i ekonomin såsom import- och exportförbud för vissa varor, investeringsförbud och förbud mot leverans av vissa tjänster. Kommerskollegium är den myndighet som hanterar merparten av de olika undantag som ges i EU:s sanktionsförfordningar och bistår andra myndigheter med tolkningar av sanktionsregelverket. Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har sanktionsarbetet blivit mycket omfattande. Regeringen föreslår därför att medel avsätts för Kommerskollegiums arbete med EU:s ekonomiska sanktioner.

EU:s inre marknad

EU:s inre marknad har sedan den skapades för mer än 30 år sedan bidragit till att göra vardagen enklare för människor och företag, vilket har skapat jobb och ekonomisk tillväxt inte bara i Sverige utan i hela EU. Även om den inre marknaden varit en framgång har EU:s andel av global BNP fortsatt att minska varför arbetet med att utveckla den inre marknaden behöver intensifieras. Kvarstående och nya hinder fortsätter hämma den fria rörligheten. Den fria rörligheten för varor, tjänster, personer och kapital samt att den digitala inre marknaden stärks är centralt. Det är också av vikt att regelverket efterlevs och att handelshinder på den inre marknaden undanröjs samt att stärka den inre marknadens motståndskraft så att den ska fungera väl, även i tider av kris. Utgångspunkten ska vara en marknadsdriven politik. Det är viktigt att Sverige är en konsekvent röst för att EU-gemensam lagstiftning ska vara teknikneutral och för en begränsad styrning över resursallokering. Likaledes bör ny lagstiftning leda till så lite administration för näringslivet och medlemsstaterna som möjligt. Regeringens inrättande av Förenklingsrådet och Implementeringsrådet är ett stöd i denna ambition.

Regeringen avser att verka för fördjupning och utveckling av den inre marknaden för att säkerställa fria handelsflöden för svenska företag, motverka fragmentering och arbeta för ökad harmonisering av gemensamma regelverk. Tjänstehandeln bör ges särskilt fokus och EU:s kapitalmarknader bör stärkas. Det är även viktigt att värna den inre marknadens grundvillkor genom att upprätthålla en effektiv konkurrens och en jämn spelplan, och motverka åtgärder kan försvaga den inre marknaden såsom produktionsmål och ökade nivåer av statligt stöd. Det är centralt att EU snarast möjligt återgår till en restriktiv hållning och tillämpning av de gemensamma statsstödsreglerna. Omfattande industristöd och särregler har motiverats av tredje länders statsstöd, men följderna har också blivit att marknader snedvridits och sektorer

² Kritiska råvaror är råvaror av stor ekonomisk betydelse för EU, med en hög risk för leveransavbrott på grund av att källorna är koncentrerade och att det finns få bra och prismässigt överkomliga ersättningsprodukter.

blivit beroende av icke marknadsdrivna resursflöden. Följden har också blivit att det offentliga tagit en omfattande riskbörda. Det är därför viktigt att kommissionen vidtar åtgärder för att hantera sådana risker och genomför noggranna konsekvensanalyser i samband med framtagandet av lagstiftningsförslag.

Under ordförandeskapet i EU drev regeringen ett framgångsrikt arbete med konkurrenskraftsfrågorna som ledde till en strategi för långsiktig konkurrenskraft och produktivitet samt det pågående arbetet hos kommissionen med att ta fram en långsiktig strategi för den inre marknaden. Regeringen anser att det är viktigt att den inre marknaden blir ett högt prioriterat område under EU-mandatperioden 2024–2029 samt att strategin för långsiktig konkurrenskraft och produktivitet efterlevs. Det är mycket angeläget att stärka EU:s konkurrenskraft, tillgång till privat kapital och den inre marknaden för att minska tillväxt- och innovationsklyftan mellan Europa och dess globala konkurrenter.

En välfungerande marknadskontroll är viktig för att säkerställa en effektiv kontroll av produkter som inte uppfyller gällande krav. Den nationella strategin för marknadskontroll utgör en central del i det arbetet.

En välfungerande kvalitetsinfrastruktur

Standardisering, certifiering och ackreditering bidrar till att främja svensk export och konkurrenskraft. Den ökade globala konkurrensen, den snabba tekniska utvecklingen och den geopolitiska situationen har gjort frågan om internationell standardisering allt viktigare. Regeringen avser att fortsätta att arbeta för en effektiv, digitaliserad och intressentdriven internationell och europeisk standardisering som stödjer den gröna och digitala omställningen, inte minst i Ukraina. Regeringen föreslår att medel tillförs Sveriges standardiseringsförbund för att intensiviera sitt arbete med svensk standardisering och för att effektivt bevaka och främja svenska intressen inom standardiseringen på europeisk och internationell nivå. Vidare föreslår regeringen att ytterligare medel tillförs Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll för att dels skapa en effektiv och fungerande kvalitetsinfrastruktur i syfte att produkter och tjänster ska uppfylla krav på säkerhet och kvalitet, dels för verksamheten med marknadskontroll av färdigförpackade varor.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

2023	Utfall	25 973	Anslagssparande	1 104
2024	Anslag	26 760 ¹	Utgiftsprognos	27 365
2025	Förslag	36 259		
2026	Beräknat	37 105 ²		
2027	Beräknat	38 323 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 36 259 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 36 835 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrollers förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	26 760	26 760	26 760
Pris- och löneomräkning ²	1 199	1 851	2 328
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	8 300	8 494	9 235
<i>varav BP25³</i>	<i>8 300</i>	<i>8 300</i>	<i>8 900</i>
<i>– Stärkt arbete för effektiv kvalitetsinfrastruktur</i>	<i>8 300</i>	<i>8 300</i>	<i>8 900</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	36 259	37 105	38 323

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För stärkt arbete för effektiv kvalitetsinfrastruktur ökas anslaget med 8 300 000 kronor 2025. Anslaget beräknas 2026 öka med motsvarande belopp och fr.o.m. 2027 med 8 900 000 kronor.

Regeringen föreslår att 36 259 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 37 105 000 kronor respektive 38 323 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedacs) uppdragsverksamhet med ackreditering och liknande kompetensbedömning finansieras med avgifter. Swedac bedriver även tjänsteexport genom att medverka i projekt inom internationellt utvecklingsarbete finansierat av främst Sida och EU. Swedac har ett ackumulerat överskott som för ackrediteringsverksamheten beror på lägre kostnader på grund av covid-19-pandemin. Överskottet hanteras i dialog med Regeringskansliet. Inga större förändringar förväntas när det gäller intäkter eller kostnader.

Tabell 4.12 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Ackreditering

Tusental kronor

Ackreditering	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2023	116 813	113 711	3 102	518
Prognos 2024	119 900	118 750	1 150	1 668
Budget 2025	122 300	120 700	1 600	3 268

Källa: Swedac.

Tabell 4.13 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Reglerad mätteknik

Tusental kronor

Reglerad mätteknik	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2023	9 771	12 301	-2 530	4 071
Prognos 2024	10 180	11 880	-1 700	2 371
Budget 2025	10 650	12 000	-1 350	1 021

Källa: Swedac.

Tabell 4.14 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Tjänsteexport

Tusental kronor

Tjänsteexport	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2023	4 860	6 300	-1 440	1 482
Prognos 2024	4 600	5 950	-1 350	132
Budget 2025	5 500	6 000	-500	-368

Källa: Swedac.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

2023	Utfall	94 122	Anslagssparande	2 888
2024	Anslag	105 055 ¹	Utgiftsprognos	107 162
2025	Förslag	115 250		
2026	Beräknat	117 654 ²		
2027	Beräknat	119 795 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 115 250 tkr i 2025 års prisnivå.³ Motsvarar 115 250 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Tabell 4.16 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	105 055	105 055	105 055
Pris- och löneomräkning ²	3 862	6 134	8 157
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	6 333	6 465	6 583
varav BP25 ³	4 000	4 000	4 000
– Tillskott för arbete med ekonomiska sanktioner	4 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	115 250	117 654	119 795

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För arbete med ekonomiska sanktioner ökas anslaget med 4 000 000 kronor 2025. Fr.o.m. 2026 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 115 250 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 117 654 000 kronor respektive 119 795 000 kronor.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.17 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

2023	Utfall	322 810	Anslagssparande	307
2024	Anslag	401 017 ¹	Utgiftsprognos	398 335
2025	Förslag	484 367		
2026	Beräknat	495 367		
2027	Beräknat	378 367		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företagsaffärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Vidare får anslaget användas för utgifter för infrianden av exportkreditgarantier till Ukraina till den del utgifterna inte kan klassificeras som bistånd.

Tabell 4.18 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	402 367	402 367	402 367
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	82 000	93 000	-24 000
<i>varav BP25</i>	<i>87 000</i>	<i>113 000</i>	<i>129 000</i>
– Informationskampanj i tech-kluster	8 000	9 000	9 000
– Ökade medel för Business Swedens statliga uppdrag	24 000	49 000	49 000
– Exportkreditgarantier Ukraina	55 000	55 000	71 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	484 367	495 367	378 367

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För informationskampanj i tech-kluster ökas anslaget med 8 000 000 kronor 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med 9 000 000 kronor.

För Business Swedens statliga uppdrag ökas anslaget med 24 000 000 kronor 2025. Fr.o.m. 2026 beräknas anslaget öka med 49 000 000 kronor.

För utgifter för infrianden av exportkreditgarantier till Ukraina till den del utgifterna inte kan klassificeras som bistånd ökas anslaget med 55 000 000 kronor 2025. För 2026 beräknas anslaget öka med 55 000 000 kronor och för 2027 samt 2028 med 71 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 484 367 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 495 367 000 kronor respektive 378 367 000 kronor.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.19 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

2023	Utfall	67 772	Anslagssparande	
2024	Anslag	77 772 ¹	Utgiftsprognos	77 252
2025	Förslag	103 772		
2026	Beräknat	107 772		
2027	Beräknat	97 772		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringstråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Tabell 4.20 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	77 772	77 772	77 772
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	26 000	30 000	20 000
<i>varav BP25</i>	26 000	30 000	30 000
– Årligt internationellt investeringsmöte	10 000	10 000	10 000
– Medel för att undanröja hinder för investeringar	16 000	20 000	20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	103 772	107 772	97 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För årligt internationellt investeringsmöte ökas anslaget med 10 000 000 kronor 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

För att undanröja hinder för investeringar ökas anslaget med 16 000 000 kronor 2025. Fr.o.m. 2026 beräknas anslaget öka med 20 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 103 772 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 107 772 000 kronor respektive 97 772 000 kronor.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.21 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

2023	Utfall	26 023	Anslagssparande	-1 369
2024	Anslag	27 717 ¹	Utgiftsprognos	26 172
2025	Förslag	23 517		
2026	Beräknat	23 517		
2027	Beräknat	23 517		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Tabell 4.22 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	25 017	25 017	25 017
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 500	-1 500	-1 500
<i>varav BP25</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>
– <i>Medel för avgifter till internationella handelsorganisationer</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	23 517	23 517	23 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För avgifter till internationella handelsorganisationer ökas anslaget med 3 000 000 kronor 2025. Fr.o.m. 2026 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 23 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 23 517 000 kronor respektive 23 517 000 kronor.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.23 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

2023	Utfall	31 336	Anslagssparande	
2024	Anslag	31 336 ¹	Utgiftsprognos	31 336
2025	Förslag	45 136		
2026	Beräknat	45 136		
2027	Beräknat	45 136		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

Tabell 4.24 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	31 336	31 336	31 336
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	13 800	13 800	13 800
<i>varav BP25</i>	<i>13 800</i>	<i>13 800</i>	<i>13 800</i>
– Ökad resurssättning av svensk standardisering	13 800	13 800	13 800
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	45 136	45 136	45 136

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För ökad resurssättning av svensk standardisering ökas anslaget med 13 800 000 kronor. Fr.o.m. 2026 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 45 136 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 45 136 000 kronor respektive 45 136 000 kronor.

4.6.7 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tabell 4.25 Anslagsutveckling 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

2023	Utfall	11 625	Anslagssparande	75 875
2024	Anslag	100 000 ¹	Utgiftsprognos	99 331
2025	Förslag	100 000		
2026	Beräknat	100 000		
2027	Beräknat	100 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget för användas för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det så kallade CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

Tabell 4.26 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	100 000	100 000	100 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	100 000	100 000	100 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

4.6.8 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tid och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2024 till 421 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 0 miljarder kronor för investeringsgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Kreditgaranti för exportkrediter

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet en avgörande betydelse för företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Riskavtäckning är centralt för exportföretagen för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor.

Tabell 4.27 Ramar för statliga garantier – kreditgaranti för exportkrediter

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts- område	Ändamål	Ram 2023 ¹	Utestående åtaganden 2023-12-31	Ram 2024 ¹	Föreslagna garantiramar 2025
24	Exportkreditgarantier	475 000 000	281 145 795	475 000 000	500 000 000

¹ Ramar för 2023 och 2024 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Kreditgaranti för investeringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För de svenska exportföretagen är det centralt med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. EKN har de senaste åren noterat en ökning av intresset från den svenska exportindustrin för strategiska investeringar genom investeringsgarantier. Det är viktigt att behålla ramen för investeringsgarantier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Tabell 4.28 Ramar för statliga garantier – kreditgaranti för investeringar

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts- område	Ändamål	Ram 2023 ¹	Utestående åtaganden 2023-12-31	Ram 2024 ¹	Föreslagna garantiramar 2025
24	Investeringsgarantier	10 000 000	0	10 000 000	10 000 000

¹ Ramar för 2023 och 2024 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämnden kan fr.o.m. 2022 utfärda statliga kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror genom en s.k. råvarugaranti. En råvarugaranti används för att täcka risken för en långivares finansiering av en utländsk låntagares investering i ett råvaruprojekt om denna låntagare inte klarar att fullfölja betalningarna enligt låneavtalet. En förutsättning för att få en råvarugaranti för ett låneavtal är att låntagaren sluter ett långfristigt leveransavtal med en svensk råvaruimportör.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier som uppgår till högst 12 000 000 000 kronor för att säkra tillgången av råvaror.

Tabell 4.29 Ramar för statliga garantier – kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts- område	Ändamål	Ram 2023 ¹	Utestående åtaganden 2023-12-31	Ram 2024 ¹	Föreslagna garantiramar 2025
24	Råvarugarantier	12 000 000	0	12 000 000	12 000 000

¹ Ramar för 2023 och 2024 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Kreditgaranti för export till Ukraina

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina, som kan klassificeras som bistånd i enlighet med den definition som används av biståndskommittén Development Assistance Committee (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 888 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Näringslivet kan spela en viktig roll i uppbyggnaden av Ukraina. Den höga riskexponeringen är dock ett hinder för många företag. Svenska företag har efterfrågat exportkreditgarantier från EKN för att dela risken. Mot bakgrund av den för närvarande mycket stora och svårbedömda risken kan EKN inom ordinarie garantimodell dock endast erbjuda garantier i begränsade och mycket specifika fall. Genom en ram om 888 miljoner kronor för särskilda exportkreditgarantier för Ukraina ges företag som avser exportera till Ukraina tryggare möjligheter att exportera samhällsviktiga varor och tjänster till landet och kan därmed bidra till återuppbyggnad och hållbar samhälls- och ekonomisk utveckling i Ukraina. Dessa garantier följer inte den ordinarie garantimodellen, där en riskavspgländande avgift tas ut av företagen för att motsvara statens förväntade kostnader. I stället avsätts medel på anslag i statsbudgeten för att täcka eventuella förluster med fördelningen anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 800 miljoner kronor och anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 24 Näringsliv 88 miljoner kronor.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2025 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina, som kan klassificeras som bistånd (Official Development Assistance, ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 888 000 000 kronor.

Tabell 4.30 Ramar för statliga garantier – exportkreditgarantier till Ukraina

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts- område	Ändamål	Utestående		Föreslagna	
		Ram 2023 ¹	åtaganden 2023-12-31	Ram 2024 ¹	garantramar 2025
24	Exportkreditgarantier till Ukraina	0	0	333 000	888 000

¹ Ramar för 2023 och 2024 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.31 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2023	1 524 711	-282 115	1 806 826	26 123 987
Prognos 2024	2 051 000	1 692 998	358 002	26 481 989
Budget 2025	2 100 000	1 700 000	400 000	26 881 989

Källa: EKN

4.6.9 Låneram för AB Svensk Exportkredit

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2025 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 150 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Statsstödda exportkrediter, s.k. CIR-krediter, är centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. En låneram i Riksgäldskontoret säkerställer SEK:s upplåning i CIR-systemet för att kunna erbjuda företagen långfristiga lån. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att för 2025 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 150 000 000 000 kronor.

Tabell 4.32 Ramar för statlig utlåning – AB Svensk Exportkredit

Tusental kronor

Utgifts- område	Ändamål	Ram 2023 ¹	Utlåning 2023-12-31	Ram 2024 ¹	Förslag 2025
24	AB Svensk Exportkredit	175 000 000	0	125 000 000	150 000 000
Summa		175 000 000	0	125 000 000	150 000 000

¹ Ramar för 2023 och 2024 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.